

JOC
Journal of Organizational Innovation & Culture
วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ
Volume 13 Issue 2 July-December 2022
ISSN: 2822-0854 (Print)
ISSN: 2822-0862 (Online)

JOC **Journal of Organizational Innovation & Culture**

วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ
Volume 13 Issue 2 July-December 2022
ISSN: 2822-0854 (Print)
ISSN: 2822-0862 (Online)

JOC

2

Journal of Organizational Innovation & Culture
วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ

Volume 13 Issue 2 July-December 2022

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2565

ISSN: 2822-0854 (Print) ISSN: 2822-0862 (Online)

เจ้าของ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการ งานวิจัยและองค์ความรู้ที่เป็น Best practice ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาสถาบัน เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ ของนักวิจัยสายสนับสนุน และสายวิชาการ โดยมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความ วิชาการและบทความวิจัยที่จะนำมาตีพิมพ์ ในวารสาร มหาวิทยาลัยมหาสารคามนี้ จะต้องได้รับการ ตรวจสอบทางวิชาการ (Peer Review) ซึ่งปกติจะมี Double Blind (ผู้พิจารณา 3 คน) ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.วรพจน์ พรหมสัจด์ยพรด

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อพนันท์ พูลพุกธา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาท เนื่องเฉลิม

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพร เกษสังข์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอำย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รองศาสตราจารย์ ดร.วิรัตน์ กิตติพิชัย

มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์สิทธิพร ภิรมย์ริน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัทรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อมพร หลินเจริญ

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชานาญ ปาณางษ์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา จันทร์แจ่มหล้า

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชานันท์ ศรีสุภักดิ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำผึ้ง อินทะเนตร

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิตา อินสมบัติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริศักดิ์ อาจวิชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรจจ

มหาวิทยาลัยบูรพา

Mr. Adrian R. Plant

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เลขานุการ

ฉวีวรรณ อรรถะเศรษฐัง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยเลขานุการ

พัทรวีไล รุ่งวิสัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จิราวัฒน์ ภูสีถุทธิ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สำนักกองบรรณาธิการ กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลฆามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150

โทรศัพท์ 0-4375-4416 ภายใน 1754

กำหนดออกเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

บทบรรณาธิการ

การเปลี่ยนแปลงบริบทการทำงานในองค์กรภายใต้สถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลง ภายหลังจากอุบัติการณ์ของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ได้กลายมาเป็นหัวข้อที่น่าสนใจสำหรับผู้ปฏิบัติงานผู้บริหาร ตลอดจนบรรดานักวิชาการเช่นเดียวกัน การมุ่งเน้นสำรวจความหลากหลายของการเปลี่ยนแปลงในองค์กรว่ามีสภาพการณ์เป็นอย่างไร ข้อค้นพบต่างๆ สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการออกแบบการวิจัยที่มีศักยภาพสำหรับการศึกษาในองค์กรร่วมสมัย ซึ่งไม่ใช่แค่การให้ความสนใจกับวิธีการของการศึกษา แต่ยังรวมความไปถึงบทบาทของนักวิจัยและการดำเนินการวิจัยในภาคสนามเพื่อตอบคำถามในเชิงทฤษฎีของจุดยืนสำหรับการวิจัยในเรื่องขององค์กรที่มีความหลากหลาย ภายใต้อิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงนี้เราเข้าใจว่าเป็นกระบวนการที่นำมาซึ่งการออกแบบทางด้านองค์กรใหม่ ที่มีการเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับนวัตกรรม การสร้างสรรค์นวัตกรรม การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนความสามารถในการจัดการทีมงาน อันเป็นผลเนื่องมาจากวิวัฒนาการที่เราเผชิญในพื้นที่ของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้และเพื่อตอบสนองต่อความจริงที่ว่าความแข่งขันและปัญหาที่เพิ่มขึ้นในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่จะต้องกรในสมัยใหม่จะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ

สำหรับวารสารของเราในฉบับนี้ มีบทความที่น่าสนใจในแง่มุมมองที่ตอบสนองต่อบริบทที่ผมได้นำเสนอไปในข้างต้น เช่น บทความเรื่อง “จิตวิทยาเพื่อการดำเนินชีวิตหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 (COVID-19)” บทความเรื่อง “อนาคตศึกษากับพัฒนาภิวัตกรรมการศึกษาใน ระดับอุดมศึกษาไทยหลังการระบาดใหญ่ของโควิด 19” และเรื่อง “การมีส่วนร่วมของบุคลากรและนิสิตมหาวิทยาลัย มหาสารคาม ในการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว” และเรื่องอื่นๆ ที่ไม่ได้เอ่ยมา ณ ที่นี้ หากพิจารณาโดยเนื้อหาสาระก็จะพบว่า บทความต่างๆ ในวารสารฉบับนี้จะมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อนักวิชาการ นิสิต นักศึกษานักวิจัย ผู้ปฏิบัติงานและบรรดานักบริหารมืออาชีพที่มีความสนใจในการขยายความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการวิจัยองค์กร ความหลากหลายในองค์กรแบบร่วมสมัยหรือความพยายามที่จะพัฒนาความตระหนักถึงความหลากหลายทางด้าน การวิจัย การจัดการและการศึกษาองค์กรโดยทั่วไป

สำหรับผู้อ่านวารสารหรือผู้ที่สนใจจะส่งบทความมาให้ทางวารสารพิจารณาลงตีพิมพ์เผยแพร่ ซึ่งทางวารสารยังคงคัดเลือกบทความการวิจัย บทความทางวิชาการที่มีคุณภาพ ที่ได้รับการกลั่นกรอง คัดเลือกและตัดสินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ

ในการพิจารณา เรามีความเชื่อว่าบทความต่าง ๆ ที่ผ่านการพิจารณาจาก กองบรรณาธิการถือเป็นบทความที่มีคุณภาพ และมีความน่าสนใจ เป็นประโยชน์ ต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคมโดยรวม

ท้ายสุดในขณะที่ผมนั่งเขียนบทบรรณาธิการนี้ ก็เป็นช่วงเวลา ที่หลาย ๆ พื้นที่ของประเทศไทยประสบปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่อย่างที่เราไม่เคย พบเจอมาก่อน บางจังหวัดระดับน้ำท่วมสูงเท่ากับระดับหลังคาเรือนและ หลายจังหวัดก็มีน้ำท่วมขังอยู่เป็นระยะเวลายาวนาน ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากภัยธรรมชาตินี้แทบจะทุกถ้วนหน้ากัน แม้กระทั่งบ้าน ที่ผมอยู่อาศัยก็รอดพ้นวิกฤตการณ์ครั้งนี้มาอย่างหวุดหวิดซึ่งได้สร้างความวิตกกังวลและความไม่สบายใจให้ผมอยู่พอสมควร อย่างไรก็ตาม ก็ได้พยายามอย่างเต็มที่กับการป้องกันความเสียหายที่มันจะเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการพยายามให้ความช่วยเหลือคนอื่นที่ประสบกับความยากลำบากเท่าที่ กำลังเราพอจะทำได้ และหวังว่าวิกฤตการณ์ครั้งนี้คงจะผ่านพ้นไปได้โดยเร็ววัน เพื่อให้ประชาชนในทุกพื้นที่ได้กลับมาเริ่มต้นชีวิตกันใหม่และจดจำประสบการณ์ นี้ไว้เป็นบทเรียนเพื่อการป้องกันปัญหาในอนาคตต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา
บรรณาธิการ

Contents

Academic Articles

Future Studies and the Development of Student Activities in Thai Higher Education Post-COVID-19 Pandemic <i>Abdullah Chelong</i>	7
--	---

Psychology for Life After The Covid-19 Pandemic <i>Wikanda Chairat, Settawat Choworakul</i>	18
--	----

Research Articles

A Study of Motivation to Study at The Faculty of Science, Mahasarakham University <i>Anunsa Tonglao</i>	32
--	----

Development of Memorandum of Understanding System Faculty of Education Mahasarakham University <i>Phakamas Poosing</i>	44
--	----

Participation of Mahasarakham University Personnel and Students in Action Green University <i>Yotsanon Sriwichan</i>	55
--	----

The Desirable Characteristics of Information Science Interns as Perceived by Business Organizations <i>Phatthira Suwannako</i>	64
--	----

The Development of Grade Point Average (GPA) Follow-up and Advising System for Undergraduate Students who are at Risk of Termination of Mahasarakham University Student Status <i>Sawat Wicharapote</i>	86
--	----

The Development of Learning Activity using Visual Thinking Process to Enhance English Listening and Speaking Skills of Mathayom 2 Students <i>Pimpathu Sutanan</i>	98
--	----

The Relationship between Government Procurement of Procurement Administration Efficiency at Mahasarakham University <i>Chalermchai Utakarn, Kittipol Wisaeng</i>	113
--	-----

The Relationship between Work Motivation and Organizational Commitment of Supporting Staff in Mahasarakham University <i>Rukchat Dangtepho, Narisara Dangtepho</i>	130
--	-----

สารบัญ

บทความวิชาการ

อนาคตศึกษากับการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาไทยหลังการระบาดใหญ่ของโควิด 19 อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง.....	7
จิตวิทยาเพื่อการดำเนินชีวิตหลังการแพร่ระบาดโควิด-19 (COVID-19) วิกานดา ชัยรัตน์, เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล.....	18
บทความวิจัย	
การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อนันษา ทองเหลา.....	32
การพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผกามาศ ภูสิงห์.....	44
การมีส่วนร่วมของบุคลากรและนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว ยศนนท์ ศรีวิจารณ์.....	55
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ตามความต้องการ ของสถานประกอบการ ภัทริรา สุวรรณโค.....	64
การพัฒนาระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยง ต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สวัสดี วิชระโกชน์.....	86
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและ การพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พิมพ์พศุ สุตานันต์.....	98
ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เฉลิมชัย อุทการ, กิตติพล วิแสง.....	113
ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานสายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม รัชชาติ แดงเทพโพธิ์, นริศรา แดงเทพโพธิ์.....	130

Future Studies and the Development of Student Activities in Thai Higher Education Post-COVID-19 Pandemic

Journal of Organizational Innovation & Culture, 13(2). 7-17.

ISSN: 2822-0854 (Print) ISSN: 2822-0862 (Online)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (7 April 2022): Revised (24 May 2022): Accepted (8 July 2022)

Abdullah Chelong

Lecturer., Ph.D. (Human and Social Development), Department of Society, Culture, and Human Development.
Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Hatyai Campus.
Corresponding: Abdullah Chelong, email: Abdullah.c@psu.ac.th

Citation

Chelong, A. (2022). Future Studies and the Development of Student Activities in Thai Higher Education: Post COVID-19 Pandemic. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, 13(2). 7-17.

Abstract

It is evident that the world today is changing rapidly and has an unexpected feature spreading vastly both physical and virtual. Likewise, the developments that occurred during the COVID-19 pandemic have undergone extraordinary changes expanding to every perimeter unprecedentedly. Previous knowledge and experiences are not always helpful in preparing for the future. It is necessary to create a perception and learning process for a new set of knowledge for the future, especially the perception of future studies. This article, therefore, has brought the issues of student activities development in higher education as an academic debate to significantly provide a body of knowledge to be used as a guideline for student development. It consists of 1) the importance of future studies and the development of student activities, 2) the trends of uncertainties affecting the future of student activities in higher education, and 3) the guidelines for applying the concept of future studies to student development.

Keywords: Future studies, student activities, Thai higher education, post COVID-19 pandemic

อนาคตศึกษากับการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาไทย หลังการระบาดใหญ่ของโควิด 19

อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง

อาจารย์ ดร., สาขาวิชา สังคม วัฒนธรรม และการพัฒนามนุษย์, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
ผู้ประพันธ์ : อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง, email: Abdullah.c@psu.ac.th

อ้างอิง

อับดุลเลาะ เจ๊ะหลง. (2565). อนาคตศึกษากับการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาไทย : หลังการระบาดใหญ่ของโควิด 19. วารสาร นวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ, ปีที่ 12(2). หน้า 7-17.

บทคัดย่อ

เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าโลกในทุกวันนี้มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว มีลักษณะที่ไม่คาดคิดและแพร่กระจายในวงกว้างทั้งในรูปแบบกายภาพและโลกเสมือน เช่นเดียวกันกับการพัฒนาที่เกิดขึ้นในช่วงการระบาดของโควิด 19 เกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเหนือธรรมชาติ ขยายไปสู่ทุกปริมณฑล ด้วยความเร็วที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ความรู้และประสบการณ์จากอดีตไม่อาจเป็นประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตเสมอไป จึงจำเป็นต้องสร้างกระบวนการรับข้อมูลและเรียนรู้องค์ความรู้ชุดใหม่สำหรับอนาคต โดยเฉพาะการทำความเข้าใจเรื่องอนาคตศึกษา ซึ่งบทความวิชาการฉบับนี้มุ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ 1) ความสำคัญของอนาคตศึกษากับการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา 2) แนวโน้มความไม่แน่นอนสำคัญที่มีผลต่ออนาคตของงานกิจกรรมนักศึกษาในอุดมศึกษา และ 3) แนวทางการนำแนวคิดอนาคตศึกษาไปประยุกต์ใช้กับงานพัฒนานักศึกษา

คำสำคัญ: อนาคตศึกษา, กิจกรรมนักศึกษา, อุดมศึกษาไทย, หลังการระบาดใหญ่ของโควิด 19

บทนำ

กิจกรรมนักศึกษา เป็นกระบวนการทางการศึกษาที่มหาวิทยาลัยจัดให้มีขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้รู้จักสิทธิสนม ปรึกษาหารือ ร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือกันในทุกมิติ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา การดำเนินชีวิต และการทำงานในอนาคตของนักศึกษา โดยเฉพาะกระบวนการทัศนในช่วงสมัยศตวรรษที่ 19 และ 20 นั้น กิจกรรมนักศึกษามุ่งเปิดโลกทัศน์ให้นักศึกษารู้จักตนเอง ผ่านการค้นพบจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมทั้งในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา เพื่อสามารถค้นพบและรู้จัก

ตนเองมากขึ้น อย่างไรก็ตามในศตวรรษที่ 21 ที่โลกกำลังเผชิญอยู่กับความผันผวน ซับซ้อน ไม่แน่นอนของสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะวิกฤติสาธารณสุขและภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มานุษยชาติกำลังเผชิญอยู่นี้ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้นำทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 มาใช้ในกระบวนการพัฒนานักศึกษา อันเป็นทักษะที่จะทำให้นักศึกษามีวิฤติในปัจจุบันนี้ได้ อันได้แก่ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการทัศน 4) ทักษะด้านความร่วมมือการ

ทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ 5) ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ 6) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 7) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้

นับตั้งแต่ที่ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่มีอนุภาคขนาดเล็กที่สร้างวิกฤตสาธารณสุขระดับโลก มีจุดเริ่มต้นในมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีนและพบผู้เสียชีวิตรายแรกของโลก เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2563 และได้ระบาดเป็นวงกว้างไปทั่วทุกมุมโลก ซึ่งในเวลาต่อมาคือจุดที่มนุษยชาติก้าวข้ามมาสู่ยุคหลังการระบาดใหญ่ สิ่งต่างๆ ยังคงดำเนินไปอย่างผิดรูปผิดร่าง ชะงักงันและพังทลาย และดูเหมือนวิกฤตครั้งนี้จะยิ่งเผยรอยร้าวและความผูกพันที่ฝังลึกอยู่ในโครงสร้างสังคมในทุกระดับ 4) โดยที่หนังสือเรื่อง Ten lessons for a Post-Pandemic World ของ Zakaria (2021) ได้พูดถึงสภาวะการณ์หรือสถานะปัจจุบันของโลกที่มีต่อการแพร่ระบาดครั้งนี้ว่า มนุษย์อยู่ในช่วงเวลาของหลังระบาดใหญ่ อันหมายความว่า มนุษย์ได้ก้าวข้ามจุดเริ่มต้นสำคัญไปแล้ว ทุกคนที่มีชีวิตอยู่จนถึงขณะนี้ล้วนรู้ว่าการระบาดใหญ่ครั้งนี้เป็นอย่างไร ทุกคนเห็นความเสียหายและต้นทุนที่เสียไปและต้นทุนที่ต้องใช้ในการตอบโต้กำจัดการระบาด และแม้ว่าสามารถกำจัดโรครบาดใหญ่ของโควิด-19 นี้ไปได้ ก็จะมีการระบาดใหม่ของโรคอื่นๆ เกิดขึ้นอีกในอนาคต ด้วยความรู้และประสบการณ์นี้ ปัจจุบันมนุษย์ล้วนใช้ชีวิตอยู่ในยุคใหม่คือยุคหลังการระบาดใหญ่ทั้งสิ้น

ในห้วงเวลาการระบาดนี้เอง ประเทศไทยได้มีนโยบายการปฏิรูประบบการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่นำโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อปรับการดำเนินงานและทิศทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งหวังให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตไปเพิ่มกำลังการผลิตและประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีของประเทศ มุ่งส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยเป็นฟันเฟือง

สำคัญในการสร้างกำลังคน สร้างองค์ความรู้ และสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ท้าทายของประเทศ ภายใต้ปรัชญาการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Phoomrat & Charoenpornpattana, 2021) แต่ด้วยความท้าทายและความซับซ้อนภายใต้การระบาดนี้ปฏิเสธไม่ได้ว่าการขับเคลื่อนไปข้างหน้า ยังมีปัจจัยทางสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมือง มีผลต่อความไม่แน่นอนในการวางแผนการดำเนินงานของนโยบาย และภายใต้การระบาดนี้เองได้เห็นความเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมทางการศึกษาและประสิทธิภาพของการเรียนการสอน (Kenan Foundation of Asia, 2020) รวมถึงการหยุดชะงักของกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานักศึกษาหรือกิจกรรมนักศึกษาที่ดำเนินขึ้นโดยหน่วยงานด้านพัฒนานักศึกษาและกลุ่มนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการระบาดในระยะแรกที่ทำให้วงการการศึกษาต้องหยุดชะงัก โดยที่ส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมพร้อมรับมือการระบาดใหญ่ และเมื่อการระบาดเกิดขึ้น ประเทศไทยและหลายประเทศรวมทั้งชาติที่ร่ำรวยเลือกใช้วิธีปิดสังคมและเศรษฐกิจในรูปแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประวัติศาสตร์ มนุษยชาติ ทำให้ประเทศไทยเกิดภาวะยากจนเฉียบพลัน ผู้ปกครองตกงาน ขาดรายได้ แต่ค่าใช้จ่ายกลับสวนทาง ส่งผลให้มีผู้เรียนหลุดจากระบบการศึกษา (Zakaria, 2021; Issara News, 2021) อย่างไรก็ตามบทเรียนการดำเนินงานด้านกิจกรรมนักศึกษาในห้วงการระบาดใหญ่นี้ควรให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมทั้งวิชาชีพและวิชาชีวิตรวมถึงตอบโจทย์การพลิกโฉมอุดมศึกษาที่มีแนวคิดให้บุคคลมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งการถอดบทเรียนการดำเนินงานในช่วงการระบาดนี้ เป็นกระบวนการจัดการความรู้ที่แฝงฝังอยู่ในการดำเนินงานกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนานักศึกษาหรือกิจกรรมนักศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อทบทวน สรุปประสบการณ์ที่ผ่านมา

ในแง่มุมต่างๆ ทั้งในระดับปรากฏการณ์ทางสังคม และระดับบุคคล เพื่อให้เกิดชุดความรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายหรือจากทัศนวิสัยพัฒนานักศึกษาหลังการระบอบใหญ่นี้ หรือสามารถกล่าวอีกได้ว่า การถอดบทเรียน เป็นการศึกษาอนาคตอีกแนวทางหนึ่ง โดยการใช้การศึกษาอนาคตแบบวัฒนธรรมและการตีความ (cultural-interpretive futures) ซึ่งไม่ได้เน้นไปที่การมุ่งเน้นการคาดการณ์ แต่เน้นไปที่ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในความแตกต่างของปรากฏการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยความหวังที่ว่ากระบวนการศึกษาและการสร้างภาพอนาคตจะนำไปสู่ความจริงของข้อมูล ซึ่งมีภาษาและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่ทำให้ความจริงนั้นเป็นจริงได้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมเป็นวิถีการดำเนินชีวิต ความคิด พิธีกรรม ค่านิยม ความเชื่อ จารีต ประเพณี และภูมิปัญญา ซึ่งกลุ่มคนได้ร่วมสังสรรค์ สร้างสรรค์ ปลูกฝัง สืบทอด เรียนรู้ ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ทั้งด้านจิตใจและวัตถุ 8) ซึ่งชี้และแสดงให้เห็นว่าการศึกษาอนาคตแบบวัฒนธรรมและการตีความของกิจกรรมนักศึกษาลงการระบอบใหญ่นี้ เป็นความจำเป็นที่ควรให้ความสำคัญเพื่อที่จะสามารถเห็นจากทัศนวิสัยหรือภาพอนาคตของนักศึกษาผ่านวัฒนธรรมอันเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิตของกลุ่มนักศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน แนวโน้มในอนาคตและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ทั้งความเชื่อ ค่านิยม แนวคิด ธรรมเนียมปฏิบัติ รวมถึงปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่ออนาคตระยะยาวที่อาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งครอบคลุมถึงอนาคตแบบคาดฝัน อนาคตที่เชื่อว่าจะเกิดขึ้นได้ และอนาคตที่พึงประสงค์ในการพัฒนานักศึกษา สำหรับบทความชิ้นนี้ได้แบ่งการอธิบายออกเป็น 3 หัวข้อที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) ความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนานักศึกษานักศึกษา 2) แนวโน้มความไม่แน่นอนสำคัญที่มีผลต่ออนาคตของงาน

กิจกรรมนักศึกษาในอุดมศึกษา และ 3) แนวทางการนำแนวคิดอนาคตศึกษาไปประยุกต์ใช้กับงานพัฒนานักศึกษา โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนานักศึกษานักศึกษา

เมื่อสังคมเข้าสู่สภาวะแห่งความวุ่นวาย ซับซ้อน และความไม่แน่นอนมากขึ้น การออกแบบชุดภาพอนาคตก็เริ่มเป็นที่นิยม ข้อเท็จจริงนี้ไม่ใช่เรื่องแปลกใจแต่อย่างใด เพราะการออกแบบชุดภาพอนาคตเป็นเสมือนเครื่องวินิจฉัยภาวะที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน (Kahane, 2012) ซึ่งการออกแบบชุดภาพอนาคต ผู้ที่จะศึกษาควรทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะศาสตร์ว่าด้วยอนาคตศึกษาซึ่งเป็นสาขาวิชาการหนึ่งที่มุ่งสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการเข้าใจภาพอนาคต โดยมีเนื้อหาครอบคลุมพื้นฐานด้านปรัชญา ด้านวิธีวิทยา รวมถึงกรอบแนวคิดและอิทธิพลของภาพลักษณ์เกี่ยวกับอนาคตของปัจเจกบุคคลและสังคมต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจในปัจจุบัน การศึกษาอนาคตจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นทั้งวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ ใช้ทั้งความรู้เชิงตรรกะในการวิเคราะห์และจินตนาการที่ก้าวพ้นออกจากกรอบแนวคิดเดิมๆ อนาคตศาสตร์ยังมีความเป็นพหุศาสตร์ สหศาสตร์ และข้ามศาสตร์ไปพร้อมกัน ผสมผสานให้กลมกลืนกัน เพื่อเกิดมุมมองหลากหลายมิติ; (Wanaratikan, 2021) โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่นักอนาคตศาสตร์ได้กล่าวถึงความท้าทายของการวางแผนในยุคแห่งความไม่แน่นอนที่ว่าเราไม่สามารถทำนายอนาคตได้แต่สามารถคาดการณ์ว่าภาพอนาคตทางเลือกใดบ้างที่น่าจะเกิดขึ้นได้ แล้วนำภาพเหล่านั้นมาวางแผนต่อ แต่องค์การจำนวนมากยังคงใช้แนวคิดและวิธีการวางแผนแบบเดิมที่ตั้งอยู่บนข้อสมมติที่ว่า อนาคตจะเป็นไปอย่างที่เคยเป็นในอดีตที่ผ่านมา และ

สามารถทำนายได้ ความไม่แน่นอนของอนาคตกับการวางแผนจึงดูเหมือนเป็นสิ่งที่ยึดแย้งกัน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ การพัฒนานักศึกษาที่ นักกิจกรรมนักศึกษา หรือ นักพัฒนานักศึกษาใช้ความสามารถ ชุดข้อมูล และประสบการณ์ในอดีต มากำหนดภาพอนาคตในการพัฒนานักศึกษา โดยเฉพาะใช้แนวคิดการพัฒนาระแสหลักที่ เน้นการพัฒนาเชิงวัตถุ และปฏิเสธไม่ได้ว่า สิ่งที่เราเรียกว่าการพัฒนาและความด้อยพัฒนา คือ สิ่งที่เราเพิ่งถูกสร้างขึ้นมาจากประเทศมหาอำนาจตะวันตก ฉะนั้นการพัฒนาและความด้อยพัฒนา จึงเป็นประวัติศาสตร์ทางประวัติศาสตร์ที่ค่อนข้างใหม่ แต่กลับเป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในเวลาอันรวดเร็ว ในขณะที่การพัฒนานักศึกษาเองก็ได้หยิบกระแสดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนานักศึกษาเพื่อมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนา รองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจ อันเป็นกระแสแห่งการพัฒนาที่ประวัติศาสตร์ทางประวัติศาสตร์ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ในขณะที่กลุ่มนักศึกษามีได้หยุดนิ่ง ตายตัว กลุ่มนักศึกษามีลักษณะการลื่นไหล มีพลวัตมีการเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงสมัย ทำให้ผลลัพธ์การผลิตบัณฑิตเป็นไปตามกรอบการพัฒนาชุดเดิม ในเรื่องเดียวกันนี้พบว่า นักวิชาการและปัญญาชนเริ่มค้นพบว่าการพัฒนาเพื่อให้ทันสมัยอย่างสังคมตะวันตกนั้น นำปัญหามากมายสู่สังคมของประเทศ (Charoensin-oran, 2017) สิ่งที่น่าสนใจตามมาก็คือ ถ้าไม่เอาอดีตมาเป็นตัวกำหนดภาพอนาคต จะมีชุดข้อมูลใดมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนอนาคตของการพัฒนานักศึกษา ซึ่งการศึกษาอนาคตอีกแนวทางหนึ่งที่น่าสนใจและสามารถไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนา คือ การศึกษาอนาคตแบบวัฒนธรรมและการตีความ (cultural-interpretive futures) ซึ่งไม่ได้มุ่งไปที่การคาดการณ์ แต่เน้นไปที่ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในความแตกต่างของปรากฏการณ์และปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยความหวัง

ที่ว่ากระบวนการศึกษาและการสร้างภาพอนาคตจะนำไปสู่ความจริงของข้อมูล ซึ่งมีภาษาและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่ทำให้ความจริงนั้นเป็นจริงได้มากยิ่งขึ้น³⁾

โดยสรุปแล้วความสำคัญของอนาคตศึกษากับการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา ทำให้เกิด 1) การวางแผนเพื่อพัฒนานักศึกษาที่สอดคล้องและตอบรับกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงและความไม่แน่นอนสูงได้ดีขึ้น บนพื้นฐานองค์ความรู้สหวิทยาการ ทั้งสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ 2) มองปัญหาอย่างเชื่อมโยงทั้งระบบและเป็นพลวัต อนาคตศึกษาจะไม่มองปัญหาแค่ปรากฏการณ์ แต่จะวิเคราะห์หลังไปถึงสาเหตุและแก่นทั้งระดับบุคคล ชุมชน และสังคม 3) ช่วยสร้างกรอบความคิดเกี่ยวกับอนาคตของการพัฒนานักศึกษาขึ้นมาใหม่ ซึ่งที่ผ่านมามีบทบาทอาจนึกถึงเพียงปัญหาที่จำเป็นต้องพัฒนาในปัจจุบัน มีปัญหาอะไร แก้ไขอย่างไร แต่อนาคตศึกษาจะช่วยสร้างการวิเคราะห์อดีตของการพัฒนานักศึกษา มาจนถึงปัจจุบัน และไปถึงอนาคต เพื่อให้เห็นว่าอนาคตมีโอกาสจะเกิดอะไรขึ้นได้บ้าง แล้ววางแผนตามแนวโน้มตามความไม่แน่นอนของการพัฒนา 4) กระบวนการศึกษาอนาคต ไม่ได้เป็นแบบบนลงล่างเหมือนเดิมหรือผลิตบัณฑิตเป็นไปตามกรอบการพัฒนาชุดเดิมอันเป็น ประวัติศาสตร์ ประสบการณ์ ความเชื่อเดิม ซึ่งปัจจุบันกระบวนการศึกษาอนาคตต้องเปิดกว้าง ต้องสร้างการมีส่วนร่วมมากขึ้น เพราะเริ่มมองว่า อนาคตไม่ควรถูกกำหนดโดยชนชั้นนำหรือนักวิชาการผู้รู้เพียงไม่กี่คน แต่ทุกภาคส่วนมีสิทธิเข้ามาร่วมในกระบวนการมองและกำหนดอนาคตของการพัฒนานักศึกษาไปด้วยกัน ทั้งนี้จะต้องพิจารณาแนวโน้มความไม่แน่นอนสำคัญที่มีผลต่ออนาคตของงานกิจกรรมนักศึกษาในอุดมศึกษาเพื่อเตรียมรับมือกับความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ดังรายละเอียดที่ปรากฏในหัวข้อถัดไปนี้

แนวโน้มความไม่แน่นอนสำคัญที่มีผลต่ออนาคตของงานกิจกรรมนักศึกษาในอุดมศึกษา

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหลายเหตุการณ์ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา การดำรงชีวิต การทำงานของบุคคลในสังคมเป็นวงกว้าง รวมถึงงานกิจกรรมนักศึกษาในอุดมศึกษา ตั้งแต่แบบที่มีสัญญาณเตือนให้ทราบล่วงหน้า หรือแบบที่มาเยือนแบบกระทันหันไม่ทันตั้งตัว สิ่งส่งผลกระทบเพียงเล็กน้อยจนถึงผลกระทบที่รุนแรงเหล่านี้ เป็นสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ทุกองค์กรไม่พึงปรารถนา และมักส่งผลกระทบต่อองค์กรอย่างเลี่ยงไม่ได้ และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงที ดังเช่น ปรากฏการณ์ไวรัสโคโรนา (COVID-2019) (ควอท, 2564) เกิดการหยุดชะงักของกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาการศึกษาหรือกิจกรรมนักศึกษาที่ดำเนินขึ้นโดยหน่วยงานด้านพัฒนานักศึกษาและกลุ่มนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยที่ส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมพร้อมรับมือการระบาดใหญ่ (Zakaria, 2021; Issara News, 2021) ในขณะที่สถานการณ์ปัจจุบันที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาในหลากหลายด้าน จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการคาดการณ์อนาคตมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาและฟื้นฟูประเทศในระยะยาว “นักอนาคตศาสตร์” ซึ่งจะเป็นผู้วิเคราะห์ภาพของอนาคตที่จะเกิดขึ้น ผ่านการประมวลผลข้อมูลทางสถิติ จึงมีความจำเป็น เพื่อสะท้อนให้เห็นสิ่งที่ต้องเตรียมรับมือและการปรับตัวในมิติต่าง ๆ รวมถึงคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมและจะเป็นโอกาสในการสร้างนวัตกรรม ทั้งระบบสังคม การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่มูลค่าโลก Chairat (2018) ได้กล่าวถึงความสำคัญของอนาคตศาสตร์ว่า ขณะนี้มีหน่วยงานระดับสากลที่นำศาสตร์ด้านการมองอนาคตไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและฟื้นฟูประเทศในระยะยาวอย่างจริงจัง

ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม การปกครองและความมั่นคงพร้อมทั้งกำหนดให้เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญซึ่งประเทศชั้นนำและประเทศที่พัฒนาแล้วล้วนนำมาใช้จนประสบผลสำเร็จแทบทั้งสิ้น ในอีกด้านหนึ่งของ นเรศ ดำรงชัย ผู้อำนวยการศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ องค์กรมหาชน (Thailand Center of Excellence for Life Sciences: TCELS) ในฐานะนักอนาคตศึกษาได้ให้การสัมภาษณ์เรื่องอนาคตศึกษาในวารสารออนไลน์ WAY Magazine ว่า เขาได้รวบรวมเหตุการณ์ปัจจุบันจากจิ๊กซอว์ที่มีอยู่เพื่อวาดภาพอนาคต โดยการศึกษาที่อาจจะไม่ต่างจากการพยากรณ์นี้ ไม่ใช่เป็นไปแค่เพื่อวางแผน หรือเตรียมตัวรับมือ แต่เพื่อให้มนุษย์รู้เนื้อรู้ตัวว่า ขาข้างหนึ่งของเราได้ก้าวไปสู่ช่วงเวลาที่เราไม่เข้าใจในทิศทางที่เรายังไม่รู้จักมาพักใหญ่แล้ว (Phetcharat, 2020) ผู้เขียนจึงชี้ให้เห็นว่าอนาคตศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการกำหนดภาพอนาคตของมนุษย์โดยเฉพาะการออกแบบกิจกรรมนักศึกษาที่ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงเป็นลำดับถัดไป

ในขณะที่วิกฤตการณ์โรคอุบัติใหม่อย่างกรณี COVID-19 ทำให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องปรับให้มียุทธศาสตร์สร้างความยืดหยุ่น (Resilience Strategy) ต่อความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลง หากประเทศไม่มียุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี มีความยืดหยุ่น มีความรวดเร็วตอบสนองได้ทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ หรือการดำเนินงานภาครัฐของประเทศก็จะเสี่ยงตามไปด้วย แถมกลายเป็นวิกฤติซ้อนวิกฤติ สหประชาชาติได้นิยามยุทธศาสตร์สร้างความยืดหยุ่น (Resilience Strategy) ว่า หมายถึงความสามารถของระบบชุมชน หรือสังคมที่เผชิญกับภัยอันตราย จะสามารถต่อต้าน ดุดับ จัดการและฟื้นตัวจากผลกระทบของอันตรายได้ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ รวมถึงยังสามารถเก็บรักษาและ

ฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นไว้ได้ หรือเราอาจพูดภาษาง่ายๆ ได้ว่า เมื่อเจอบัย เราต้องรอด หรือถ้าเราล้ม เราก็ต้องลุกขึ้นได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ก็ดียุทธศาสตร์สร้างความยืดหยุ่นก็มีหลายระดับที่ต้องขบคิดกัน ไล่ไปตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับธุรกิจ ระดับเมือง และระดับประเทศ ผู้คนจะมีชีวิตอยู่รอดไปได้ได้อย่างไร ธุรกิจ เศรษฐกิจจะประคองตัวไม่ให้ล้มได้อย่างไร หรือถ้าล้มแล้วจะต้องลุกขึ้นมาใหม่ได้อย่างรวดเร็ว ไม่ใช่ล้มหายตายจากกันไปทั้งคนและเศรษฐกิจ เหล่านี้เป็นเรื่องที่ท้าทายมาก (Thirawatanakul & Jatusripitak, 2020b)

ในอนาคตจากนี้ไป มุมมองการพัฒนา กิจกรรมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เคยดำเนินขึ้นในอดีตจะค่อยๆ จางลงไปและถูกแทนที่ด้วยกระแสแห่งการพัฒนาการเรียนรู้แนวใหม่โดยเฉพาะ ประชญาว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในขณะเดียวกันระบบอำนาจ สิทธิเสรีภาพ ความเหลื่อมล้ำ ความมั่นคงปลอดภัย การออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองจะถูกกล่าวถึงมากขึ้นอย่างแน่นอน อันด้วยชีวิตหลังการระบาดใหญ่ มนุษย์จะเอาบทเรียนที่เกิดขึ้นที่แตกต่างกันไปตามเฉพาะแต่ละบุคคลมาเป็นนโยบายสาธารณะที่ควรเกิดขึ้นทั่วทั้งสถาบันทางสังคมรวมถึงสถาบันการศึกษา และแม้ว่าเศรษฐกิจและการเมืองจะกลับสู่ภาวะปกติแต่มนุษย์จะไม่เป็นเช่นนั้น เพราะมนุษย์โดยกลุ่มนักศึกษาอันเป็นพลังขับเคลื่อนสังคม ต่างผ่านการทดลองที่ผิดแผกยากลำบาก และรู้สึกถึงโอกาสที่ค้นพบใหม่มาด้วยความยากลำบากหลังรอดชีวิตจากการระบาดนี้ไป โดยที่พวกเขาเองนำทักษะที่เกิดจากประสบการณ์เดิมและการลองผิดลองถูกที่หลากหลายไปใช้ในชีวิตจริงโดยมิได้ผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตรในมหาวิทยาลัยอนาคตจากนี้ไปมนุษย์เราจะใช้ชีวิตหลากหลายขั้น (Multi-stage Life) ชีวิตไม่ได้เรียงลำดับขั้นจากการเรียนหนังสือ ทำงาน เกษียณจบเป็นขั้นเป็นตอนเพียงเท่านั้นอีกต่อไป แต่อนาคตการเรียนรู้การทำงาน การใช้ชีวิตอาจวนเวียนต่อเนื่อง

ซ้ำไปซ้ำมาได้หรือข้ามขั้นไปมาก็ได้ เด็กเรียนไปสักพักอาจออกไปทำงานหาประสบการณ์ทำงานหรือใช้ชีวิตก่อน แล้วกลับมาเรียนต่อจนจบก็ได้ คนสูงอายุกลับมาเรียนใหม่ คนเกษียณแล้วมาทำงานทำใหม่ มิตรภาพต่างวัยจะมีมากขึ้น คนต่างวัยอาจอยู่ในชีวิตขั้นเดียวกัน คนต่างรุ่นจะไม่ได้ต่างคนต่างอยู่อีกต่อไปซึ่งปัจจุบันก็เห็นเป็นประจักษ์แล้ว (Thirawatanakul & Jatusripitak, 2020b) และผู้เขียนเห็นสอดคล้องว่าสิ่งเหล่านี้คือจุดเริ่มต้นและการเดินทางของการพลิกโฉมอุดมศึกษาไทยไปเสียแล้วและยังคงดำเนินอยู่กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นความพยายามที่จะกลับไปหารากเหง้าเดิมเพื่อเป็นปรากรที่สำคัญของขบวนการต่อสู้ที่ต้องการฟื้นฟู บูรณะ และสร้างเอกลักษณ์ของตนเองอย่างมีจิตสำนึก มากกว่ากระทำตามๆ กันตามสมัยนิยม โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาที่มีช่วงอายุหรือพัฒนาการความเป็นมนุษย์ในลำดับขั้นการค้นหาลักษณะหรือเอกลักษณ์ของตนเองเพื่อยืนยันความสามารถและจุดยืนในการดำรงอยู่ในสังคม เกี่ยวกับเอกลักษณ์ดังกล่าวข้างต้นนับว่าน่าสนใจยิ่งเพราะนอกจากจะสามารถแสดงให้เห็นว่าเอกลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่แน่นอนตายตัว หยุดหนึ่งหรือเปลี่ยนแปลงไม่ได้แล้วขณะเดียวกัน วิธีคิด วิธีพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียกว่าเอกลักษณ์ของมนุษย์นั้น ก็ไม่ได้หยุดหนึ่งตายตัวเช่นกัน แต่มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ฉะนั้นกระบวนการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรออกแบบให้เป็นไปตามวิธีคิดเพื่อการค้นหาลักษณะและตัวตนนักศึกษา ดังที่ปรัชญาคลาสสิกของการจัดกิจกรรมศึกษานั้นควรเป็นไปในรูปแบบความต้องการอย่างแท้จริงของนักศึกษาและเป็นไปอย่างอิสระไม่บังคับ ซึ่งปัจจุบันมีความย้อนแย้งไปจากกระแสการพัฒนาเชิงระบบ มีการกำหนดชั่วโมงกิจกรรมและกลายเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบสำเร็จการศึกษาในบางสถาบันการศึกษา ดังที่เห็นและปรากฏขึ้นแล้วในปัจจุบัน Charoensin-oran (2017)

แนวทางการนำแนวคิดอนาคตศึกษาไปประยุกต์ใช้กับงานพัฒนาการศึกษา

อย่างไรก็ตามนักวิชาการด้านอนาคตศึกษาได้แยกงานเกี่ยวกับอนาคตในเชิงวิชาการออกจากในเชิงนโยบายอย่างชัดเจน โดยเรียกงานในเชิงวิชาการว่า “อนาคตศึกษาหรืออนาคตศาสตร์” ส่วนงานคาดการณ์ที่มีวัตถุประสงค์ที่เน้นการตัดสินใจเชิงนโยบายนั้น เรียกว่า การคาดการณ์เชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งงานทั้งสองมีรูปแบบเนื้อหาคร่อมกันอยู่มาก โดยทั้งคู่พยายามทำความเข้าใจในภาพอนาคตที่อาจเกิดขึ้นและจำเป็นต้องเตรียมพร้อมและวางแผนรองรับเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเหมือนกัน ในงานศึกษาอนาคตเพื่อตอบโจทย์ด้านนโยบาย นักอนาคตศึกษามักตั้งคำถามว่า สิ่งทีวิเคราะห์นั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรและเท่าไร มากกว่าการตั้งคำถามที่ว่าเรารู้จักสิ่งนั้นมีมากน้อยขนาดไหน Bell (1997) นักอนาคตศาสตร์ที่มีชื่อเสียงแห่งมหาวิทยาลัยเยลในสหรัฐอเมริกาได้ขยายความของคำว่า การศึกษาอนาคตไว้น่าสนใจ ประการแรกได้กล่าวถึงอนาคตศึกษาเป็นการศึกษาเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ในอนาคต โดยการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่แล้วในปัจจุบัน ด้วยมุมมองของกรอบแนวคิดหรือวิธีการที่ไม่เหมือนเดิม แม้ว่ามุมมองหรือกรอบแนวคิดที่เลือกใช้อาจไม่ได้รับความนิยมหรือไม่ได้รับการยอมรับในเวลานั้นก็ตาม การสำรวจอนาคตที่เกิดขึ้นจึงต้องใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ที่หลุดจากกรอบความคิดเดิม การค้นหาหรือสำรวจอนาคตที่เป็นไปได้ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่าความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตมีอยู่แล้วจริงในปัจจุบัน ประการที่สอง หลังจากที่จินตนาการและวิเคราะห์แล้วว่าอนาคตที่เชื่อว่าเกิดขึ้นได้มีอะไรบ้าง วัตถุประสงค์และกิจกรรมต่อไปของการศึกษาอนาคตคือวิเคราะห์ว่าปรากฏการณ์

หรือเหตุการณ์ใดบ้างที่คาดว่าจะมีโอกาสเกิดขึ้นมากหรือมากที่สุดในอนาคตภายในกรอบระยะเวลาหนึ่งและภายใต้เงื่อนไขชุดหนึ่ง ดังนั้นวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมหลักอีกประการของอนาคตศึกษาคือ การศึกษาอนาคตที่น่าจะเกิดขึ้นได้ ประการที่สาม คือการศึกษาภาพลักษณ์ของอนาคตที่ผู้คนในองค์กรหรือสังคมมีต่ออนาคตขององค์กรหรือสังคมของตนเอง นักอนาคตศาสตร์ทำหน้าที่เป็นผู้ค้นหาได้วิเคราะห์ว่าคนในองค์กรหรือสังคมหนึ่งมีความคิดหรือภาพลักษณ์อยู่กับรูปแบบ คุณลักษณะ และองค์ประกอบของภาพอนาคตขององค์กรหรือสังคมของตนเองอย่างไรบ้าง และความคิดหรือภาพลักษณ์นั้นมีผลอย่างไรบ้างต่อพฤติกรรมและกิจกรรมในปัจจุบัน กรอบแนวคิดสำคัญที่ว่าเป็นนี้คือ ทฤษฎีว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เน้นการวิเคราะห์ทัศนคติและความคิดที่มีผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรม แนวคิดหลักในกลุ่มนี้ได้แก่ แนวคิดภาพลักษณ์ของอนาคต แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความคาดหวัง ความหวังและความกลัว ข้อค้นพบหนึ่งของงานศึกษานี้คือผู้นำที่รับรู้เกี่ยวกับปัญหาความไม่พอใจความหวังและความกังวลของคนในสังคมจะมีภาพลักษณ์อยู่กับอนาคตที่ดีกว่าผู้นำที่รับรู้น้อยกว่า ประการที่สี่ การสร้างกรอบในการตีความอดีตขึ้นใหม่ ไปพร้อมกับการกำหนดกรอบในการตัดสินใจและกิจกรรมที่จะทำในปัจจุบัน โดยที่การศึกษาอนาคตช่วยให้เราสามารถสร้างความสมดุลระหว่างสิ่งที่เราเชื่อเกี่ยวกับอดีต สิ่งที่เราเชื่อเกี่ยวกับปัจจุบัน และสิ่งที่เราคาดหวังสำหรับอนาคต 1) โดยตีความเกี่ยวกับอดีตขึ้นใหม่ 2) เข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และ 3) ตัดสินใจเริ่มทำสิ่งต่างๆ ในปัจจุบัน โดยสร้างความสมดุลระหว่างทรัพยากรที่เรามีในปัจจุบันกับอนาคต ประการที่ห้า ประมวลความรู้เพื่อการออกแบบและดำเนินโครงการเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไม่ว่าจะเป็นโครงการพัฒนาที่ริเริ่มโดยภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาค

ประชาสังคม นโยบายหรือโครงการพัฒนาได้ย่อมต้องผ่านกระบวนการริเริ่มและวางแผน การสร้างและประเมินทางเลือก และการดำเนินโครงการจำเป็นต้องมีผู้ประสานความรู้และคุณค่าที่หลากหลายเข้าด้วยกัน ในการแปลงวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายในอนาคตออกเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการได้ในปัจจุบัน เพื่อผลิตผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและพึงประสงค์ ในขณะที่เดียวกันการประสานและบูรณาการความรู้เฉพาะทางเหล่านี้มีความสำคัญอย่างมากในการออกแบบนโยบายการพัฒนาสำหรับอนาคต เนื่องจากการดำเนินโครงการในโลกแห่งความเป็นจริงมีความซับซ้อนและแตกต่างกันมากจากโครงการอื่นๆ ซึ่งสามารถลดทอนย่อส่วนและตั้งข้อสมมติฐานตามที่ต้องการ นอกจากความรู้เชิงวิทยาศาสตร์แล้ว ความเข้าใจในกระบวนการทางสังคมวัฒนธรรมและการเมืองถือเป็นความรู้อีกชุดที่สำคัญในการดำเนินโครงการเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ประการที่หก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยในการออกแบบอนาคตของคนทุกระดับในสังคม เพื่อมุ่งกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยมากขึ้นในงานศึกษาและดำเนินการวางแผนเพื่ออนาคตด้วยหลากหลายวิธี เช่น ในการประชุมปฏิบัติการเพื่ออนาคต นักอนาคตศึกษาจะให้ความสำคัญอย่างมากกับการเลือกผู้เข้าร่วมโดยเน้นการเปิดโอกาสให้มีตัวแทนจากกลุ่มคนที่หลากหลาย อีกทั้งยังจัดเตรียมวิธีการและขั้นตอนในการประชุมที่เปิดโอกาสให้กลุ่มต่างๆ สามารถแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้ภาพลักษณ์อนาคตของตนเอง กับผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่นได้อย่างเสรี ประการที่เจ็ด สื่อสารและผลักดันอนาคตที่พึงประสงค์ ซึ่งบ่อยครั้งที่นักอนาคตศาสตร์ อาจมีบทบาทมากกว่าการเป็นผู้ประมวลความรู้และคุณค่าของคนอื่นและมีบทบาทมากกว่าการกระตุ้นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสร้างภาพอนาคตและกำหนด

ทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมรวมถึงบทบาทที่มากกว่าการเป็นผู้ประสานกระบวนการสร้างภาพอนาคต และวิสัยทัศน์สำหรับองค์กรหรือสังคมแต่นักอนาคตศาสตร์สามารถแสดงบทบาทเชิงรุกมากกว่านั้นทั้งในการประเมินว่าอนาคตได้เป็นภาพที่พึงประสงค์สำหรับองค์กรหรือสังคม รวมถึงการสื่อสารและเผยแพร่ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ให้กลุ่มอื่นๆ หรือสาธารณชนได้รับรู้และตระหนักถึงภัยหรืออันตรายที่ส่งเสริมผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายหรือสถาบัน เพื่อให้ภาพอนาคตที่ต้องการเกิดขึ้นได้จริง

อย่างไรก็ตาม วิธีการค้นหาความรู้ไม่ว่าในศาสตร์ใดก็ตามย่อมอยู่ภายใต้ข้อสมมติฐานและเงื่อนไขทางแนวคิด ทฤษฎีและปรัชญาทั้งสิ้น ซึ่งล้วนแต่เป็นผลต่อการสร้างความรู้และข้อค้นพบในการใช้ประโยชน์ ในขณะเดียวกัน อนาคตศึกษามีข้อสมมติฐานและเงื่อนไขอยู่หลายประการเช่นกัน โดยเฉพาะเรื่องของเวลาที่บอณาเขตอันเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่สุดของการทำความเข้าใจเกี่ยวกับอนาคต รวมถึงเหตุการณ์และกระบวนการโดยเฉพาะ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ที่ต้องคำนึงถึงมิติของเวลาในสี่ด้านได้แก่ ลำดับเวลา ช่วงเวลา ตำแหน่งของเวลา และอัตราการเกิดซ้ำ ซึ่งการวิเคราะห์และคาดการณ์นั้นต้องอาศัยความเข้าใจในความแตกต่างดังกล่าว ในขณะเดียวกันต้องว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตอาจไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน โดยที่ความรู้และประสบการณ์จากอดีตที่อาจไม่สามารถใช้เป็นพื้นฐานหรือหลักอ้างอิงให้การตัดสินใจและการดำเนินการในอนาคตเสมอไป ทั้งนี้นักอนาคตศาสตร์เชื่อว่าความเร็วของการเปลี่ยนแปลงมีผลต่อการรับรู้และทำความเข้าใจของมนุษย์ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี เป็นไปอย่างซ้ำๆ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอดีตและปัจจุบันสามารถใช้เป็นกรอบแนวคิดและแนวทางของการตัดสินใจ

และการดำเนินการเพื่ออนาคตได้ เนื่องจากอนาคตอาจไม่แตกต่างกันมากจากปัจจุบันและอดีต แต่เมื่อการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความรู้และประสบการณ์จากอดีตไม่อาจเป็นประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต จึงจำเป็นต้องสร้างกระบวนการรับข้อมูลและเรียนรู้ องค์ความรู้ชุดใหม่สำหรับอนาคต (Bell, 1997)

บทสรุป

เมื่อช่วงหลังระบอบการปกครองใหญ่พลีกรูปแบบการดำเนินชีวิตประจำวันและข้อสันนิษฐานต่างๆ ของมนุษย์ อันด้วยประสบการณ์ที่ไม่เคยประสบมาก่อนกับมนุษยชาติปัจจุบัน การมองอนาคตไปข้างหน้าเป็นไปได้อย่างลำบากหรืออาจไม่ได้มองไปข้างหน้าเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือ มีเพียงแต่การฝึกซ้อมเกมสงครามเพื่อต่อสู้กับผู้ที่เป็นศัตรู ไม่ได้เตรียมพร้อมที่จะป้องกันตัวเองจากเชื้อโรคนาตอจิว ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการตัดสินใจและการดำเนินการดำเนินไปอย่างล่าช้า อย่างไรก็ตามเมื่อยุคหลังระบอบการปกครองใหญ่ การพัฒนาเกิดการ

เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเหนือธรรมชาติขยายไปสู่ทุกปริมณฑลด้วยความเร็วที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ความรู้และประสบการณ์จากอดีตไม่อาจเป็นประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตเสมอไป จึงจำเป็นต้องสร้างกระบวนการรับข้อมูลและเรียนรู้องค์ความรู้ชุดใหม่สำหรับอนาคต โดยเฉพาะการทำความเข้าใจเรื่องอนาคตศึกษา ในเรื่องเดียวกันนี้เองในช่วงการระบาดใหญ่ได้เห็นการเติบโตของแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา นักศึกษาผู้ขึ้นเป็นดอกเห็ด นำเสนอนวัตกรรมการศึกษาหลากหลาย เกิดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างน่าสนใจและสร้างสรรค์ ในทางกลับกันสิ่งเหล่านี้ดำเนินไปอย่างผิดรูปผิดร่าง ชะงักงันและพังทลาย และดูเหมือนว่าเผยแพร่ร้ายและความผูกพันที่ฝังลึกอยู่ในโครงสร้างสังคมในทุกระดับ ซึ่งการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาในระดับอุดมศึกษานี้เองต้องเร่งการขับเคลื่อนโดยการสร้างฉากทัศน์ของการพัฒนานักศึกษาต่อไป

References

- Bell, W. (1997). *Foundations of futures studies: human science for a new era*. Mew Brunswick publishers.
- Chairat, P. (2018). *Futuristic science: Guidelines to revive the economic and social crisis*. https://www.thansettakij.com/money_market/464411.
- Charoensin-oran, C. (2017). *Development Discourse* (6th edition).
- Chelong, A., & Klaocheed, S. (2020). Guidelines for removing lessons from student activities for development at sustainable for student leaders in the Faculty of Science and Technology Prince of Songkla University Pattani Campus. *Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies*, 9(2), 1-13.
- Issara News. (2021). *Shocking effects from Covid, 65,000 children are at risk of dropping out of the education system - learning is disrupted*. <https://www.isranews.org/article/isranews-scoop/100294-isranews-news-15.html>.
- Kahane, A. (2012). *Transformative scenario planning* (2nd edition). Thailand Futures Design Foundation.

- Kenan Foundation of Asia. (2020). *The spread of COVID-19 Make an impact on Thai education in 3 important ways*. <https://www.kenan-asia.org/th/covid-19-education-impact/>
- Phetcharat, R. (2020). *The future of study: destiny is not destiny but it is planning for tomorrow*. <https://waymagazine.org/futures-study/>.
- Phoomrat, S., & Charoenpornpattana, S. (2021). Perspectives on adaptation of universities under reforming the system of higher education, science, research and innovation: implications for the Faculty of Industrial Education and Technology. *Journal of Innovation in Learning and Technology*, 1(1), 10-17.
- Thirawatanakul, P. (2020a). *The future of Thailand, 'Resilient SME', the way to survive during COVID-19*. <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/881495>
- Thirawatanakul, P., & Jatusripitak, N. (2020b). *Multi-stage life of the future: A balance that can be created*. <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/899711>
- Wanaratikan, P. (2021). Review of the book: Future study book. *Ramkhamhaeng Journal of Humanities*, 40(1), 259-271.
- Zakaria, F. (2021). *Ten lessons for a post-pandemic world*. Matichon.

Psychology for Life After The Covid-19 Pandemic

Journal of Organizational Innovation & Culture, 13(2). 18-31.

ISSN: 2822-0854 (Print) ISSN: 2822-0862 (Online)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (9 May 2022): Revised (7 June 2022): Accepted (5 July 2022)

Wikanda Chairat^{1*}, Settawat Choworakul²

¹ Lecturer, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

² Assistant Professor, Faculty of Humanities and Social Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

* Corresponding author: Wikanda Chairat, email: wikanda.kan@gmail.com (Chairat, W)

Citation

Chairat, W., & Choworakul, S. (2022). Psychology for life after the Covid-19 Pandemic. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, 13(2). 18-31.

Abstract

According to the announcement of the Ministry of Public Health, No. 2, B.E. 2563, lifestyle changed dramatically by the beginning of 2021, after the epidemic of Covid 19. The number of infected people has increased again. In this article, the authors aim to present principles, concepts, and theories in psychology for ipiyawan.p@chula.ac.th integration in adapting to daily life after the Covid-19 crisis and to propose ways to reduce its negative mental and emotional impact. Changes in behavior towards people and situations after the Covid-19 crisis provide ways to reduce stress and anxiety, which affects the mind negative emotions with the SET principle. This principle is based on the concept of using mental resilience to help build mental immunity to manage one's own emotions and feelings, to accept what is happening, and to use a mindset to create a belief that we can change and develop ourselves to change. We can use the concept of positive psychology to study happiness and happiness in life in response to goals in a new way of life (New normal) and this principle is to discover and promote the development of a person's potential. Being in a positive mood helps us to be aware of ourselves physically, socially, mentally, and environmentally and to find our strengths. to create flexibility. It may also serve as an opportunity to reflect on our experiences in order to better cope with disappointments and regrets.

Keywords: Psychology for life, new normal, Covid-19

จิตวิทยาเพื่อการดำเนินชีวิตหลังการแพร่ระบาดโควิด-19 (COVID-19)

วิกานดา ชัยรัตน์^{1*}, เศรษฐวิวัฒน์ โชควรรกุล²

¹ อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

* ผู้ประพันธ์หลัก: วิกานดา ชัยรัตน์, email: wikanda.kan@gmail.com

อ้างอิง

วิกานดา ชัยรัตน์ และ เศรษฐวิวัฒน์ โชควรรกุล. (2565). จิตวิทยาเพื่อการดำเนินชีวิตหลังการแพร่ระบาดโควิด-19. *วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ*, ปีที่ 13(2). หน้า 18-31.

บทคัดย่อ

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2563 คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ มีมติให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019) หรือโควิด-19 (COVID-19) เป็นโรคติดต่ออย่างร้ายแรง ส่งผลให้การดำเนินชีวิตในรูปแบบเดิมเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากและภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 (COVID-19) และ มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 (COVID-19) โดยต้นปี 2564 มีตัวเลขผู้ติดเชื้อกลับมาสูงขึ้นอีก ในบทความนี้ผู้เขียนจึง มุ่งนำเสนอหลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อนำมาบูรณาการต่อการปรับตัวในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังวิกฤตโควิด-19 (COVID-19) และเสนอแนวทาง การลดผลกระทบต่อจิตใจและอารมณ์เชิงลบ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อบุคคล และสถานการณ์ภายหลังวิกฤตโควิด-19 (COVID-19) เพื่อเป็นแนวทางช่วยลดการเกิดความเครียด และความวิตกกังวล ซึ่งผลกระทบทางด้านจิตใจ และอารมณ์เชิงลบของตนเองด้วยหลัก SET หลักนี้ได้จากแนวคิดการใช้ความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Mental resilience) เพื่อช่วยสร้างภูมิคุ้มกันของจิตใจ เพื่อจัดการอารมณ์และความรู้สึกของตนเองได้ ยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น, การใช้ความคิดแบบเติบโต (Mindset) เพื่อสร้างความเชื่อว่าเราสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองต่อสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ และการใช้แนวคิดจิตวิทยาเชิงบวกศึกษาเรื่องความสุข และการสร้างความสุขในการดำรงชีวิตเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายให้เข้ากับวิถีชีวิตใหม่ (New normal) หลักการดังกล่าวเป็นการค้นพบและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพในตัวของคุณบุคคล การมีอารมณ์เชิงบวกช่วยให้เราตระหนักตนเองทางด้านร่างกาย สังคม และจิตใจ รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา และค้นหาจุดแข็งของตนเองเพื่อสร้าง ความยืดหยุ่น นอกจากนี้ ยังอาจใช้เป็นโอกาสในการสังเกตถึงประสบการณ์ของเราเพื่อรับมือกับความผิดหวังและความเสียใจได้

คำสำคัญ: จิตวิทยาเพื่อการดำเนินชีวิต, วิถีชีวิตใหม่, โควิด-19

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือโควิด-19 (COVID-19) เป็นโรคที่

สามารถติดต่อจากคนสู่คนได้ ผ่านจากการไอจามรดกัน รวมถึงการสัมผัสสารคัดหลั่งของผู้ติดเชื้อ ซึ่งนับแต่เกิดการอุบัติของโรคในปี 2019 จนถึงปัจจุบันในปี 2022 มีผู้ติดเชื้อทั่วโลกรวม

มากกว่า 500 ล้านคน มีผู้เสียชีวิตกว่า 6 ล้านคน ขณะที่ในประเทศไทย มีผู้ติดเชื้อมากกว่า 4.5 ล้านคน มีผู้เสียชีวิตประมาณ 3 หมื่นคน (Department of Disease Control, 2020) ซึ่งการแพร่ระบาดของ โควิด-19 (COVID-19) ก่อให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้างไม่เว้นแม้แต่เด็ก ๆ ด้วย เช่น จากการสำรวจเด็กและครอบครัว จำนวน 6,000 ครอบครัว ในประเทศสหรัฐอเมริกาและบางประเทศในทวีปยุโรป พบว่า มีเด็กถึงร้อยละ 76 รู้สึกวิตกกังวล โดยสาเหตุความวิตกกังวลเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียน และกลัวคนรอบข้างและตนเองจะติดเชื้อ (Bangkokbiznews, 2020) ซึ่งในประเทศไทยเราก็มีมาตรการการควบคุมการแพร่กระจายของโรคระบาดโควิด-19 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อเด็ก ๆ กล่าวคือ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการปิดโรงเรียนของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ รวมถึงโรงเรียนกวดวิชาทุกแห่ง ส่งผลให้เด็กและเยาวชนทั้งประเทศต้องอยู่บ้านและส่วนหนึ่งต้องใช้การศึกษาออนไลน์มาเป็นวิธีในการที่จะทำให้ระบบการเรียนการสอนยังคงดำเนินต่อไป เมื่อโรงเรียนปิดเด็กและเยาวชนจึงมีโอกาสนในการเรียนรู้ลดลง และขาดพัฒนาการทางสังคมตามช่วงวัย ผลกระทบนี้ส่งผลอย่างมากต่อกลุ่มเด็กกลุ่มเปราะบาง และกลุ่มเด็กด้อยโอกาสมากกว่าเด็กและเยาวชนทั่วไป

เนื่องจากในภายหลังเหตุการณ์วิกฤตโควิด-19 (COVID-19) ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงต่อรูปแบบวิถีการดำเนินการใช้ชีวิตประจำวันทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ Tongkaew (2020, p. 5) ที่อธิบายถึงการใช้ชีวิตวิถีใหม่ในบริบท โควิด-19 (COVID-19) คือ ด้านการสาธารณสุขของเมืองไทย ที่ให้ทุกคนปฏิบัติตามเคร่งครัดด้วยการสวมหน้ากากอนามัย ล้างมือบ่อย หลีกเลี่ยงสถานที่แออัด หลีกเลี่ยงกลุ่มเสี่ยงหรือผู้ที่มีอาการป่วย เป็นพื้นฐานสำคัญในการออกแบบชีวิตวิถีใหม่ จึงกล่าวได้ว่า วิถี ชีวิตใหม่ (New normal) เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้าน

การเรียนรู้ การสื่อสาร และแนวทางการปฏิบัติตน หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงที่มีความรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วนั้น จึงส่งผลให้บุคคลต้องมีการปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น ผลกระทบจากการปรับตัวต่อรูปแบบวิถีชีวิตใหม่ (New normal) จึงมีผลต่อการเกิดด้านจิตใจและอารมณ์เชิงลบ ของบุคคล อ้างอิงจาก Ngambutsabongsophon (2020, p. 43-44) ที่อธิบายว่า มีการเกิดความเครียดของบุคคลในการใช้ชีวิตประจำวันที่ไม่อิสระอันเกิดจากภาวะซึมเศร้า เพราะไม่สามารถออกไปทำกิจกรรมต่างๆได้ และหลายคน เกิดความเครียดจากการตกงาน และมีคนฆ่าตัวตายจากความเครียดและวิตกกังวล และสอดคล้องกับ ชีร์โชติ เกิดแก้ว (Kerdkaew, 2020, p. 65) อธิบายการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 (COVID-19) มีผลกระทบต่อจิตใจที่ทำให้เกิดความวิตกกังวล หวาดกลัวไวรัสโควิด-19 (COVID-19) และปองสิน วิเศษศิริ (Viseshsiri, 2020, p. 128) ที่อธิบายถึงมาตรการของ ต้องอยู่บ้านเพื่อชาติในการการป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 (COVID-19) ที่ส่งผลให้บุคคลเกิดความเบื่อหน่ายหงุดหงิด เนื่องจากต้องงดเว้นการสังสรรค์รื่นเริง ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายหงุดหงิด จนกลายเป็นความเครียด ซึมเศร้า และทำให้สุขภาพจิตตกต่ำลง ในที่สุดบางรายถึงขั้นฆ่าตัวตาย และหลังวิกฤตการแพร่ระบาดโควิด-19 (COVID-19) นั้น จึงได้มีการนิยามคำว่า New Normal หรือวิถีชีวิตใหม่

จากการที่ได้มีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตมาเป็นแบบที่เรียกว่า New normal หรือความปกติใหม่นั้น ราชบัณฑิตยสภาได้ให้ความหมายของความปกติใหม่ หรือฐานชีวิตใหม่ ที่สอดคล้องกับ Viseshsiri (2020, p. 127) ที่ระบุว่าหมายถึง สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ที่แต่เดิมเป็นสิ่งที่ไม่ปกติ ผู้คนไม่คุ้นเคย ไม่ใช่มาตรฐาน ต่อมาเกิดเหตุหรือวิกฤตบางอย่าง จึงมีการเปลี่ยนแปลงทำให้สถานการณ์หรือปรากฏการณ์นั้นกลายเป็น

สิ่งที่ปกติและมาตรฐาน และสอดคล้องกับ Tongkaew (2020, p. 4) ที่ระบุว่าหมายถึง ความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากเดิม เนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้มาตรฐานใหม่ และจากการทบทวนเอกสารจึงสรุปนิยามศัพท์ New Normal ได้ว่า คือวิถีชีวิตใหม่ โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์โรคโควิด-19 (COVID-19) แพร่ระบาด ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคนในประเทศไทยและทั่วโลก ไม่เพียงแต่ในผู้ใหญ่เท่านั้นที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาด เด็กๆ ก็ต้องเก็บตัวอยู่กับบ้าน และมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนที่ยังสร้างความกังวลในหลายมิติ

ดังนั้น วัตถุประสงค์ของบทความนี้ ผู้เขียนต้องการนำเสนอหลักการ แนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อนำมาบูรณาการต่อการปรับตัวในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังวิกฤตโควิด-19 (COVID-19) และเสนอแนวทางการลดผลกระทบต่อจิตใจ และอารมณ์เชิงลบ เพื่อนำมาบูรณาการการรับมือในการปรับตัวเพื่อการดำเนินชีวิตประจำวันที่มีต่อวิถีใหม่ (New normal) และภายหลังวิกฤตโควิด-19 (COVID-19) ที่เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลทั่วไปจะไม่ใช้รูปแบบการดำเนินชีวิตตามรูปแบบเดิมต่อไปได้ จึงอาจส่งผลกระทบต่อจิตใจอันเนื่องมาจากผลกระทบต่อ การแพร่ระบาด เช่น ขาดรายได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอบทความเพื่อนำเสนอแนวทางลดผลกระทบต่อจิตใจ และอารมณ์เชิงลบ อันเนื่องมาจากเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่อบุคคลและสถานการณ์ภายหลังวิกฤตโควิด-19 (COVID-19) โดยขอบเขตของบทความวิชาการนี้ ผู้เขียนมุ่งเน้นการวิเคราะห์ และวิพากษ์ในประเด็นการปรับตัวต่อการดำเนินชีวิตตามฐานวิถีชีวิตใหม่ (New normal) โดยการนำเอาข้อมูลและสภาพ

ปัญหาที่เกิดจากโควิด-19 (COVID-19) มาวิเคราะห์ และเทียบเคียงการใช้ความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Resilience) และกรอบความคิดเติบโต (Mindset) จิตวิทยาเชิงบวก (Positive) เป็นการใช่วิธีการอ้างอิงตามการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และทำการวิพากษ์หรือนำเสนอความคิดเห็นเชิงวิชาการประกอบเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นองค์ความรู้ต่อไป

รูปแบบการดำเนินชีวิต ภายหลังการแพร่ระบาด โควิด-19 (COVID-19)

ภายหลังเหตุการณ์ของการแพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตประจำวันตามปกติ บุคคลต่างตระหนักถึงอาการของโรค และมองหาแนวทางเพื่อป้องกันไม่ให้เกิด การแพร่ระบาดของ การเกิดโรค การเกิดวิถีชีวิตใหม่ (New normal) ภายหลังการดำเนินชีวิตหลังวิกฤต โควิด-19 (COVID-19) จึงได้ส่งผลทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และกลายเป็นการใช้ชีวิตตามแบบปกติตามรูปแบบใหม่ ตามนโยบายของรัฐบาลที่มีการกำหนดให้อยู่บ้าน เพื่อชาติ และกำหนดมาตรการของการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) หากมีความจำเป็นจะต้องออกจากบ้าน ควรมีการเว้นระยะห่างกัน อย่างน้อย 2 เมตร เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไวรัส และ สิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้ และกลายเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต คือ หน้ากากอนามัย และ เจลล้างมือ ดังนั้น สิ่งที่สำคัญและจำเป็นต่อวิถีชีวิตใหม่อีกอย่างหนึ่ง คือ การใช้เทคโนโลยีที่มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมถึงการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล จากการได้ตอบแบบเผชิญหน้า เปลี่ยนมาเป็นการสื่อสารผ่านเครือข่ายออนไลน์ (Online communication) เช่น กำหนดให้มีการทำงานที่บ้าน (Work from home) การเรียนการสอนทางออนไลน์ (Online teaching & learning) ผ่านโปรแกรม Zoom Google Meet และ Microsoft

Team เป็นต้น การเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-service) เช่น การสั่งอาหารผ่านแกร็บฟู้ด (Grab food) หรือฟู้ดแพนด้า (Food panda) เพื่อนำมารับประทานที่บ้านแทนการรับประทานอาหารนอกบ้าน การซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์แทนการออกไปซื้อที่ห้างสรรพสินค้า การทำธุรกรรมการเงินทางออนไลน์ รวมถึงกำหนดให้สวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งเวลาไปในสถานที่ชุมชนต่างๆ เช่น สถานที่ราชการ ห้างสรรพสินค้า ตลาดสด เป็นต้น ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากวิถีชีวิตแบบเดิม เพื่อเป็นการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคเกิดไวรัส โควิด-19 (COVID-19)

ผลกระทบด้านสุขภาพจิตหลังการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 (COVID-19)

ช่วงปลายปี 2562 มีการรายงานเชื้อไวรัสอุบัติใหม่ สายพันธุ์ 2019 ซึ่งนับเป็นเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ที่ 7 ที่ก่อให้เกิดโรคในคน โดยแยกเชื้อได้จากผู้ป่วยที่มีอาการปอดอักเสบคล้ายโรคซาร์ส (SARS) ผู้ป่วยทั้งหมดที่มีความเกี่ยวข้องกับตลาดทะเลในเมืองฮูอัน (Manmana, 2019, p. 126) โดยองค์การอนามัยโลก (WHO) กำหนดชื่อสำหรับเรียกโรคทางเดินหายใจเป็นไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (Coronavirus disease 2019) หรือโควิด-19 (COVID-19) เป็นไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่แพร่กระจายจากคนสู่คน และเกิดขึ้นได้จากการแพร่กระจายผ่านฝอยละอองจากการไอจามของผู้ติดเชื้อ การสัมผัสพื้นผิวของสิ่งของที่มีเชื้อไวรัสอยู่แล้ว ไปสัมผัสปาก จมูก หรือตา โดยลักษณะอาการจะคล้ายคลึงกับโรคไขหวัดใหญ่ และมีระยะเวลาฟักตัวประมาณ 14 วัน ซึ่งมีตั้งแต่ระยะไม่พบอาการ และมีอาการเล็กน้อย ไปจนถึงขั้นรุนแรง ซึ่งเกิดขึ้นกับระบบทางเดินหายใจ การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 (COVID-19) ในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อสุขภาพสูงกว่าการระบาดของโรคติดเชื้อก่อนหน้านี้ เช่น โรคซาร์ส (SARS)

(Wilder-Smith, Chiew & Lee, 2020, p. 102-07) สอดคล้องกับ บงกช โมระสกุล ที่อธิบายว่า โควิด-19 (COVID-19) เป็นไวรัสชนิดเดียวกันกับไวรัสที่ก่อให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันร้ายแรงหรือโรคซาร์ส (SARS) กรณีที่มีเชื้อปนเปื้อนสารคัดหลั่งจากผู้ป่วย เช่น น้ำลาย น้ำมูก เสมหะ ควรล้างมือด้วยแอลกอฮอล์เจล ปัจจุบันมีหลักฐานแน่ชัดว่าโรคโควิด-19 (COVID-19) สามารถติดทางอากาศ (Airborne) ซึ่งจากการรายงานของกรมสาธารณสุข พบว่า บุคคลผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสเป็นโรคโควิด-19 (COVID-19) คือ บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป บุคคลผู้ที่มีโรคประจำตัว ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคปอด และโรคหัวใจ บุคคลผู้ที่มีระบบภูมิคุ้มกันต่ำ และ บุคคลที่กำลังตั้งครรภ์ ซึ่งมีผู้ติดเชื้อเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้น รัฐบาลโดยสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (COVID-19) เพื่อรายงานจำนวนผู้ติดเชื้อ และผู้เสียชีวิตจากโควิด-19 (COVID-19) จากการรายงานของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (COVID-19) ที่พบว่า มียอดผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น จึงส่งผลให้รัฐบาลประกาศสภาวะฉุกเฉินฉบับที่ 1 มีผลบังคับใช้เริ่มตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563 มีการบังคับใช้มาตรการควบคุมที่สำคัญ ได้แก่ การปิดพื้นที่ความเสี่ยงชั่วคราว เช่น ห้างสรรพสินค้า สถานบันเทิง สถานที่ท่องเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร ร้านนวดสปา และจำกัดการเดินทางสาธารณะ โรงเรียน มหาวิทยาลัย ส่วนร้านอาหารกำหนดให้ซื้อกลับบ้านเท่านั้น และวันที่ 3 เมษายน รัฐบาลไทยได้มีการประกาศเคอร์ฟิวทั่วประเทศ ซึ่งได้กำหนดให้งดการเดินทางออกนอกเคหะสถานตั้งแต่ เวลา 22.00-04.00 น. โดยบุคคลที่กลับมาจากพื้นที่ความเสี่ยงหรือกลับมาจากต่างประเทศ บังคับต้องกักตัวอยู่ภายในบ้านพัก หรือสถานที่ราชการที่ได้กำหนดให้เป็นเวลา 14 วัน เนื่องจากเกรงกลัวต่อการแพร่ระบาด เพื่อป้องกันและลดการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 (Department

of Disease Control, 2020) และงตเทศกาลวันสงกรานต์ รวมถึงเลื่อนการเปิดเทอมของสถาบันการศึกษาาระดับต่างๆ เป็นวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 นอกจากนี้ ทางกระทรวงสาธารณสุขได้ให้ข้อแนะนำเกี่ยวกับการลดความเสี่ยงจากโควิด-19 (COVID-19) โดยนอกเหนือจากการกำหนดมาตรการในการควบคุมการติดเชื้อมาตรการนั้น จะไม่สามารถป้องกันได้หากประชาชนไม่ให้ความร่วมมือทำตามมาตรการ เช่น การไม่ออกไปนอกสถานที่หากไม่จำเป็น พักผ่อนให้เพียงพอ ทานอาหารที่มีประโยชน์ การฝึกรักษาความสะอาดในการล้างมือด้วยสบู่ หลีกเลี่ยงการสัมผัสที่ตา จมูก หรือปาก รวมถึงการกินร้อน ช้อนกลาง แนวทางการป้องกันตนเองคือควรหมั่นล้างมือบ่อยๆ เพื่อป้องกันการสัมผัสกับเชื้อหรือสิ่งปนเปื้อนที่อาจติดมา พยายามหลีกเลี่ยงในสถานที่แออัด สวมใส่หน้ากากอนามัยในที่ชุมชนหรือการติดต่อกับบุคคล และในบทความวิชาการของ Srichannil (2020, p. 486) นั้น ได้อธิบายว่าความเครียด และความวิตกกังวล และภาวะซึมเศร้าเป็นปฏิกิริยาทางจิตวิทยาที่พบบ่อยต่อการระบาดของโควิด-19 (COVID-19) คล้ายกับประชาชนทั่วโลกในช่วงโควิด-19 (COVID-19) ระบาด คนไทยในทุกระดับ อาจมีความเครียดและความวิตกกังวลคล้ายๆ กัน เนื่องจากความกลัวการติดเชื้อ และมีการหยุดชะงักทำกิจกรรมประจำวันที่ทำตามปกติอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามระดับความเครียดและความวิตกกังวลมีแนวโน้มที่จะแตกต่างกันมาก ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลและบริบทที่แตกต่างกัน วรรณกรรมที่มีอยู่เกี่ยวกับการระบาดของโรคตามที่ไ้ระบุ บุคคลบางกลุ่มอาจมีแนวโน้มที่จะเกิดอาการทางจิต และส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เช่น คนที่มีความเจ็บป่วยทางด้านร่างกายและจิตใจ ผู้ที่ตกงาน ผู้ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจ และสังคมที่ต่ำกว่า ผู้พิการ เด็กวัยรุ่น และผู้สูงอายุ ข้อมูลเหล่านี้ ชี้ให้เห็นว่าควรให้ความสนใจเป็นพิเศษที่จำเป็นในกลุ่ม

ดังกล่าวระหว่างและการติดตามการแพร่ระบาดในประเทศไทย การสำรวจล่าสุด โดยกรมสุขภาพจิตของไทยระบุว่า 79% ของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 1,500 คน มีความรู้สึกได้ใกล้ชิดและได้รับกำลังใจของสมาชิกในครอบครัวในช่วงไวรัสโควิด-19 (COVID-19) และ 76.2% ของผู้ตอบรู้สึกมั่นใจมากกว่าพวกเขาและครอบครัวจะผ่านพ้นวิกฤตการแพร่ระบาดนี้ไปได้ และผลกระทบจากเหตุการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 (COVID-19) พบว่า ประชาชนจำนวนมากมีความกังวลอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับผลกระทบของการระบาดที่จะมีต่อสุขภาพจิตใจมากกว่าความกังวลด้านสุขภาพร่างกาย เช่น ความวิตกกังวล ความเครียด ความแปรปรวนทางอารมณ์ (Holmes *et al.*, 2020, p. 548) ผลเสียจากสถานการณ์ของโควิด-19 (COVID-19) จะทำให้บุคคลในสังคมเกิดความโดดเดี่ยว ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความเครียด ความวิตกกังวล และการฆ่าตัวตาย โควิด-19 (COVID-19) สามารถทำให้เกิดปัญหาทางจิตต่างๆ แก่ผู้ที่อาศัยในพื้นที่ของการแพร่ระบาด เซ เย และคณะ (Ze Ye, 2020, p. 1074) นอกจากนี้ การล็อกดาวน์ (Lock down) การจำกัดการเดินทาง เกิดขึ้นในระยะเวลาที่สั้นมาก ในช่วงเริ่มต้นของการแพร่ระบาด ซึ่งทำให้เกิดภาวะความตึงเครียดเฉียบพลัน เซ เย และคณะ (Ze Ye, 2020, p. 1076) การแพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 (COVID-19) ส่งผลให้บุคคลเกิดความหวาดกลัว และมีการกักตุนเจลแอลกอฮอล์และหน้ากากอนามัยจนส่งผลให้ขาดตลาด ก่อให้เกิดความวิตกกังวล และความเครียดเพิ่มมากขึ้น และนอกจาก ธานีรัตน์ และ คณะ (Thanirat, 2020, p. 164) อธิบายถึงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 (COVID-19) ที่แต่ข้อมูลอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคมีอยู่อย่างจำกัด เนื่องจากเป็นโรคอุบัติใหม่ จึงทำให้คนส่วนใหญ่ในสังคมมีความวิตกกังวล หวาดระแวงกลัวว่าตนเองหรือบุคคลใกล้ชิดจะติดเชื้อ เกิด

ความสับสนในข้อมูลข่าวสาร จึงนำมาสู่การตีตราทางสังคม เป็นการลักษณะเหมารวมระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะร่วมบางอย่างถึงโรคบางชนิดที่เหมาะสมกัน โดยระดับการตีตราทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19 (COVID-19) ที่เป็นโรคใหม่จนทำให้มีความสับสน ความวิตกกังวล และความหวาดกลัวเกิดขึ้นในสังคม จึงกล่าวได้ว่าความวิตกกังวลมีสาเหตุเกิดจากการที่บุคคลได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับไวรัสโควิด-19 (COVID-19) มากจนเกิดความจำเป็น โดยการรายงานของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (Mental Health department) แปลและเรียบเรียง “Interim Briefing Note: Addressing Mental Health and Psychosocial Aspects of COVID-10 Outbreak; Versio 1.5” อธิบายเกี่ยวกับด้านสุขภาพจิตและจิตสังคมของการระบาดโควิด-19 (COVID-19) ได้อธิบายถึงปฏิกิริยาของการแพร่ระบาดของโรค ที่พบบ่อย กล่าวคือ 1) ความรู้สึกเครียดและวิตกกังวลทางการใช้ชีวิต 2) กลัวการเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิต และจากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร พบว่า ความเครียด และความวิตกกังวลเป็นผลกระทบทางลบทางด้านอารมณ์ และความรู้สึกที่มาจากหลังการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 (COVID-19) นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของโควิด-19 (COVID-19) การเผชิญภาวะวิกฤตซึ่งส่งผลกระทบต่อความสมดุลทางอารมณ์และจิตใจ (Department of Mental Health, 2019, p 19) ต้องเผชิญกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 (COVID-19) ในมุมมองของสุขภาพจิต สถานการณ์หรือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อความสมดุลทางอารมณ์และจิตใจทำให้เกิดความวุ่น สับสนทางอารมณ์ ผลที่ตามมาอาจแสดงออกในลักษณะของภาวะเครียดที่รุนแรง ซึ่งเป็นความหมายของคำว่าภาวะวิกฤต และนภาพันท์ งามบุษบงโสภิน (Ngambutsabongsophon, 2020, p. 52) ที่ได้อธิบายถึงสถานการณ์โควิดที่ส่งผลให้คน

จำนวนมากเกิดความเครียด ความวิตกกังวล ด้วยกลัวว่าจะติดโรค โควิด-19 (COVID-19) ซึ่งมาจากการที่เสพข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มากเกินไป หรือจากการตกงานอย่างไม่เคยคาดคิดมาก่อน จากการเงินที่คิดว่ามั่นคง ก็เกิดความผันผวนไม่แน่นอน ส่งผลทำให้จิบรุ่งแต่จจากความรักตัวกลัวตาย จนกลายเป็นความกลัว ความกังวล และความหวาดระแวง เพราะไม่ยากพลัดพรากจากคนที่รัก (Ware, 2020, p. 25) รวมถึงบุคคลส่วนมากอยู่บนพื้นฐานความกลัวที่จะติดเชื้อและสูญเสียคนรัก (Srichannil, 2020)

แนวคิดทางจิตวิทยาเพื่อการดำเนินชีวิต

ในส่วนนี้ผู้เขียนได้เสนอประเด็นตัวแปรทางจิตวิทยา คือ ความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Resilience) โดยมีการแปลความหมายทางภาษาไทยที่แตกต่างกัน เช่น ความสามารถในการกลับคืนสภาพเดิม ความสามารถในการฟื้นพลัง พลังความเข้มแข็งทางจิตใจ ความทนทานทางจิต ความยืดหยุ่นทางจิต โดยที่ Resilience Quotient เป็นวิธีสุขภาพจิตที่มั่นคง แม้จะพบกับเหตุการณ์ที่เกิดความเครียดอย่างร้ายแรงซึ่งความยืดหยุ่นทางจิตใจสามารถกำหนดได้ว่าเป็นการลดความเปราะบางต่อประสบการณ์ของความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อม การเอาชนะความเครียดหรือความทุกข์ยาก (Bennett, 2015) ดังนั้น สิ่งที่สำคัญของ Resilience คือ กระบวนการของการปรับตัวและการฟื้นตัวเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ยากลำบาก หรือวิกฤตได้สำเร็จ โดยจะต้องอาศัยพลังสุขภาพจิตเพื่อเอาชนะปัญหาและอุปสรรคในชีวิต (Department of Mental Health, 2019) กล่าวคือ เป็นการฟื้นคืนทางจิตใจให้เข้าสู่สภาวะให้ที่เป็นปกติหลังจากเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งเป็นความสามารถในการปรับตัวหลังจากเผชิญกับความทุกข์ยาก ความเจ็บปวด ความ

เศร้าโศก การถูกคุกคาม หรือแหล่งความเครียดที่สำคัญอื่นๆ เช่น ปัญหาความสัมพันธ์ ปัญหาครอบครัว ปัญหาสุขภาพ ปัญหาในการทำงาน ปัญหาการเงิน เป็นต้น หรือเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางชีวิต เป็นการตอบสนองเชิงบวกต่อสถานการณ์ ความยืดหยุ่นทางจิตใจ ซึ่งเป็นตัวแปรภายในลักษณะตัวบุคคลของทางจิตวิทยา ซึ่งมีความสำคัญซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวทางด้านความคิด อารมณ์ พฤติกรรม และเป้าหมายให้เข้าวิถีชีวิตใหม่ (New normal) ความยืดหยุ่นทางจิตใจจะช่วยปรับอารมณ์ เช่น การใช้สติในการแก้ถึงสิ่งที่ไม่สบายใจ ความวิตกกังวล ต่อความกลัวการติดโควิด-19 (COVID-19) ไม่รีบติตราบุคคลที่มาจากพื้นที่กลุ่มเสี่ยง การปรับความคิดใช้เหตุผลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อควรระวัง หรือความเสี่ยงต่อการติดโควิด-19 (COVID-19) การปรับพฤติกรรมเลือกวิธีการแสดงออกที่เหมาะสมต่อการไปที่ชุมชนหรือสาธารณะ นอกจากนี้บุคคลสามารถยึดตามแนวทางการวัดความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Resilience quotient) ที่มีองค์ประกอบทั้งหมด 3 ด้าน ซึ่งเป็นของกรมสุขภาพจิต (Department of Mental Health, 2020, p.32) โดยเรียกว่าพลังสุขภาพจิต (Resilience quotient) เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการความอยู่ดีมีสุขของคนเราความเข้มแข็งทางจิตใจ ความหยุ่นตัวทางอารมณ์และจิตใจ ความยืดหยุ่น เป็นกระบวนการปรับตัวและฟื้นตัว เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ยากลำบากหรือวิกฤตได้สำเร็จ แสดงให้เห็นถึงการเอาชนะปัญหาอุปสรรคของชีวิตโดยใช้พลังสุขภาพจิตที่ดีที่เข้มแข็ง เพื่อช่วยลดความเครียด และความวิตกกังวล ได้แก่

- 1) สร้างพลังชีวิต หมายถึง ทนต่อแรงกดดัน บุคคลสามารถสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ สามารถจัดการอารมณ์เชิงลบ และความเครียดได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์ที่กดดัน 2) พลังชีวิต หมายถึง การมีความหวังและกำลังใจ สามารถสร้างศรัทธาและกำลังใจที่ดีต่อตนเองได้ เชื่อว่า

ตนเองสามารถผ่านพ้นสถานการณ์เลวร้ายได้ และ 3) พลังสู้ หมายถึง การต่อสู้เอาชนะอุปสรรคเชื่อมั่นถึงความสามารถหรือทักษะของตนเองในการแก้ปัญหา ผู้เขียนขอเสนอมุมมองหลักการ ใช้ความยืดหยุ่นทางจิต (Resilience) โดยอ้างอิงมาจาก กรมสุขภาพจิต (Department of Mental Health, 2019, p. 55) แบ่งได้ดังนี้

1. การสร้างพลังชีวิต เป็นการเพิ่มพลังโดยการปรับอารมณ์ ความคิดเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินวิถีชีวิตใหม่ (New normal) ในการฝึกสติรู้เท่าทันอารมณ์ ความคิดของการแสดงออก เช่น การล้างมือทุกครั้งหลังเข้าบ้าน การสวมหน้ากากอนามัยทุกครั้ง การพกเจลแอลกอฮอล์ การเว้นระยะห่างจากบุคคลอย่างน้อย 1-2 เมตร โดยการปรับอารมณ์ความคิด เพื่อไม่ให้เกิดปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้เกิดไวรัส ฉันไม่มีความย่อท้อต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส โควิด-19 (COVID-19) เป็นต้น

2. การสร้างพลังชีวิต เป็นการเพิ่มพลัง โดยการเพิ่มความหวัง การมีความหวัง และกำลังใจเต็มจิตใจให้กว้าง ซึ่งการดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตใหม่ (New normal) ทำให้ฉันมีเวลาได้ใกล้ชิดกับคนในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ฉันมีความภูมิใจที่ตนเองได้พัฒนาทักษะตนเองได้มากขึ้น ทางด้านการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีได้อย่างคล่องมากขึ้น การสร้างอาชีพใหม่ให้กับตนเองได้ หรือเหตุการณ์ไวรัสโควิด-19 (COVID-19) ระบาดทำให้ฉันได้กลับมาใส่ใจและดูแลสุขภาพตนเองอีกครั้ง การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 (COVID-19) เกิดขึ้นชั่วคราวเท่านั้น ฉันได้รับกำลังใจจากฉันใกล้ตัว

3. การสร้างพลังชีวิต เป็นการเพิ่มพลังโดยการปรับการกระทำหรือพฤติกรรม ซึ่งการดำเนินชีวิตตามวิถีชีวิตใหม่ (New normal) ช่วยทำให้ฉันสามารถกำหนดเป้าหมายชีวิตให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นมาจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของ โควิด-19 (COVID-19) ฝึกให้

ฉันสามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ ฉันสอนและเตือนตนเองบ่อยๆ ในการล้างมือทุกครั้ง ก่อนรับประทานอาหาร ฉันยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่อการทำงานแบบ Work-from-home หรือการสื่อสารทางออนไลน์ หลังจากตกงานจากวิกฤตโควิด-19 (COVID-19) ทำให้ฉันได้มองหาแนวทางในการเพิ่มพูนทักษะเพื่อสร้างอาชีพใหม่ๆ

นอกจากนี้ เพื่อช่วยให้บุคคลส่งเสริมการเกิดความคิดยืดหยุ่น ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอเสนอตัวแปรทางจิตวิทยา คือ การใช้กรอบความคิดเติบโต (Growth mindset) โดยพบว่า เป็นคุณสมบัติพื้นฐานถึงความมานะพยายาม กรอบความคิดแบบเติบโตจะเป็นตัวทำนายความสำเร็จ ดังนั้น การพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตจะช่วยพัฒนาความคิดเพื่อช่วยลดความวิตกกังวล ความเครียดที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อต่อสู้กับการแพร่กระจายของโควิด-19 (COVID-19) ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยให้มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวตามวิถีชีวิตใหม่ (New normal) เพื่อนำมาปรับปรุงความคิด ความรู้สึก โดยเชื่อว่า คนเราสามารถพัฒนาตัวเองขึ้นได้ต่อสถานการณ์ที่เป็นอุปสรรคที่หลายคนอาจจะไม่เคยชินกับวิถีชีวิตใหม่ (New normal) โดยกรอบความคิดแบบ Growth Mindset เป็นรากฐานตามแนวคิดของ ดาวิด (Dweck, 2012) นักวิชาการทางจิตวิทยา มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด แตกต่างจากกรอบความคิดแบบจำกัด (Fix mindset) การยึดติดกับสิ่งเดิมๆ เชื่อว่าสติปัญญาของเราไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ บุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) เชื่อว่าเป็นบุคคลที่ชอบการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ หรือการปรับตัวในเรื่องที่แตกต่างจากเดิม และเชื่อว่าเราสามารถพัฒนาตัวเองขึ้นได้ ซึ่งหลังจากเราก้าวข้ามวิกฤติมาได้ด้วยกัน เชื่อว่าทุกคนจะเพิ่มพูน Growth Mindset ภายในจิตใจ ทำให้กลับมาเดินหน้าอีกครั้งด้วยความ ทำหาย เชื่อมั่นว่าจะฝ่าอุปสรรคไปได้ด้วยความพยายาม เรียนรู้จากคำวิจารณ์

และประสบการณ์ มองความสำเร็จ ของผู้อื่นเป็นแรงบันดาลใจ รวมถึงตระหนักแล้วว่า การอยู่รอดต้องเริ่มจากวิธีคิดของเรา ก่อน กรอบความคิดแบบเติบโต หมายถึง ความเชื่อของบุคคลต่อการเผชิญปัญหาหรืออุปสรรค ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาในการจัดการปัญหาหรืออุปสรรคนั้น ผ่านกระบวนการฝึกฝนตนเอง นอกเหนือจากนี้ กรอบความคิดเติบโต (Growth mindset) มีความเชื่อของมนุษย์ที่มีลักษณะของตนเองว่าสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ เป็นการพัฒนาศักยภาพที่สำคัญของการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อแสวงหาความท้าทายกับการจัดการอุปสรรค การปรับตัว และเรียนรู้จากความผิดพลาด (Rungrueng, 2016, p. 1) สอดคล้องกับเทียน ทองแก้ว (Tongkaew, 2020, p. 6) ที่อธิบายว่า Mindset เป็นกรอบความคิดหรือทัศนคติ เป็นรูปแบบการปรับตัวและพัฒนาต่อไปข้างหน้าในการพัฒนาตนเองแบบใหม่ สอดคล้องกับ ดาวิด (Dweck, 2016, p.1) ที่มองว่า Mindset เป็นความเชื่อที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ฝังอยู่ในตัวมนุษย์ แต่ไม่ได้แสดงออกชัดเจน เหมือนความเชื่อจากภายนอก คนที่มี Growth Mindset มักจะมีความกระตือรือร้น ใส่ใจกับงานที่ทำ สนุกกับการแก้ปัญหา สนุกกับการเรียนรู้ และพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ที่ท้าทาย และมีความเชื่อว่าความสามารถสร้างได้ พร้อมทั้งจะเรียนรู้เพื่อข้ามกับอุปสรรค บุคคลผู้ที่มี Growth Mindset จะมีองค์ประกอบดังนี้ 1) มองความท้าทายเป็นเรื่องน่าลอง น่าตื่นเต้น 2) เมื่อเจออุปสรรค มองว่าจะต้องผ่านให้ได้ 3) ความพยายาม มองความพยายามเป็นสิ่งสำคัญ เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ 4) ด้านการวิจารณ์ เปิดรับและเรียนรู้จากการวิจารณ์ และ 5) ด้านความสำเร็จของผู้อื่น เป็นการเรียนรู้และหาแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น ซึ่งการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต จะช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้จากความผิดพลาด และกล้าที่จะทำ ความสามารถของตนเองในการมุ่งมานะพยายาม การแก้ปัญหา การยอมรับคำวิจารณ์ และเรียนรู้

ความสำเร็จของผู้อื่น เพื่อไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้น การปรับความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นว่าเรามีความสามารถในการพัฒนาตนเอง และตระหนักถึงสิ่งที่เป็นทักษะใหม่ๆ ซึ่งบางครั้งความสามารถนั้นเหนือความคาดหมายของเรา เพื่อปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตใหม่ (New normal) ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ นครินทร์ สุวรรณแสง (Suwanasaeng, 2019) ที่กล่าวว่า กรอบแนวคิดแบบ เติบโต (Growth mindset) เป็นความเชื่อของบุคคลต่อการเผชิญปัญหาหรืออุปสรรค ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมา ดังนั้น บุคคล

ที่มีการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) ภายหลังเหตุการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 (COVID-19) จะมีความพยายามสำรวจตนเองถึงปัญหาหรืออุปสรรคสำคัญของการดำเนินชีวิตตามรูปแบบ วิถีชีวิตใหม่ (New normal) และบุคคลจะใช้ความมานะพยายามในการมองสิ่งต่างๆ เป็นเรื่องที่ทำทลายความสามารถของตนเองในการจัดการปัญหาหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคนั้นได้อย่างสำเร็จ เพื่อการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ (New normal) ได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ความสำคัญในการนำหลัก Growth Mindset เข้ามาปรับตั้งตารางต่อไปนี้

Table 1 Growth mindset pattern with lifestyle

Lifestyle	Reconciliation
1. See things with a challenge	It is a once in a lifetime event. I can have a new normal life.
2. Still doing something when faced with hard time.	Covid-19 epidemic is an opportunity for me to do activities that may fit into a new lifestyle (New normal)
3. exertion	Efforts to learn how to prevent the spread of COVID-19, such as self-control, maintain distance, how to wear a mask, how to use technology tools for the elderly, etc.
4. criticism	I am willing to listen to the others opinion on how to behave appropriately to protect from the coronavirus (COVID-19)
5. The success of others	I learn how to protect myself from COVID-19 and how to live with the new normal.

ดังนั้น กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) ภายใต้วิถีชีวิตใหม่ (New normal) เพื่อรับมือและป้องกันไม่ให้ไวรัสโควิด-19 (COVID-19) กลับมาแพร่ระบาดอีกครั้ง เราสามารถปรับเปลี่ยนมุมมองแนวคิด เป็นการฝึกให้เรา มีความรอบคอบต่อการใช้ชีวิต และเราเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถรับมือ การแพร่ระบาดโควิด-19 (COVID-19) ได้

นอกจากนี้ ผู้เขียนเห็นว่าการนำเอาแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (Positive psychology) โดยเป็นแนวคิดที่ศึกษาเรื่องความสุข และการสร้างความสุข ในการดำรงชีวิตเพื่อตอบสนอง

ต่อเป้าหมายให้เข้ากับการดำเนินชีวิตภายหลังเหตุการณ์ไวรัสโควิด-19 (COVID-19) ระบาด เป็นแนวคิดทฤษฎีของ เซลิกแมน (Tuntivivat, 2017, p.282) หมายถึง การมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ซึ่งจะช่วยให้บุคคลมีชีวิตที่น่าพอใจ (Muijeen, 2016) ดังนั้น บุคคลสามารถสำรวจศักยภาพของตนเองในการประเมินตามการรับรู้ของตนเองถึงการปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตใหม่ (New normal) โดยมีการพัฒนาความสุข (Happiness) และสุขภาวะ (Well-being) โดยได้พัฒนาองค์ประกอบ "P.E.R.M.A" แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ 1) อารมณ์เชิงบวก (Positive emotion) เช่น เป็นความรู้สึก

และอารมณ์ที่มีผลดีต่อบุคคล ความตื่นตัว ความพอใจ ความภูมิใจ 2) ความผูกพันในกิจกรรม (Engagement) เช่น เป็นความรู้สึกเพลิดเพลินกับการทำกิจกรรมจนกระทั่งลืมเวลาที่กำลังผ่านไป ซึ่งกิจกรรมต้องอาศัยทักษะที่ ท้าทายความสามารถ และมีความเป็นไปได้อย่างแรงกล้าที่จะบรรลุเป้าหมายของการทำกิจกรรมนั้น 3) ความสัมพันธ์ที่ดี (Relationships) เช่น เป็นความรู้สึกที่ได้รับจากสังคมรอบข้าง ทางด้านคู่ชีวิต ครอบครัว อาชีพการงาน และความสัมพันธ์แบบอื่นๆ 4) การรู้สึกมีความหมาย (Meaning) เช่น เป็นการค้นหาความหมาย ของชีวิตและการเรียนรู้ว่ามีอะไรที่ยิ่งใหญ่กว่าตน เพื่อช่วยให้พยายามทำตามเป้าหมาย และ 5) การบรรลุถึงเป้าหมาย (Accomplishments) เป็นการสร้างความสำเร็จ และความเชี่ยวชาญให้บรรลุถึงเป้าหมาย ความต้องการที่ตั้งไว้อย่างเป็นทางการ เช่น ที่เป็นการสร้างกระบวนการทางความคิดว่า

บุคคลที่มีความมุ่งมั่น พยายาม จะสามารถพัฒนาและปรับตนเองให้เข้ากับวิถีชีวิตใหม่อย่างมีความสุขได้อย่างมีคุณค่ากับตนเอง และจากผลการวิจัยทางจิตวิทยาเชิงบวกก็มีความสำคัญต่อกระบวนการฟื้นฟูทางจิตใจของบุคคลที่มีความเครียดอย่างรุนแรง หรือมีความผิดปกติทางจิต เช่น ภาวะซึมเศร้า ยิ่งไปกว่านั้นวิกฤตทางจิตใจที่เรากำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้สามารถทำได้ การมีอารมณ์เชิงบวกช่วยให้เราตระหนักตนเองทางด้านร่างกาย สังคม และจิตใจ รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวเรา และค้นหาจุดแข็งของตนเอง เพื่อสร้างความยืดหยุ่น นอกจากนี้ ยังอาจใช้เป็นโอกาสในการสังเกตถึงประสบการณ์ของเรา ความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตใจเพื่อสะท้อนถึงจุดมุ่งหมายและความหมายของชีวิตเรา (Yamaguchi *et al.*, 2020) อารมณ์เชิงบวกจะช่วยให้สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับการดำเนินวิถีชีวิต

Table 2 Analytical form of developmental concepts in life after COVID-19

Components of happiness and well-being development	Adjusting to a new way of life (New normal)
1. Positive emotion	- Adjust the feelings and emotions that have a positive effect on the person. Feeling excited about something new, satisfied with the advancement in work and proud of the success of the work.
2. Engagement	- Enjoy doing activities which require challenging skills. There is a strong possibility to achieve the goal of that activity.
3. Relationships	- Good feeling that received from the society, such as classmates, friends, co-worker, family, career and other relationships.
4. Meaning	- Finding the meaning of life. There is something greater than yourself. Making benefit to public. Keep trying to achieve the goals.
5. Accomplishment	- Creation of thinking that people with determination and effort will be able to develop and adapt themselves to a new way of life.

จากการนำเสนอหลักการ แนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อนำมาบูรณาการต่อการปรับตัวในการดำเนินชีวิตประจำวันภายหลังวิกฤตโควิด-19 (COVID-19) ในข้างต้นนั้น ผู้เขียนขอเสนอการ

ปรับใช้ขอบข่ายตัวแปรทางด้านจิตวิทยาด้วยหลักการ “SET” ที่เป็นรูปแบบที่สังเคราะห์มาจากความยืดหยุ่นทางจิตใจ (Resilience) กรอบความคิดแบบเติบโต (Mindset) และจิตวิทยา

เชิงบวก (Positive psychology) ซึ่งสอดคล้องกับ ยงยุทธ์ วงศ์ภิรมย์ศานต์ (Wongpiromsarn, 2020) ที่ได้อธิบายว่า ส่วนสำคัญของการเปลี่ยนแปลงตนเองออกจากโซนความกลัวไปสู่โซนการเรียนรู้ และก้าวไปสู่โซนพัฒนา หากอยู่ในโซนความกลัว

ที่มากเกินไป จะทำให้หงุดหงิดง่าย ส่วนความกลัวที่ไม่มากเกินไป จะนำไปสู่โซนการเรียนรู้ ทำให้เกิดการรับรู้ เท่าทันและยอมรับอารมณ์ตนเอง สามารถรักษาสติและความรู้สึกเป็นสุขของตนเอง โดยกำหนดรูปแบบไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

Table 3 Model variables in psychology with the principle of “SET”

Variable	Model of psychology with the principle of “SET”
1. S (Strong)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tolerance with incoming pressure, see things as challenging with emotional self-observation such as stress, anxiety, depression, see environment realistically to create awareness that they still have value in themselves 2. Creating positive emotions by considering negative emotion to build the strength to learn things, learn what life means and we can achieve the goal
2. E (Empower)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Self-motivation 2. Learning effort and adapting to the current situation 3. Doing activities that challenge abilities which something that we have never done. Feeling of meaningful to others.
3. T (Talent)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Create patterns to develop and adjust themselves after the COVID-19 situation. 2. Learning about the success of others who adjust themselves during the COVID-19 situation. 3. Adjusting the mood, self-consciousness during the situation after COVID-19 4. Open to any opinions to behave properly to prevent COVID-19 (COVID-19).

สรุป

ภายหลังเหตุการณ์ไวรัสโควิด-19 (COVID-19) แพร่ระบาด ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคนในประเทศไทยและทั่วโลก ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ล้วนได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดอย่างน้อยในมิติใดมิติหนึ่ง โดยเฉพาะในมิติทางจิตวิทยาหรือทางจิตใจให้พร้อมยอมรับหรือปรับเปลี่ยนเพื่อยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังนั้นการยืดหยุ่นทางจิตใจ การมีจิตวิทยาเชิงบวกภายในกรอบคิดแบบเติบโต จะช่วยเสริมสร้าง

ความเข้มแข็งของจิตใจของบุคคล เพื่อต่อสู้ในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งการต่อสู้กับโรคระบาดและสถานการณ์ไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตอย่างยั่งยืน หลักการดังกล่าวเป็นการค้นพบและส่งเสริมพัฒนาศักยภาพในตัวบุคคล การมีอารมณ์เชิงบวกช่วยให้เราตระหนักตนเองทางด้านร่างกาย สังคม และจิตใจ รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา และค้นหาจุดแข็งของตนเอง เพื่อสร้างความยืดหยุ่น นอกจากนี้ ยังอาจใช้เป็นโอกาสในการสังเกตถึงประสบการณ์ของเราเพื่อรับมือกับความผิดหวัง และความเสียใจได้

References

- Bangkokbiznews. (2020). *Thai youth worried about family financial situation during COVID-19*. <https://www.bangkokbiznews.com/social/882996>.
- Bennett, K. (2015). *Emotional and Personal Resilience Through Life*. Evidence Review.

- Department of Disease Control. (2020). *Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) News Release Report*. <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/eng/news.php>.
- Department of Mental Health. (2020). *Turn bad into good R.Q mental health power*. Beyond Publisher.
- Holmes et al. (2020). *Multidisciplinary research priorities for the COVID-19 pandemic: A call for action for mental health science*. www.thelancet.com/psychiatry, 7, 547-560.
- Jone, P. (2016). Creating Thinking Mindset for Personal in Higher Education. *Business Review*, 8(1), 59-78.
- Kerdkaew, T. (2020). Adjustment and Cooperation in the Covid 19 Virus Situation by According to Buddhism. *Journal of Graduate Studies*, 2(16), 59-78.
- Manmana, S. (2020). Coronavirus Disease-19 (COVID-19). *Journal of Bamrasnaradura Infectious Diseases Institute*, 14(2), 124-133.
- Muijeen, K. (2016). Creating happiness with positive psychology. *Science and Technology*, 24(4), 673-681.
- Ngambutsabongsophon, N. (2020). The Buddhist method for self-care during COVID-19 situation. *Journal of Graduate Studies*, 2(16), 42-58.
- Rungrueng, C. (2016). Growth mindset: New approach of human potential development. *Research Methodology & Cognitive Science*, 14(1), 1-13.
- Srichannil, C. (2020). The COVID-19 pandemic and Thailand: A psychologist's viewpoint. *American Psychological Association*, 12(5), 485-487.
- Suwanasaeng, N. (2019). Application of the growth mindset to registered Nurses's professional development in the Thailand 4.0 reformation. *The Journal of Nursing Council*, 3(4), 5-14.
- Thanirat. (2020). Strategies to relieve a social stigma on COVID-19. *Kuakarun Journal of Nursing*, 27(2), 164-174.
- Tongkaew, T. (2020). New normal based design in education: Impact of COVID-19. *Journal of Teacher Professional Development*, 2(1), 1-9.
- Tuntivivat, S. (2017). Positive psychology: Development, applications and challenges. *Journal of Behavioral Science for Development*, 9(1), 277-290.
- Viseshsiri, P. (2020). New normal in military academy. *Journal of Humanities and Social Science*, 7, 126-141.
- Ware, A. (2020). COVID-19 with learning to change behavior in health today. *Journal of The Health Education Professional Association*, 35(1), 24-29.
- Wilder-Smith, Chiew., & Lee. (2020). *We can contain the COVID-19 outbreak with the same measures as for SARS?*. www.thelancet.com/infection, 20, 102-107.
- Wongpiromsarn, Y. (2020). Mental health and the COVID-19 crisis in Thailand. *Journal of Mental Health of Thailand*, 28(4), 280-291.

- Yamaguchi, K., Takebayashi, Y., Miyamae, M., Komazawa, A., Yokoyama, C., & Ito, M. (2020). Role of focusing on the positive side during COVID-19 outbreak: Mental health perspective from positive psychology. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 12(S1), S49.
- Ze Ye. (2020). Resilience, social support and coping as mediators between COVID-19-related stressful experience and acute in China. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 12(4), 1074-1094.

A Study of Motivation to Study at The Faculty of Science, Mahasarakham University

Journal of Organizational Innovation & Culture, 13(2). 32-43.

ISSN: 2822-0854 (Print) ISSN: 2822-0862 (Online)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (30 November 2020) : Revised (15 September 2020) : Accepted (20 October 2020)

Anunsa Tonglao

Academic Studies, Faculty of Science, Mahasarakham University

Corresponding author. E-mail address: anunsa.t@msu.ac.th (Tonglao, A)

Citation

Tonglao, A., (2020). A Study of Motivation to Study at The Faculty of Science, Mahasarakham University. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, 13(2). 32-43.

Abstract

This research investigates the factors affecting motivation to study at the Faculty of Science, Mahasarakham University. The participants were the first-year students in the Faculty of Science, Mahasarakham University, comprising 537 students in the academic year of 2019, and 171 students in the academic year of 2020. The research instrument used was a questionnaire. Descriptive statistics were used to analyze the data including frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results showed that the four main factors affecting students' motivation were as follows. - 1) faculty members have recognized competence and specific expertise, 2) interest in the field of study offered, 3) the need to study at a famous university in the Isan region, 4) the atmosphere and environment within the Faculty. In addition, it was found that there the top six provinces where students chose to study at a Faculty of Science were Maha Sarakham province. Khon Kaen province, Roi Et province, Kalasin province, Udon Thani province, and Nakhon Ratchasima province. From the data obtained, it was revealed that the key factors for providing educational guidance to educational institutions in the target provinces mentioned were; to promote a modern curriculum, faculty members' expertise, the university reputation, and pleasant atmosphere.

Keywords: Motivation to study, Faculty of Science

การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อนันษา ทองเหลา

นักวิชาการศึกษา, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ประพันธ์หลัก : อนันษา ทองเหลา, email address: anunsa.t@msu.ac.th

อ้างอิง

อนันษา ทองเหลา. (2563). การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารนวัตกรรมและ
วัฒนธรรมองค์การ, ปีที่ 13(2). หน้า 32-43.

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 537 คน และปีการศึกษา 2563 จำนวน 171 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือ แบบสอบถามแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มี 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) คณาจารย์มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และความสามารถเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน 2) ความสนใจในสาขาวิชาที่เปิดสอน 3) ความต้องการเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในภาคอีสาน 4) บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมภายในคณะวิทยาศาสตร์มีความร่มรื่น น่าเรียน และนอกจากนั้นยังพบว่ามี 6 จังหวัดที่นิสิตมาศึกษาต่อที่คณะวิทยาศาสตร์มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดขอนแก่น จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดนครราชสีมา และแนวทางในการออกแนะแนวการศึกษาต่อสถานศึกษาได้แก่ คณะควรประชาสัมพันธ์เรื่องหลักสูตรที่ทันสมัย อาจารย์ที่มีความสามารถ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยและบรรยากาศที่น่าเรียน ในจังหวัดเป้าหมาย 6 จังหวัด

คำสำคัญ: แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อ, คณะวิทยาศาสตร์

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพัฒนาเรียนรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล คุณสมบัติของบุคคลดังกล่าวเป็นปัจจัยและพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญ

ในการพัฒนาคุณภาพประชากร ให้เกิดทักษะ ความรู้ ทักษะคิด ค่านิยมที่จะส่งเสริมให้บุคคลได้ใช้ความสามารถพิจารณาตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ ทั้งนี้สถาบัน อุดมศึกษาภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความหลากหลายในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ทำให้

แต่ละสถาบันการศึกษามีจำนวนนักเรียนที่เลือกเข้าศึกษาต่อจำนวนน้อยลง

ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์ มีการบริหารงานระดับภาควิชา มีจำนวน 4 ภาควิชา คือ ภาควิชาเคมี ภาควิชาชีววิทยา ภาควิชาฟิสิกส์ ภาควิชาคณิตศาสตร์ และสำนักงานเลขานุการ คณะวิทยาศาสตร์ มีนิสิตจำนวน 2,218 คน ประกอบด้วยปริญญาตรีจำนวน 2,013 คน และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 205 คน เปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรี รวม 7 หลักสูตร ได้แก่ วิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาเคมี สาขาวิชาชีววิทยา สาขาวิชาจุลชีววิทยา สาขาวิชาฟิสิกส์ สาขาวิชาฟิสิกส์ประยุกต์ (สาขาพลังงาน และสาขาอิเล็กทรอนิกส์) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ และสาขาวิชาสถิติ ซึ่งในแต่ละปีจำนวนนิสิตที่เข้ามาศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์มีความแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ของแต่ละบุคคล ภูมิฐานะของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครองหรือการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในคณะที่ตนเองชอบ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง Chuchinda (2012) ได้ศึกษา แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านเรียงตามลำดับคือ เหตุผลส่วนตัว ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สภาพลักษณะของสถาบัน ปัจจัยทางสังคม และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้จำนวนนักเรียนที่เข้ามาศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 746 คน ปี พ.ศ. 2560 จำนวน 528 คน และปี พ.ศ. 2561 จำนวน 539 คน (นักเรียนเข้ามาเรียนโดยใช้ระบบ TCAS ครั้งแรก และค่าเทอมแบบเหมาจ่าย) จะเห็นว่าเมื่อเปลี่ยนระบบการรับเข้า ทำให้จำนวนนิสิตเปลี่ยน เนื่องจากปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป

จากปัญหานิสิตเข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์มีจำนวนน้อยลงในแต่ละปี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภายในครั้งนี้จะนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูลข่าวของคณะวิทยาศาสตร์ รวมไปถึงทราบข้อมูลของนิสิตในแต่ละจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีผลการเลือกเรียนในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และจากผลวิจัยดังกล่าว สามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การออกแนะแนวการศึกษาเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา

ตัวอย่าง คือ นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2562 จำนวน 537 คน และนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2563 จำนวน 171 คน โดยผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งผ่านการหาคุณภาพโดย

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินความสอดคล้อง ของแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม รหัสนิสิต ชื่อ-สกุล เบอร์โทรศัพท์ โรงเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพศ จังหวัดที่อาศัย รอบที่นิสิตเข้าศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ปัจจัยด้านหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน
3. ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว
4. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อมาก

3 คะแนน หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อน้อย

1 คะแนน หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการศึกษาต่อน้อยที่สุด และ

วัดระดับความคิดเห็น ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูล เก็บรวบรวมจากแบบ สอบถาม ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของแรงจูงใจที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

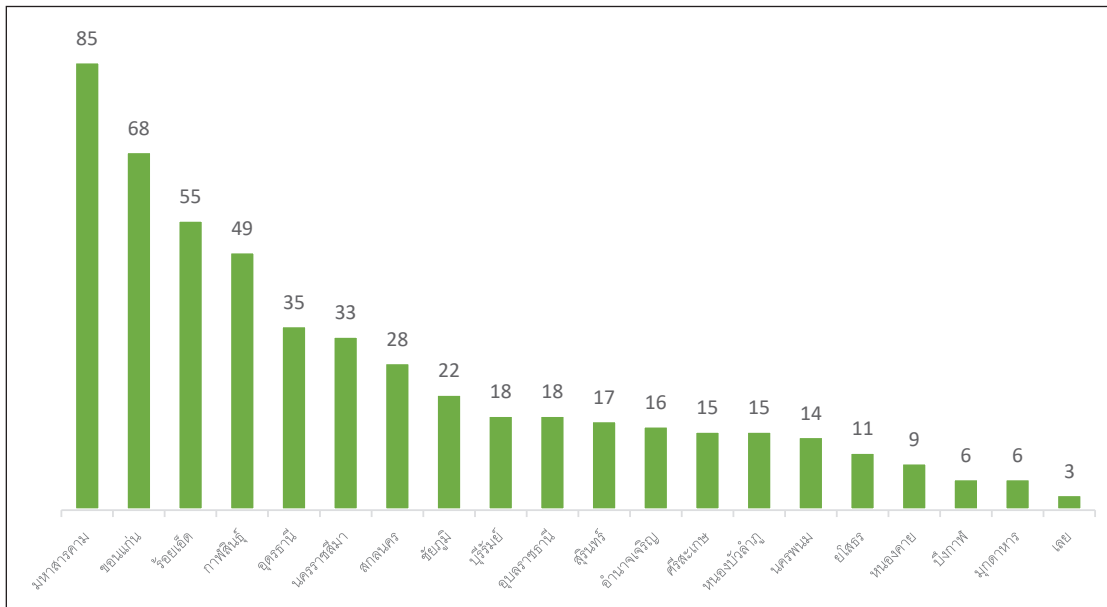
1. จำนวนนิสิตในแต่ละจังหวัดที่มาศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2562 มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 10.2 จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 9.1 จังหวัด

อุดรธานี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 จังหวัด นครราชสีมา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 ของนิสิต ปีการศึกษา 2562

จะเห็นว่าจังหวัด 6 อันดับแรกที่มี นิสิตมาเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคามมากที่สุด คือ จังหวัดมหาสารคาม

จังหวัดขอนแก่น จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่อยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัย มหาสารคาม อาจเป็นเพราะมีความใกล้บ้าน หรือมีศิษย์เก่าที่เคยมาเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามให้คำปรึกษา

Table 1 First year, academic year 2019, classified by province of residence

ข้อเสนอแนะให้นิสิตได้เข้ามาศึกษา ตั้งนั้นจึงควรให้ความสนใจกับการสร้างเครือข่าย ของศิษย์เก่าเพิ่มมากขึ้น

3. ข้อมูลทั่วไปของนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะ วิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2563 พบว่าจำนวน นิสิตในแต่ละจังหวัดที่มาศึกษาต่อในคณะ วิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2563 มากที่สุดได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 19 คน คิดเป็น ร้อยละ 11.1 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 17 คน คิด เป็นร้อยละ 9.9 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 จังหวัดกาฬสินธุ์จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 จังหวัดอุดรธานี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10

คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 ของนิสิต ปีการศึกษา 2563

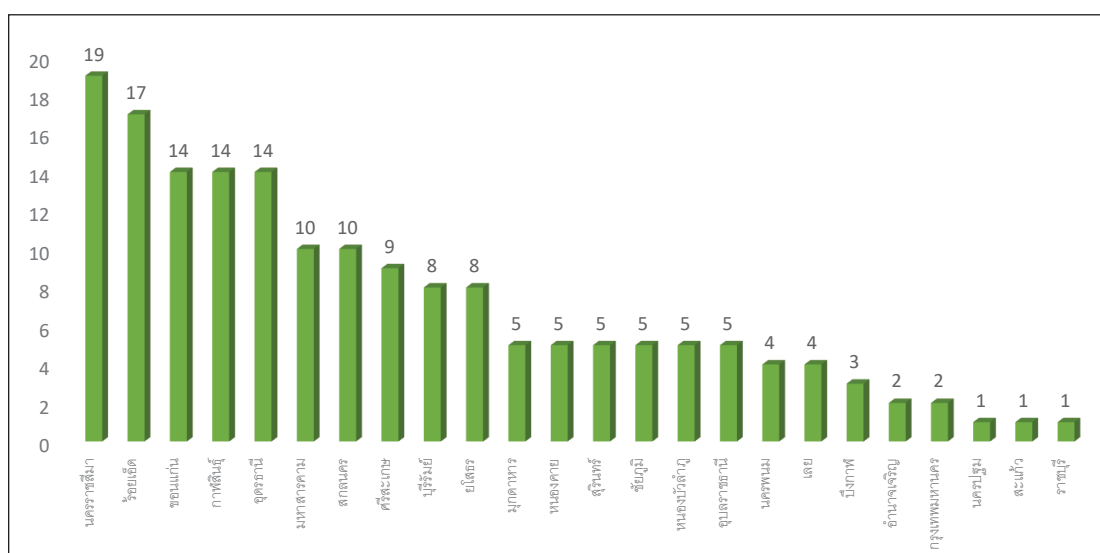
จะเห็นว่าจังหวัด 6 อันดับแรกที่มีนิสิต เลือกเข้ามาศึกษาต่อที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้แก่ จังหวัด นครราชสีมา จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดอุดรธานีและจังหวัด มหาสารคาม ซึ่งทั้ง 6 จังหวัดนี้เป็นจังหวัดที่ตั้ง อยู่โดยรอบของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ เป็น 6 จังหวัดเดียวกันกับนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะ วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการ ศึกษา 2562 หมายความว่าสาเหตุที่เลือกมาเรียน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือ ใกล้บ้าน อาจเป็นเพราะมีความใกล้บ้าน

หรือมีศิษย์เก่าที่เคยมาเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะให้นิสิตได้เข้ามาศึกษา ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจกับการสร้างเครือข่ายของศิษย์เก่าเพิ่มมากขึ้น โดยเริ่มจาก 6 จังหวัดที่มีนิสิตมาเรียนมากที่สุดเป็นอันดับแรก

4. นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2562 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.60$, $S.D.=0.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นอันดับที่ 1 คือ คณาจารย์มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และความสามารถเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$, $S.D.=0.92$) อันดับที่ 2 มีความสนใจในสาขาวิชาที่เปิดสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, $S.D.=0.83$)

Table 2 First year, academic year 2020 classified by province of residence

อันดับที่ 3 ต้องการเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในภาคอีสาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.80$, $S.D.=0.83$)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าแรงจูงใจที่นิสิตเลือกมาศึกษาต่อที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อันดับที่ 1 คือ คณาจารย์มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และความสามารถเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน อาจเป็นเพราะจากผลงานวิจัยของอาจารย์ที่ตีพิมพ์ รวมไปถึงการค้นพบสิ่งมีชีวิตใหม่ๆ ของโลก ทำให้นิสิตต้องการที่จะเข้ามาศึกษาเพื่อหาความรู้จากอาจารย์ผู้สอนให้ตัวเอง

ได้พัฒนายิ่งขึ้น อันดับที่ 2 คือมีความสนใจในรายวิชาที่เปิดสอน อาจเป็นเพราะนิสิตมีความต้องการเป็นครู แต่ไม่สามารถสอบคณะศึกษาศาสตร์ได้ หรืออาจประกอบอาชีพอื่นๆ ที่หลากหลายกว่าได้ และอันดับที่ 3 คือ ต้องการเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในภาคอีสาน อาจเป็นเพราะ คณะวิทยาศาสตร์ หรือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นมหาวิทยาลัยในภาคอีสานที่มีชื่อเสียง จึงทำให้นิสิตต้องการเข้ามาศึกษาต่อ

5. นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2563 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ที่นิสิตเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.70)

เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นอันดับที่ 1 คือ มีความสนใจในสาขาวิชาที่เปิดสอน อันดับที่ 2 คือ คณาจารย์มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และความสามารถเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน และอันดับที่ 3 คือ บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมภายในคณะวิทยาศาสตร์ มีความร่มรื่น น่าเรียน

ดังนั้น จะเห็นว่าแรงจูงใจที่นิสิตเลือกมาศึกษาต่อที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อันดับที่ 1 คือ มีความสนใจในรายวิชาที่เปิดสอน อาจเป็นเพราะนิสิตมีความต้องการเป็นครู แต่ไม่สามารถสอบเข้าคณะวิทยาศาสตร์ หรือ อาจคิดว่าคณะวิทยาศาสตร์นอกจากเป็นครูได้ ยังสามารถประกอบอาชีพอื่นๆ ที่หลากหลายกว่าได้ สอดคล้องกับ Saengsawang (2018) ศึกษาปัจจัยที่มีผลในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2562 พบว่า การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก อันดับที่ 2 คือ คณาจารย์มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และความสามารถเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากผลงานวิจัยของอาจารย์ที่ตีพิมพ์ รวมไปถึงการค้นพบสิ่งมีชีวิตใหม่ๆ ของโลก ทำให้นิสิตต้องการที่จะเข้ามา

ศึกษาเพื่อหาความรู้จากอาจารย์ผู้สอนให้ตัวเองได้พัฒนายิ่งขึ้น และอันดับที่ 3 คือ บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมภายในคณะวิทยาศาสตร์มีความร่มรื่น น่าเรียน อาจเป็นเพราะว่านิสิตที่มาสอบสัมภาษณ์ที่คณะวิทยาศาสตร์ได้มาเห็นบรรยากาศภายในคณะวิทยาศาสตร์ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ มีความน่าเรียน ทำให้ตัดสินใจ

จากแรงจูงใจที่ได้กล่าวมา จะเห็นว่าอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญกับหลักสูตรที่มีความน่าสนใจ เป็นสิ่งที่นักเรียนให้ความสนใจเป็นพิเศษ ซึ่งคณะควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลความเชี่ยวชาญของอาจารย์ในสาขาวิชาต่างๆ ตลอดจนหลักสูตรที่มีความทันสมัย เรียนจบแล้วมีงานทำ จะทำให้ดึงดูดนักเรียนให้เลือกศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามต่อไป

ผลการรับสมัครนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2562 ตามระบบ Thai University Central Admission System. (TCAS) พบว่า TCAS รอบที่ 1 จำนวน 74 คน TCAS รอบที่ 2 จำนวน 276 คน TCAS รอบที่ 3 จำนวน 28 คน TCAS รอบที่ 4 จำนวน 125 คน TCAS รอบที่ 5 จำนวน 34 คน จะเห็นว่า นักเรียนเข้ามาศึกษาต่อที่คณะวิทยาศาสตร์มากที่สุดใน TCAS รอบที่ 2 จำนวน 276 คน และอันดับที่ 2 คือ TCAS รอบที่ 4 จำนวน 125 คน

Table 3 Motivation for choosing to study in the Faculty of Science Mahasarakham University of first year students, Faculty of Science, academic year 2019

No.	Motivation for choosing to study	\bar{x}	S.D.	Level
1	The university near domicile convenient to travel	3.53	0.86	well
2	Want to study at a famous university in the Northeast	3.91	0.69	well
3	Interested in the field of study offered	4.36	0.65	well
4	Faculty members have specific expertise and abilities are generally accepted	4.28	0.62	well
5	Receive advice from alumni or senior students studying at the Faculty of Science	3.54	0.75	well
6	Get advice from a friend/teacher	3.60	0.26	well
7	Parents/family want to study at the Faculty of Science	3.66	0.69	well
8	Faculty of Science tuition fees are reasonable	3.73	0.81	well
9	Courses that students study when finished have a stable job	3.94	0.69	well
10	Scientific laboratory have modern tools	4.16	0.73	well
11	Atmosphere the environment within the Faculty of Science is shady and pleasant to study	4.27	0.71	well
Total		3.91	0.70	well

Table 4 Motivation for choosing to study in the Faculty of Science Mahasarakham University of the first year students of the Faculty of Science, Academic Year 2020

No.	Motivation for choosing to study	\bar{x}	S.D.	Level
1	The university near domicile convenient to travel	3.57	1.05	well
2	Want to study at a famous university in the Northeast	3.80	0.83	well
3	Interested in the field of study offered	3.91	0.83	well
4	Faculty members have specific expertise and abilities are generally accepted	3.96	0.92	well
5	Receive advice from alumni or senior students studying at the Faculty of Science	3.70	1.05	well
6	Get advice from a friend/teacher	3.45	1.13	medium
7	Parents/family want to study at the Faculty of Science	3.33	1.07	medium
8	Faculty of Science tuition fees are reasonable	3.30	1.07	medium
9	Courses that students study when finished have a stable job	3.42	1.12	medium
10	Scientific laboratory have modern tools	3.57	1.12	well
11	Atmosphere the environment within the Faculty of Science is shady and pleasant to study	3.64	1.05	well
Total		3.60	0.92	well

จากแรงจูงใจที่ได้กล่าวมา จะเห็นว่า อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญกับหลักสูตรที่มีความน่าสนใจ เป็นสิ่งที่นักเรียนให้ความสนใจเป็นพิเศษ ซึ่งคณะควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลความเชี่ยวชาญของอาจารย์ในสาขาวิชาต่างๆ ตลอดจนหลักสูตรที่มีความทันสมัย เรียนจบแล้วมีงานทำ จะทำให้ดึงดูดนักเรียนให้เลือกศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามต่อไป

ผลการรับสมัครนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2562 ตามระบบ Thai University Central Admission System. (TCAS) พบว่า TCAS รอบที่ 1 จำนวน 74 คน TCAS รอบที่ 2 จำนวน 276 คน TCAS รอบที่ 3 จำนวน 28 คน TCAS รอบที่ 4 จำนวน 125 คน TCAS รอบที่ 5 จำนวน 34 คน จะเห็นว่า นักเรียนเข้ามาศึกษาต่อที่คณะวิทยาศาสตร์มากที่สุด ใน TCAS รอบที่ 2 จำนวน 276 คน และอันดับที่ 2 คือ TCAS รอบที่ 4 จำนวน 125 คน

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีอยู่ 4 ปัจจัยได้แก่ 1) คณาจารย์มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และความสามารถเป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน สาเหตุที่เลือกเข้ามาศึกษาที่คณะวิทยาศาสตร์ อาจเป็นเพราะอาจารย์มีผลงานที่โดดเด่น (จากฐานข้อมูล Scopus, ISI จำนวนผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ปี 2561 จำนวน 122 ฉบับ และ ปี 2562 จำนวน 130 ฉบับ) 2) มีความสนใจในสาขาวิชาที่เปิดสอน อาจเป็นเพราะคณะวิทยาศาสตร์มีสาขาวิชาที่เปิดสอนที่มีความหลากหลาย ปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์เปิดสอนในระดับปริญญาตรี จำนวน 7 สาขาวิชาได้แก่ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาสถิติ สาขาวิชาฟิสิกส์ สาขาวิชาฟิสิกส์ประยุกต์ สาขาวิชาชีววิทยา สาขาวิชาจุลชีววิทยาและสาขาวิชาเคมี ซึ่งตรงกับความต้องการของนิสิต และเมื่อ

สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย เช่น อาชีพครู อาชีพตำรวจพิสูจน์หลักฐาน อาชีพนักวิชาการในห้องปฏิบัติการ นักวิจัยเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Jaruteeraphan (2011) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเรียนสาขาวิชา ในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาได้ให้ความสำคัญในการเลือกสาขาวิชาเป็นอันดับแรก 3) ต้องการเรียนมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในภาคอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ติด Top 10 ระดับประเทศจากการจัดอันดับของ Nature Index 2020 ผลงานตีพิมพ์ระดับประเทศด้าน Earth & Environmental Sciences และ Physical Sciences ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ติดอันดับที่ 4 รวม และด้าน Chemistry ติดอันดับที่ 5 ร่วม จากการจัดอันดับล่าสุดของดัชนีวารสารชั้นนำระดับโลก Nature Index 2020 อาจทำให้เป็นสิ่งที่นิสิตเลือกเข้ามาศึกษา มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการอันจะช่วยให้เกิดการจดจำ ซึ่งสอดคล้องกับ Sukpan (2013) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของนักเรียน กรณีศึกษาวิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ ชื่อเสียงของสถานศึกษาที่เป็นที่รู้จักมาอย่างยาวนาน และ 4) บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมภายในคณะวิทยาศาสตร์มีความร่มรื่น น่าเรียน ซึ่งอาจเป็นเพราะคณะวิทยาศาสตร์มีอาคารเรียนทั้งหมด 3 อาคาร ประกอบด้วยห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่ทันสมัย มีศูนย์เครื่องมือกลางทางวิทยาศาสตร์ที่ครบครัน รวมไปถึงมีศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ เช่น ศูนย์การศึกษาบรรพชีวิน พิพิธภัณฑ์เห็ดที่มีฤทธิ์ทางยา ห้อง Science Working Space เป็นต้น สอดคล้องกับ Suwanwong (2017) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

ราชมงคลอีสาน นครราชสีมา (ระบบโคต้า) ประจำปีการศึกษา 2560 พบว่า พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่ออันดับที่ 1 คือ ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย

นอกจากนั้นยังพบว่ามี 6 จังหวัดที่นิสิตมาศึกษาต่อที่คณะวิทยาศาสตร์มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดขอนแก่น จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งจากข้อมูลที่ได้จะเห็นได้ว่าทุกจังหวัดตั้งอยู่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือและใกล้กับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะควรประชาสัมพันธ์ในจังหวัดเป้าหมาย 6 จังหวัดนี้

จากที่ได้กล่าวมา พบว่าอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญกับหลักสูตรที่มีความน่าสนใจ เป็นสิ่งที่นักเรียนให้ความสนใจเป็นพิเศษ ซึ่งคณะควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลความเชี่ยวชาญของอาจารย์ในสาขาวิชาต่างๆ ตลอดจนหลักสูตรที่มีความทันสมัย เรียนจบแล้วมีงานทำ จะทำให้ดึงดูดนักเรียนให้เลือกศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามมากขึ้น

ผลการรับสมัครนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาต่อในคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2562 ตามระบบ Thai University Central Admission System. (TCAS) พบว่า TCAS รอบที่ 2 มีจำนวนมากที่สุดเป็นโคต้าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสอดคล้องกับ 6 จังหวัดที่นิสิตเข้ามาศึกษามากที่สุด ดังนั้นคณะควรเร่งดำเนินการให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากศึกษาต่อที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามมากขึ้น สอดคล้องกับ Sudsa-nguan (2016) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านเหตุผลส่วนตัว

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่ามี 6 จังหวัดที่นิสิตเข้ามาศึกษา มากที่สุด และทราบแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อที่คณะวิทยาศาสตร์ สามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1.1 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรเลือกจังหวัดที่มีนิสิตเข้ามาศึกษาต่อ มากที่สุดในอันดับที่ 1-6 ในการออกประชาสัมพันธ์หลักสูตร หรือแนะแนวการศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งสอดคล้องกับ Education Services, Mahasarakham University (2017) รายงานความต้องการและความคาดหวังของรักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการเลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2560 พบว่า อยากให้มีการออกประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่เปิดสอนเพิ่มมากขึ้น

1.2 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรให้รุ่นพี่ หรือศิษย์เก่าที่จบการศึกษาจากโรงเรียนเดินกลับไปประชาสัมพันธ์หลักสูตรที่คณะวิทยาศาสตร์เปิดการเรียนการสอน เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้รู้จักกับคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Education Services, Mahasarakham University (2018) รายงานความต้องการและความคาดหวังของรักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการเลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 พบว่า ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้กับนักเรียนมากขึ้น โดยผ่านศิษย์เก่า หรือครูแนะแนว

1.3 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรเพิ่มรายวิชาที่เปิดสอนมากขึ้น ควรส่งเสริมพัฒนาอาจารย์กับความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของอาจารย์ผู้สอน และมีการปรับปรุงพื้นที่ หรือสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ และน่าเรียนเสมอ เนื่องจากแรงจูงใจ 3 อันดับแรกที่นิสิตเลือกเข้าศึกษาต่อที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือ มีความสนใจในสาขาวิชาที่เปิดสอน คณะอาจารย์มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมภายในคณะวิทยาศาสตร์มีความร่มรื่น น่าเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Education Services, Mahasarakham University (2019) รายงานความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการเลือกศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2562 พบว่า ควรเพิ่มรายวิชาที่เปิดสอนมากขึ้น และให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

1.4 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรเพิ่มจำนวนในการรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาต่อใน TCAS รอบที่ 2 และ 4

เนื่องจากมีจำนวนนักเรียนที่เข้ามาศึกษาในรอบนี้เป็นจำนวนมาก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรศึกษาแรงจูงใจที่ในการเลือกเข้าศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในปีการศึกษาต่อไป เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หลังจากนิสิตกำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบผล ก่อนเรียนและหลังเรียนที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุนอุดหนุนการวิจัย คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยในครั้งนี้ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุกฤษดิ์ เจริญอินทร์ ที่ปรึกษาในการทำวิจัย รวมถึงผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

References

- Chuchinda, J. (2012). Motivation for higher education of students in 6th year secondary school and 3rd year vocational certificate in Nonthaburi province. *Journal of Education Research Faculty of Education Srinakarinwirot University*.
- Education Services, Mahasarakham University. (2017). *Report on the needs and expectations of Mathayomsuksa 6 students to study in higher education institutions: Mahasarakham University Academic year 2019*. Mahasarakham University.
- Education Services, Mahasarakham University. (2018). *Report on the needs and expectations of Mathayomsuksa 6 students to study in higher education institutions: Mahasarakham University Academic year 2019*. Mahasarakham University.
- Education Services, Mahasarakham University. (2019). *Report on the needs and expectations of Mathayomsuksa 6 students to study in higher education institutions: Mahasarakham University Academic year 2019*. Mahasarakham University.

- Jaruteeraphan, P. (2011). *Factors affecting the choice of study on the bachelor's degree at Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University*. Research and Development Journal, Loei Rajabhat University.
- Saengsawang, P. (2018). *Factors affecting career choice of bachelor's degree students Mahasarakham University academic year 2019*. Mahasarakham University.
- Sudsa-nguan, K. (2016). *A Study of factors affecting on decision making for Higher Education of secondary school students, Silpakorn University Demonstration School*. Faculty of Education Silpakorn University.
- Sukpan, M. (2013). *Factors affecting decision to study in diploma programs of higher vocational: Case study of Thonburi Commercial College*. Thesis in Business Economics, Dhurakij Pundit University.
- Suwanwong, N. (2017). *Factors affecting decision making for undergraduate studies in Rajamangala University of Technology Isan Nakhon Ratchasima (quota system) for the academic year 2017*. Rajamangala University of Technology Isan, Nakhon Ratchasima.

Development of Memorandum of Understanding System Faculty of Education Mahasarakham University

Journal of Organizational Innovation & Culture, 13(2). 44-54.

ISSN: 2822-0854 (Print) ISSN: 2822-0862 (Online)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (19 March 2019): Revised (18 September 2019): Accepted (7 April 2020)

Phakamas Poosing

General Administration Officer, Operations, Faculty of Education Mahasarakham university

Corresponding author: Phakamas Poosing, e-mail: pragamast.p@hotmail.com (Phakamas, p)

Citation

Phakamas, p., (2020). Development of Memorandum of Understanding System Faculty of Education Mahasarakham University. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, 13(2). 44-54.

Abstract

The purpose of this research is to develop the Memorandum of Understanding system of the Faculty of Education, Mahasarakrm University And to study the results of using the Memorandum of Understanding system, Faculty of Education Mahasarakrm university In teaching and research in academic services to communities and society The preservation of arts and culture According to the 5-step system development process, namely education and system survey System analysis System design Implementing the system System maintenance and inspection Using research to conduct 2 development cycles. Each cycle consists of planning, action, observation and reflection. Group of study participants and 4 informants Support staff responsible for the Memorandum of Understanding system of 3 people, 7 additional informants, 3 teachers and 4 support staff. The tools used for collecting data include observation form, interview form, evaluation form. System and operation manual Analytical form and meeting record And satisfaction questionnaires, arranging and analyzing data, based on triangular data validation principles and present the results of the study and descriptive research

The results of the study found that Development of Memorandum of Understanding system, Faculty of Education Mahasarakrm university Use the brainstorming strategy Workshop And internal supervision By operating procedures And the manual of the Memorandum of Understanding system. The results of using the system in the 1st cycle after the development of the Memorandum of Understanding system. Workers have knowledge and understanding in the Memorandum of Understanding system. Operate according to the Memorandum of Understanding system that is relevant, accurate, fast, timely and current Achieve the purpose of education and service users are satisfied with the Memorandum of Understanding system.

Supply is at the highest level. From document work And actual implementation of the Memorandum of Understanding system Personnel responsible have a lot of work responsibilities. Causing some operations to be jammed Therefore, developed in the 2nd round Being accurate, current, fast

Keywords: Memorandum of Understanding system, Faculty of Education, operation manual

การพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผกา มาศ ภูสิงห์

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปปฏิบัติการ, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ประพันธ์: ผกา มาศ ภูสิงห์, e-mail: pragamast.p@hotmail.com

อ้างอิง

ผกา มาศ ภูสิงห์. (2563). การพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ*, ปีที่ 13(2). หน้า 44-54.

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และเพื่อศึกษาผลการใช้ระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคม ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามกระบวนการพัฒนาระบบ 5 ขั้นตอนคือการศึกษาระบบและสำรวจระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การนำระบบไปใช้ การดูแลรักษา และการตรวจสอบระบบ โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมศึกษาและผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้ศึกษาค้นคว้า เจ้าหน้าที่สายสนับสนุนที่รับผิดชอบความร่วมมือทางวิชาการ จำนวน 3 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพิ่มเติม 7 คน ได้แก่ อาจารย์ จำนวน 3 คน และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินระบบและคู่มือการปฏิบัติงาน แบบวิเคราะห์และบันทึกการประชุม และแบบสอบถามความพึงพอใจการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใช้กลยุทธ์การประชุมระดมความคิด การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน โดยได้ขั้นตอนการดำเนินงาน และคู่มือระบบความร่วมมือทางวิชาการ ผลการใช้ระบบในวงรอบที่ 1 หลังการพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจในระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ ดำเนินงานตามคู่มือระบบความร่วมมือทางวิชาการที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา และเป็นปัจจุบัน บรรลุความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และผู้ให้บริการมีความพึงพอใจในระบบความร่วมมือทางวิชาการ ด้านการจัดทำอยู่ในระดับมากที่สุด จากการปฏิบัติงานด้านเอกสาร และการลงมือปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับ ระบบความร่วมมือทางวิชาการ บุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานที่รับผิดชอบค่อนข้างมาก ทำให้การดำเนินงานติดขัดบ้าง จึงได้พัฒนาในวงรอบที่ 2 เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบงานระบบความร่วมมือทางวิชาการ สามารถจัดทำเอกสารได้ มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน รวดเร็ว

คำสำคัญ: ระบบความร่วมมือทางวิชาการ, คณะศึกษาศาสตร์, คู่มือการปฏิบัติงาน

บทนำ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีภารกิจหลักคือ ผลิตบัณฑิต วิจัย บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม ซึ่งถือได้ว่าเป็นภารกิจที่มีความสำคัญในการเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ทรงคุณค่า โดยแต่ละมหาวิทยาลัยจะมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน ประชญา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือ “พหุ ปรน โท ซิว” ผู้มีปัญญาพึงเป็นอยู่เพื่อมหาชน โดยมีอัตลักษณ์ คือ นิสิตกับการช่วยเหลือสังคมและชุมชน และเอกลักษณ์ คือการเป็นที่พึ่งของสังคมและชุมชน ดังนั้นจะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นสถาบันการอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการเป็นที่พึ่งของชุมชน โดยการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนาสังคมศูนย์บริการวิชาการและเผยแพร่นวัตกรรมทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: The Centre of Academics Service and Educational Innovation Dissemination (CASEID) Faculty of Education, Mahasarakham University ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ในด้านการบริการวิชาการแก่สังคม สอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และบทบาทของคณะศึกษาศาสตร์ มีหน้าที่ให้บริการวิชาการแก่ นิสิต คณาจารย์ ผู้ที่สนใจ รวมถึงการให้บริการวิชาการภายนอก โดยมีขอบเขตงาน คือ 1) งานวิทยากร โดยเน้นการให้บริการในรูปแบบของการเป็นวิทยากรที่มีความเป็นระบบ มีความเป็นมาตรฐานและประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย มีระบบการเตรียมการและตรวจสอบที่จะนำไปสู่ความเป็นมาตรฐาน และให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับกลุ่มเป้าหมาย/ผู้ใช้บริการ 2) งานเผยแพร่นวัตกรรมทางการศึกษา เป็นงานที่มุ่งเน้นการหาวิธีการที่เหมาะสมในการเผยแพร่นวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยของคณาจารย์ บุคลากรและนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่ได้พัฒนาขึ้นมา โดยเน้นองค์ความรู้

จากรายงานการวิจัยทางการศึกษา และเผยแพร่ที่ตรงกลุ่มเป้าหมาย เข้าใจง่าย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานได้อย่างสะดวกและเกิดประโยชน์ 3) งานให้คำปรึกษา: คลินิกวิจัย (Research Clinic) เป็นงานที่มุ่งเน้นการบริการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวกับการวิจัย สำหรับบุคลากรทางการศึกษา ทั้ง คณาจารย์ นิสิต ครู อาจารย์ ฯลฯ โดยเน้นการให้บริการที่มีความเป็นระบบ หลากหลายในรูปแบบการให้บริการ สามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยเน้นการให้บริการจากคณาจารย์ ภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษาเป็นหลัก มีนิสิตปริญญาเอกสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษาเป็นผู้ช่วย รูปแบบการให้บริการจะมีทั้ง Facebook, E-mail และ Face to Face 4) งานด้านการบริการวิชาการแก่สังคม เป็นงานที่มุ่งเน้นการบริการวิชาการแก่สังคม และหน่วยงานต่าง ๆ ทั่วไป เพื่อเสริมสร้างศักยภาพบุคคลองค์กร ชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และการพัฒนาประเทศ

ปัจจุบันคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นองค์กรที่เน้นการผลิตบัณฑิตที่จะไปปฏิบัติหน้าที่ครู และบุคลากรทางการศึกษา และนอกจากนั้นยังมีหน้าที่ในการคิดค้น สร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมทางการศึกษา ทั้งในรูปแบบการวิจัยของคณาจารย์ วิทยานิพนธ์/ การศึกษาค้นคว้าอิสระของนิสิตทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอก อีกทั้ง การบริการวิชาการแก่สังคมเป็นหนึ่งในภารกิจสนองนโยบายของรัฐในการบริการวิชาการแก่สังคม ซึ่ง มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งรวมทรัพยากรบุคคลของชาติและองค์ความรู้ทุกสาขาโดยมีการดำเนินงานตามพันธกิจหลัก 4 ด้าน คือด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัยด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน และสังคมและด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้ความสำคัญต่อภารกิจด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชน

และสังคมอย่างมากและการดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามกับองค์กรและหน่วยงานอื่น ซึ่งยังไม่มีระบบที่ชัดเจน ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน ในการดำเนินการระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ยังไม่มีระบบในการดำเนินการที่ชัดเจนและเป็นระบบ อีกทั้งหน่วยงานภายใต้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีการดำเนินการระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ยังไม่เป็นระบบ ไม่มีความชัดเจนในขั้นการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับระบบความร่วมมือทางวิชาการ ซึ่งจะเกิดความเสียหายต่อการบริการด้านวิชาการแก่ชุมชนและองค์กรอื่นของทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป มีหน้าที่ปฏิบัติงานศูนย์บริการวิชาการและเผยแพร่นวัตกรรมทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนากระบวนการความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาระบบและขั้นตอนการบริการทางวิชาการอย่างเป็นระบบให้มีความเชื่อมโยงกับการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย และสามารถบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคม เพื่อให้สอดคล้องและตอบสนองกับบทบาทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ระบบระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษารูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล
 - 1.1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล จำนวน 4 คน ประกอบด้วย
 - 1.1.1 ผู้ศึกษาค้นคว้า
 - 1.1.2 เจ้าหน้าที่สายสนับสนุนที่รับผิดชอบความร่วมมือทางวิชาการ จำนวน 3 คน
 - 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 7 คน ประกอบด้วย
 - 1.2.1 อาจารย์ จำนวน 3 คน
 - 1.2.2 เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน จำนวน 4 คน

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีกระบวนการได้มา โดยสมัครใจและยินดีเข้าร่วม โดยการชี้แจงถึงความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสะท้อนผลการดำเนินงาน ให้ครอบคลุมปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาระบบความ

ร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประกอบด้วย

1. แบบสังเกต
2. แบบสัมภาษณ์
3. แบบประเมินระบบและคู่มือการปฏิบัติงาน

4. แบบวิเคราะห์และบันทึกการประชุม

5. แบบสอบถามความพึงพอใจ

การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินการตามกิจกรรมเพื่อพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ตรวจสอบข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า ได้แก่ การตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับต่างเวลา ต่างสถานที่ และความแตกต่างของบุคคล ตลอดจนการตรวจสอบข้อมูลจากเครื่องมือที่ต่างกััน การสังเกต การสัมภาษณ์และการบันทึกกิจกรรมประชุมกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า การประชุมปฏิบัติการ การประชุมชี้แจงการใช้ระบบ และการนิเทศติดตาม และประเมินผล การปฏิบัติงาน

2. นำข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการบันทึกกิจกรรม ในทุกขั้นตอน นำมาจัดหมวดหมู่ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า โดยให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแต่ละกิจกรรม แยกประเด็นตามกรอบภารกิจงานที่ปฏิบัติการ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3. นำข้อมูลที่จัดเก็บเป็นหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายแต่ละกิจกรรม มาวิเคราะห์ข้อมูลตามชนิดของข้อมูล และวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล เพื่อให้เห็นการพัฒนาในแต่ละขั้นตอน เพื่อนำไปสู่การสรุปผล สะท้อนผลการดำเนินงานการพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ

4. สรุปผล สะท้อนผลและประมวลผลการปฏิบัติ ในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

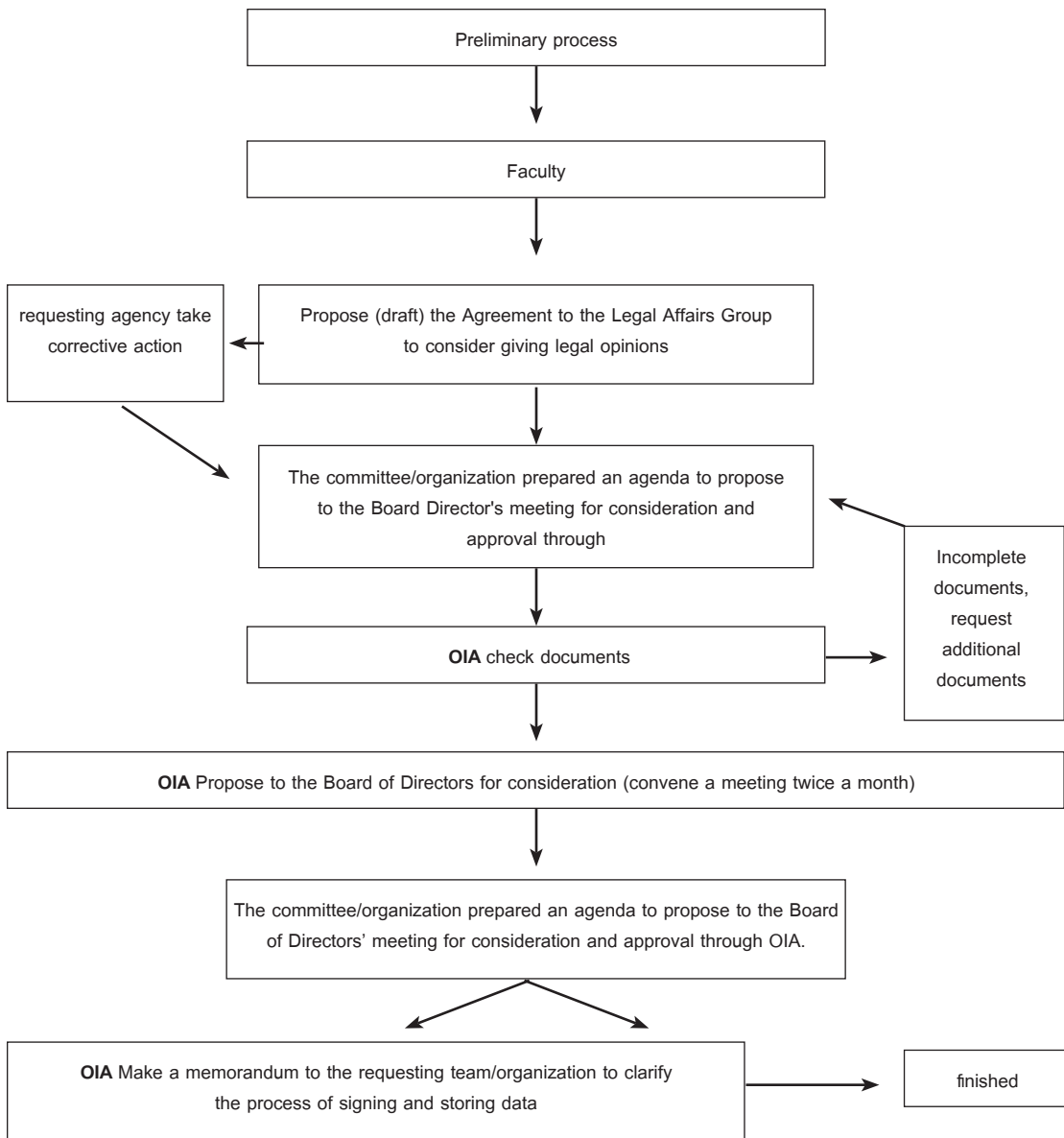

Figure 1 Academic Cooperation System Faculty of Education Mahasarakham University

1. ผลการพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนากระบวนการความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ระบบ ดัง Figure 1

2. ผลการศึกษาผลการใช้ระบบระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลจากการประเมินคู่มือการปฏิบัติงานความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญได้ผล ดัง Table 1

Table 1 The results of the study were rigorous in theory. Faculty of Education, Mahasarakham University

Details	\bar{X}	S.D.	suitability level
1. The content of the Academic Cooperation Manual			
1.1 Teaching	3.33	1.15	Intermediate
1.2 Research	4.00	.00	High
1.3 Academic services to communities and society	3.67	.58	High
1.4 preserving arts and culture	4.00	.00	High
2. Format of the manual	2.67	1.53	Intermediate
3. Applying an academic cooperation manual will affect the development of the academic cooperation system at the Faculty of Education	3.67	.58	High
Total	3.59	.35	High

จาก Table 1 ผลการประเมินคู่มือการปฏิบัติงานความร่วมมือทางวิชาการ โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่านพบว่าคู่มือการปฏิบัติงานความร่วมมือทางวิชาการ มีระดับความเหมาะสมเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 ค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีระดับความเหมาะสมเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ค่าเฉลี่ยต่ำสุด รูปแบบของคู่มือมีระดับความเหมาะสมเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 อยู่ในระดับปานกลาง สรุปผลการออกแบบระบบด้วย กลยุทธ์การประจักษ์ย่อย ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีการประชุมวางแผนและปรึกษาหารือแนวทางร่วมกันต่างมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วม

ในการจัดทำคู่มือการการปฏิบัติปฏิบัติงานความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ เป็นแนวทางการปฏิบัติปฏิบัติงานความร่วมมือทางวิชาการที่ชัดเจนสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ระบบ

ผลจากการดำเนินงานนำระบบไปใช้ นำมาร่วมกันสรุปผลการดำเนินงานความร่วมมือทางวิชาการ พบว่ามีคู่มือ และเจ้าหน้าที่การแนะนำการดำเนินงานความร่วมมือทางวิชาการ มีแนวทางที่ชัดเจน เข้าใจง่าย

จากการประเมินความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการดำเนินงานความร่วมมือทางวิชาการ พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ดัง Table 2

Aspect	Details	\bar{X}	S.D.	Satisfaction level
1	Teaching	4.33	.71	High
2	Research	3.78	.44	High
3	Academic services to communities and society	4.33	.50	High
4	preserving arts and culture	3.78	.44	High
	Total	4.33	.71	Very High

จาก Table 2 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบความร่วมมือทางวิชาการ ที่มีต่อระบบความร่วมมือทางวิชาการ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71

อภิปรายผล

1 ผลการพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติที่เป็นระบบมากขึ้น กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ร่วมกันศึกษาแนวทางความตกลงร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ พ.ศ. 2550 หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการร่วมกันออกแบบระบบความร่วมมือทางวิชาการ และคู่มือการปฏิบัติงานระบบความร่วมมือทางวิชาการ โดยผู้เข้าร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันอภิปรายอย่างกว้างขวาง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ระบบ และแนวทางปฏิบัติที่กำหนดทุกขั้นตอน ต้องถูกต้องตามแนวทางความตกลงร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ พ.ศ. 2550 และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องง่ายต่อการศึกษาได้เข้าใจ ผู้ใช้ระบบสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ผลการออกแบบระบบ ได้ระบบความร่วมมือทางวิชาการ ใหม่โดยการจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติงานระบบความร่วมมือทางวิชาการ ครอบคลุมงานทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านการเรียนการสอน ด้านการวิจัยด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนและสังคมและด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Mankong (2015) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศ

เพื่อการติดตามวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม งานวิจัยนี้ จึงมีความมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาระบบสารสนเทศ และประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มประชากร จำนวน 1,097 คน ประกอบด้วย อาจารย์ จำนวน 82 คน เจ้าหน้าที่ จำนวน 15 คน และนิสิตจำนวน 1,000 คน ที่กำลังศึกษาและทำงานอยู่ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครซี และมอร์แกน จำนวน 358 คน ประกอบไปด้วย อาจารย์ จำนวน 66 คน เจ้าหน้าที่ จำนวน 14 คน และนิสิต จำนวน 278 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการใช้ระบบสารสนเทศ ที่มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 ระยะที่ 2 การพัฒนาและประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามวิทยานิพนธ์ ภายใต้กรอบแนวคิดการกำกับติดตามงาน และแนวคิดวงจรการพัฒนาระบบสารสนเทศ (SDLC) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินประสิทธิภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน คือผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการดำเนินงานของบัณฑิตศึกษาจำนวน 3 ท่านด้านออกแบบระบบสารสนเทศจำนวน 3 ท่าน และด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จำนวน 3 ท่าน ระยะที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หลังจกมีการใช้งาน 3 เดือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 62 คน ประกอบไปด้วย อาจารย์ จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่ จำนวน 7 คน และนิสิตจำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศสำหรับอาจารย์ เจ้าหน้าที่

และนิสิต ที่ผ่านการประเมินความถูกต้องของเนื้อหา และความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามวิทยานิพนธ์จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ด้าน พบว่า ด้านกระบวนการดำเนินงานของบัณฑิตศึกษา และด้านการออกแบบระบบสารสนเทศมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาผลการใช้ระบบระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบความร่วมมือทางวิชาการ ที่มีต่อระบบความร่วมมือทางวิชาการ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับความเหมาะสมเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Nildee (2017) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มประชากรประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากร และเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 66 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2) แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการใช้งานระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 3) แบบประเมินคุณภาพของระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 4) แบบประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ใช้งานที่เป็นผู้บริหาร บุคลากร และเจ้าหน้าที่ มีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้ใช้งานที่เป็น อาจารย์ มีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก

สรุป

การพัฒนากระบวนการความร่วมมือทางวิชาการ โดยใช้กลยุทธ์ประชุมระดมความคิด การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานระบบความร่วมมือทางวิชาการอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นปัจจุบัน และทำให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใช้กลยุทธ์การประชุมระดมความคิด การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน โดยได้ขั้นตอนการดำเนินงาน และคู่มือระบบความร่วมมือทางวิชาการ ผลการใช้ระบบ หลังการพัฒนากระบวนการความร่วมมือทางวิชาการ ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจในระบบความร่วมมือทางวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์ ดำเนินงานตามคู่มือระบบความร่วมมือทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา และเป็นปัจจุบัน บรรลุความมุ่งหมาย

ดังนั้น ในการจัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน เป็นหนทางหนึ่งในการดำเนินการพัฒนาแต่ถ้า จะให้ได้ผลดียิ่งขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานและ หลังการปฏิบัติงาน ตลอดทั้งมีการประเมินผล การปฏิบัติงานตามคู่มือปฏิบัติงานตามคู่มือ ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และการนิเทศระบบ ความร่วมมือทางวิชาการ เป็นกระบวนการนิเทศ ที่จำเป็นจะต้องมีรูปแบบเฉพาะให้เหมาะสมกับ สภาพหน่วยงาน บุคคล ดังนั้นเห็นควรต้องมีการกำหนดกระบวนการนิเทศภายในให้เป็นไป ตามลำดับขั้นตอน และทำการนิเทศอย่างต่อเนื่อง เป็นรายบุคคล จนทุกคนสามารถนิเทศกันเองได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการไป ทำการพัฒนาประสิทธิภาพงานด้านอื่นๆ เช่น การเงิน การบัญชี ที่มีปัญหา ในสำนักงานหรือ หน่วยงาน เพื่อให้สำนักงานหรือหน่วยงานเกิดการ พัฒนา

2.2 ควรมีการศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานระบบ ความร่วมมือทางวิชาการในหน่วยงาน เพื่อนำผล ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง

References

- Nildee, K. (2017). *Development of information systems for documentary work*. Faculty of Pharmacy Mahasarakham University.
- Mankong, P. (2015). *Development of information systems for following up on thesis*. Faculty of Education Mahasarakham University.

Participation of Mahasarakham University Personnel and Students in Action Green University

Journal of Organizational Innovation & Culture, 13(2). 55-63.

ISSN: 2822-0854 (Print) ISSN: 2822-0862 (Online)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (3 August 2020): Revised (20 October 2020): Accepted (13 November 2020)

Yotsanon Sriwichan

Agricultural Research Officer, Professional Level Division of Building Mahasarakham University

Corresponding author: Yotsanon Sriwichan, email address: yotsanon.sriwichan@gmail.com (Sriwichan, Y)

Citation

Sriwichan, Y., (2020). Participation of Mahasarakham University Personnel and Students in Action Green University. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, 13(2). 55-63.

Abstract

The purpose of this research is to study the level of participation of personnel and students in the management of green universities at Mahasarakham University and to study the relationship between the participation of personnel and students of the University and the performance of green universities. In accordance with the guidelines for green university operations, 6 aspects of the UI GreenMetrics were studied. The sample group was 397 undergraduate students and 98 personnel working at, Mahasarakham University.

The instrument used in this research was a questionnaire. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, Pearson correlation analysis and multiple regression data analysis. The results of the research showed that participation of students and personnel in working towards becoming a green university was, as a whole, moderate. The operation of the green university in accordance with the 6 aspects were generally scored at a high level. While the factor of participation in management and operation of the green university. Student and personnel involvement in receiving benefits affecting the operation towards becoming a green university of Mahasarakham University was significant at 0.01 level. As for participation in decision making ($\beta=0.094$, $p>0.05$), participation in evaluation ($\beta=0.088$, $p>0.05$) and participation in operations ($\beta=0.015$, $p>0.05$) it was found that these did not affect the operation towards being a green university of Mahasarakham University.

Keywords: green university, participation, operation

การมีส่วนร่วมของบุคลากรและนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว

ยศนันท์ ศรีวีจารย์

นักวิชาการเกษตร ชำนาญการ, กองอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ประพันธ์หลัก: ยศนันท์ ศรีวีจารย์, email: yotsanon.sriwichan@gmail.com

อ้างอิง

ยศนันท์ ศรีวีจารย์. (2563). การมีส่วนร่วมของบุคลากรและนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว. *วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ*, ปีที่ 13(2). หน้า 55-63.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนิสิตในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสีเขียว ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาสารคามกับผลการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว ตามหลักเกณฑ์การดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว 6 ด้าน ของยูไอ กรีนเมตริก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 397 คน และบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 98 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของนิสิตและบุคลากรในการดำเนินการสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง การดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว ตามหลักเกณฑ์ 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ขณะที่ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว การมีส่วนร่วมของนิสิต และบุคลากรในการรับผลประโยชน์ส่งผลต่อการดำเนินการสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\beta=0.094$, $p>0.05$) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\beta=0.088$, $p>0.05$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\beta=-0.015$, $p>0.05$) พบว่าไม่ส่งผลต่อการดำเนินการสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำสำคัญ: มหาวิทยาลัยสีเขียว, การมีส่วนร่วม, การดำเนินการ

บทนำ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จัดได้ว่าเป็นสถานศึกษาที่มีความสำคัญในส่วนภูมิภาคและระดับชาติ มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มหาวิทยาลัยได้มีวิวัฒนาการและมีความเป็นเลิศทางวิชาการมาตลอดระยะเวลากว่า 50 ปี ทำหน้าที่ในการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ ผลิตผลงานวิจัยและบริการวิชาการแก่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีภารกิจเพิ่มมากขึ้น มีจำนวนนิสิตมากถึง 44,329 คน มีบุคลากรทั้งหมด 3,760 คน ทำให้มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและขยายพื้นที่ในการให้บริการทางการศึกษาซึ่งจะเห็นว่าในขณะนี้มหาวิทยาลัยยังมีการก่อสร้างและต่อเติมอาคารเรียน อาคารปฏิบัติการรวมทั้งการจัดภูมิทัศน์เพื่อรองรับนิสิตในแต่ละปีการศึกษา ในปีปัจจุบันกลุ่มงานภูมิทัศน์และจัดการสิ่งแวดล้อม กองอาคารสถานที่ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสนับสนุนการเรียนการสอน และการดูแลรักษาสภาพภูมิทัศน์ภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้มีความปลอดภัย สะอาด ร่มรื่น และสวยงาม เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์ของนิสิต และบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ทั้งนี้มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นอีกสถาบันการศึกษาหนึ่งที่คำนึงถึงสภาพสิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัยของนิสิตและบุคลากร โดยการบริหารจัดการให้พื้นที่กว่า 1,300 ไร่ แห่งนี้มุ่งหน้าสู่ความเป็น “Green University” หรือ มหาวิทยาลัยสีเขียว” คือ มหาวิทยาลัยที่มีการพัฒนา พื้นที่อนุรักษ์และสร้างการมีส่วนร่วมตลอดจนการบูรณาการองค์ความรู้ และกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง บนพื้นฐานของความสมดุล ระหว่างระบบนิเวศและ

สุขภาพของคนอย่างมีความสุข การพัฒนาระบบการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัยที่ตอบสนองต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พลังงาน และสร้างสุขภาวะที่ดีแก่คนในองค์กรและชุมชน บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับและทุกภาคส่วน Mahasarakham University (2018) แต่ในขณะที่นิสิตและบุคลากรยังมีความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมน้อยในการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว ดังนั้นในการศึกษานี้ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของนิสิตและบุคลากร และตัวแปรตามคือ การดำเนินงานมหาวิทยาลัยสีเขียว ตามหลักเกณฑ์ 6 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสีเขียว ของนิสิต และบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลดังกล่าว ไปปรับปรุงและพัฒนา มหาวิทยาลัยสีเขียวตามเกณฑ์มาตรฐาน Green University Ranking พร้อมทั้งส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้บุคลากรและนิสิตให้มีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัยสีเขียว ตามแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ยุทธศาสตร์ที่ 7 พัฒนาสู่มหาวิทยาลัยสีเขียว และรักษาสีสิ่งแวดล้อมให้เกิดความร่มรื่นสวยงามและมีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนิสิตในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสีเขียว ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของบุคลากรและนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาสารคามกับผลการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา สภาพปัจจุบันของการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว ภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ขอบเขตด้านประชากร ที่ใช้ในการศึกษา เป็นนิสิต และบุคลากรที่ปฏิบัติงานภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 495 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา เริ่มการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2561 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2562

4. ขอบเขตด้านพื้นที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของนิสิตและบุคลากร ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงานมหาวิทยาลัยสีเขียว ตามหลักเกณฑ์ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านพลังงานและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้านการจัดการของเสีย ด้านการอนุรักษ์น้ำ ด้านการขนส่ง และ ด้านการศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของนิสิต และบุคลากรสัมพันธ์กับการบริหารจัดการสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่างการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ

นิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 44,329 คน (Division of Registration and Processing, Mahasarakham University, 2011) และบุคลากร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 3,760 คน Division of Human Resources, Mahasarakham University (20181) โดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ Yamane (1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

e คือ คลาดเคลื่อนเคลื่อนของกรุ่มตัวอย่าง (ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ)

โดยได้ขนาดตัวอย่างนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 397 คน และได้ขนาดตัวอย่างบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 98 คน โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 จากการคำนวณได้จำนวนกรุ่มตัวอย่างรวมเท่ากับ 495 ตัวอย่าง และเพื่อข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือจึงทำการเก็บข้อมูลจำนวน 500 ชุด โดยใช้วิธีการเลือกกรุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) อย่างเป็นสัดส่วน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสีเขียว

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว ตามหลักเกณฑ์ 6 ด้าน

ส่วนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะอื่นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจาก หนังสือ รายงานทางวิชาการ ข้อมูลทางสถิติ บทความ ผลงานทางวิชาการ นิตยสาร วารสาร อินเทอร์เน็ตและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อมูลประกอบการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลอ้างอิงเพื่อนำมาเป็นข้อมูลกำหนดแนวคิดในการกำหนดแบบสอบถาม

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ทำการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลของผู้กรอกแบบสอบถาม โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นทำการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistical analysis) โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ในลำดับสุดท้ายทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Liners Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานของการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินการสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

จากการศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสีเขียว เก็บตัวอย่างนิสิต จำนวน 397 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 54.66 เพศชาย จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 54.34 มีช่วงอายุระหว่าง 19-21 ปี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างบุคลากร จำนวน 98 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 68.37 เพศหญิง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 31.63 จบการศึกษาดำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 47.96 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 52.04 มีประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง 1-5 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43 และมีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 78.57

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสีเขียว

จากการศึกษาข้อมูลการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีส่วนร่วมของนิสิตและบุคลากรในการดำเนินการสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 จากระดับการมีส่วนร่วม ระดับ 5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดใน 4 ด้าน ซึ่งมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลางค่าเฉลี่ยที่ 3.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.89 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.95 และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ที่ระดับ

การมีส่วนร่วมปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09 ตามลำดับ Table 1)

Table 1 Shows the mean standard deviation of the level of participation factor in green university management.

Factors participating in management	\bar{x}	S.D.	Level
1. Participation in decision making	3.03	0.95	medium
2. Participation in the operation	3.08	0.89	medium
3. Participation in receiving benefits	3.42	0.82	well
4. Participation in the evaluation	3.02	1.09	medium
Total	3.13	0.93	medium

ผลการวิเคราะห์การดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว

จากการศึกษาข้อมูลการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว ตามหลักเกณฑ์ 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 จากระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว ระดับ 5 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมที่ 0.86 และเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านพลังงานและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ใน 6 ด้าน ซึ่งมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการที่ 4.01

และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการจัดการของเสียที่ 3.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.87 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านกรอนุรักษ์น้ำ ที่ระดับ 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.92 การมีส่วนร่วมในการดำเนินด้านสถานที่และโครงสร้างพื้นฐานที่ระดับ 3.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.85 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการจัดการศึกษาที่ค่าเฉลี่ย 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77 และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการขนส่ง ที่ค่าเฉลี่ย 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.02 ตามลำดับ (Table 2)

Table 2 Show average Standard Deviation of Green University Execution Level

Green University Operations	\bar{x}	S.D.	Level
1. Location and infrastructure	3.68	0.85	well
2. Energy and Climate Change	4.01	0.74	maximum
3. Waste management	3.72	0.87	well
4. Water conservation	3.69	0.92	well
5. Transportation	3.26	1.02	well
6. Education	3.6	0.77	well
Total	3.66	0.86	well

ผลการทดสอบและวิเคราะห์ สมมติฐาน

1. จากการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างการปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกับการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67 รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านการจัดการของเสีย คิดเป็นร้อยละ 64 และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านการอนุรักษ์น้ำ คิดเป็นร้อยละ 61 ตามลำดับ ส่วนสมมติฐานที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลดำเนินงานและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ คิดเป็นร้อยละ 32 ที่ระดับนัยสำคัญยิ่ง ($p < 0.01$)

2. การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ เพื่อทำนายสมมติฐานการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยสูงสุด ($\beta = 0.630$, $p < 0.01$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\beta = 0.094$, $p > 0.05$) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\beta = 0.088$, $p > 0.05$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\beta = -0.015$, $p > 0.05$) ตามลำดับ ซึ่งสามารถพยากรณ์ การมีส่วนร่วมส่งผลต่อการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสีเขียว ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (Y) ได้ร้อยละ 56.30 (Adj R = 0.563) โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$y' = 1.503 + 0.094(X_1) + (-0.015)(X_2) + 0.630(X_3) + 0.088(X_4)$$

จากสมการสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยสูงสุด ($\beta = 0.630$, $p < 0.01$) ส่งผลต่อการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสีเขียว ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ($p < 0.01$) ส่วนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\beta = 0.094$, $p > 0.05$) การมีส่วนร่วม

ในการประเมินผล ($\beta = 0.088$, $p > 0.05$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\beta = -0.015$, $p > 0.05$) พบว่าไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การอภิปรายผล

จากสมมติฐานที่ว่า “ปัจจัยการมีส่วนร่วมของนิสิต และบุคลากรที่สัมพันธ์กับการบริหารจัดการสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม” ประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จากการทดสอบ สมมติฐานโดยใช้สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า การมีส่วนร่วมของนิสิต และบุคลากรกับการดำเนินการ มหาวิทยาลัยสีเขียวมีความสัมพันธ์กันซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Seethi & Namwong (2014) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรมหาวิทยาลัยแม่โจ้ต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) พบว่าบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) และยังพบว่าการศึกษาการรับรู้ของบุคลากรมหาวิทยาลัยแม่โจ้ต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) และการมีส่วนร่วมของบุคลากรต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University) มีความสัมพันธ์กัน ส่วนการทดสอบสมมติฐานโดยการถดถอยพหุคูณ พบว่าการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ส่งผลต่อการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ($p < 0.01$) ส่วนในด้านอื่นๆ พบว่าไม่ส่งผลต่อการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสีเขียว ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นไป

ตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางส่วน ทั้งนี้จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านิสิต และบุคลากรส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว เนื่องจากได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว ดังนั้นหากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ต้องการให้นิสิต และบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา มหาวิทยาลัยสีเขียว ควรเปิดโอกาสให้นิสิต และบุคลากรได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียวให้มากขึ้น ตามแนวคิดของ เออร์วิน วิลเลียม โดย Harimthepthip (2017) ได้อธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในด้านการพัฒนา ร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ และแก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของวิทยาการที่เหมาะสม และการสนับสนุนติดตามผลการดำเนินงานขององค์กร บุคลากรและคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้มหาวิทยาลัย ควรสร้างการมีส่วนร่วม ให้กับบุคลากรโดยการสื่อสารถึงหลักการ สร้างจิตสำนึก และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้บุคลากรได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ทั้งด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีของ Cohen and Uphoff (1980) นอกจากนี้หากมหาวิทยาลัยมหาสารคามต้องการขับเคลื่อนนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียว ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ควรมีการดำเนินการให้เป็นไปตามแนวคิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว ตามที่ Kaewkriengkrai, Prasomsri, Chaopho & Rupsuay (2015). ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 4 ด้าน คือ 1) ปัจจัยด้านการจัดการ คือเป็นงานสำคัญที่ผู้บริหารต้องตั้งใจให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและพันธกิจร่วมกัน ด้วยการส่งเสริมด้วยสื่อต่างๆ เพื่อให้เกิด

ความเข้าใจ และหาแนวทางการปฏิบัติ บทบาทหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน สร้างความเชื่อใจซึ่งกันและกัน ลดการแข่งขันของแต่ละฝ่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ และสร้างความมั่นใจให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายในการรับผล ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน 2) ปัจจัยด้านการสื่อสาร คือการสื่อให้บุคลากรได้รับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย แผนการดำเนินการ บทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบที่ชัดเจน 3) ปัจจัยทางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม การกระจายอำนาจ การตัดสินใจให้แก่บุคลากรต้องมีมากพอ เพื่อ นิสิต และบุคลากรจะได้รับแรงจูงใจมีส่วนร่วม โดยเชื่อมั่นว่าได้รับโอกาสอย่างดี 4) ปัจจัยด้านผู้นำ ผู้นำมีความจริงใจที่จะช่วยเหลือ ต้องได้รับการยอมรับจากบุคลากร มีความสามารถกระตุ้นบุคลากรให้ค้นหาปัญหาและเห็นความจำเป็นของการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งหากมหาวิทยาลัยมหาสารคามสามารถดำเนินการตามปัจจัยการมีส่วนร่วม ทั้ง 4 ด้าน ก็จะสามารถทำให้นิสิต และบุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว และพัฒนาสู่ความเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 บุคลากรและนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรให้ความสำคัญต่อยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยสีเขียวของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1.2 บุคลากรและนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ควรให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของนิสิต และบุคลากรในการดำเนินการ

มหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University)

2.2 การศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อ
ประสิทธิภาพการดำเนินการมหาวิทยาลัยสีเขียว
(Green University)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุน
การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กรและพัฒนาบุคลากร
งบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. 2562 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

References

- Cohen & Uphoff. (1980). *Effective behavior in organizations*. Richard D. Irwin Inc.
Division of Human Resources, Mahasarakham University. (2018). *Personnel statistics*. <https://pd.msu.ac.th/pd6/hr>.
- Division of Registration and Processing, Mahasarakham University. (2018). *Student statistics for the academic year 2018*. <http://regpr.msu.ac.th/th/>.
- Harimthepathip, M. (2017). *The concept of participation: the meaning of participation*. <https://www.gotoknow.org/posts/629855>
- Kaewkriengkrai, S., Prasomsri, K., Chaopho, M., & Rupsuay, W. (2015). *Factors Affecting Personnel Participation in Development of Public Sector Management Quality (PMQA) of the Royal Irrigation Department*. Department of Irrigation Mahasarakham University. (2018). *General information of Mahasarakham University*. http://www.web.msu.ac.th/msucont.php?mn=mhistory&paction=SHOW_ABOUTMSU.
- Seethi, P., & Namwong, W. (2014). *Participation of Maejo University personnel towards environmental management related to the development of Green University*. Maejo University.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd Edition). Harper and Row Publications.

The Desirable Characteristics of Information Science Interns as Perceived by Business Organizations

Journal of Organizational Innovation & Culture, 13(2). 64-85.

ISSN: 2822-0854 (Print) ISSN: 2822-0862 (Online)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (12 November 2020): Revised (15 February 2021): Accepted (16 March 2021)

Phatthira Suwannako

Assistant professor, Information Science, Faculty of Informatics, Mahasarakham University

Email: phattheera.s@msu.ac.th

Citation

Phatthira, S., (2021). The Desirable Characteristics of Information Science Interns as Perceived by Business Organizations. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, 13(2). 64-85.

Abstract

This research aims to study the desirable characteristics of information science interns according to the needs of each type of business organization. The sample was classified into 4 types from 33 organizations such as government agencies, state enterprises, private organizations, and government regulation organizations. The result showed that desirable characteristics of the information science interns as perceived by business organization were divided into 2 main skills. The first skill was called Soft skill. It includes the moral and ethical behavior that most influences professional internships, namely discipline, punctuality, responsibility and teamwork. Cognitive skills were critical and systematic thinking, and information searching, analyzing and assessment for solving problem, the personal relationship and responsibilities assisted and facilitated problem solving in various situations. The second skill was called Hard skill. It includes Thai, English and other language skills for communication, and the ability to use office suites software capabilities and specialized software for specific tasks.

Keywords: Desirable Characteristics, Interns, Information Science

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ตามความต้องการของสถานประกอบการ

ภัทธีรา สุวรรณโค

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำสาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Email: phattheera.s@msu.ac.th

อ้างอิง

ภัทธีรา สุวรรณโค. (2563). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ตามความต้องการของสถานประกอบการ. *วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ*, ปีที่ 13(2). หน้า 64-85.

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ ตามความต้องการของสถานประกอบการ กลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรในหน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน และหน่วยงานภายใต้การกำกับของรัฐ จำนวน 33 คน จาก 33 แหล่ง โดยใช้แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์ตามความต้องการของสถานประกอบการแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 43 ข้อ วัดคุณภาพของเครื่องมือด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานที่สถานประกอบการมีความต้องการมากที่สุดคือ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและอารมณ์ (Soft Skills) ประกอบไปด้วย 1) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ความมีวินัย การตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบ และสามารถทำงานเป็นทีมได้ 2) ด้านทักษะทางปัญญา ได้แก่ สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณและเป็นระบบ และมีความสามารถสืบค้น ตีความ ประเมินสารสนเทศเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ได้แก่ สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการปัญหาต่างๆ ของกลุ่มทั้งในบทบาทการเป็นผู้นำและผู้ร่วมทีมงาน รวมถึงความรับผิดชอบในการกระทำทั้งของตนเองและงานในกลุ่ม ส่วนด้านความรู้พื้นฐานและความรู้เฉพาะด้าน (Hard Skills) ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียนทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอื่นๆ 2) ความสามารถในการใช้โปรแกรมสำหรับงานสำนักงาน 3) ความสามารถในการใช้โปรแกรมเฉพาะสำหรับงานเฉพาะด้าน

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์, การฝึกงาน, สารสนเทศศาสตร์

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่สำคัญในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ(กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา, 2558) ทั้งนี้ นอกจากทักษะวิชาชีพคือความรู้ที่จำเป็นในการทำงานหรือที่เรียกว่า Hard Skill ที่บัณฑิตพึงมีแล้ว คุณสมบัติตามความต้องการของตำแหน่งงานต่างๆ ที่เรียกว่า Soft Skill หรือทักษะทางด้านอารมณ์และสังคม เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Desired Characteristics) ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับบัณฑิต อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกที่บัณฑิตพึงมี (Office of the Education Council Secretariat, 2019) ซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (Ministry of Education, 2012) ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ การฝึกงานวิชาชีพเป็นเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดทัศนคติ ประสบการณ์ เทคนิค และศิลปะวิทยาการต่างๆ ให้สามารถนำวิชาชีพไปพัฒนาและแก้ปัญหาของประเทศ การฝึกงานวิชาชีพจึงเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ที่จะช่วยเสริมสร้าง พัฒนาความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนสร้างทักษะที่ดีให้เกิดแก่ผู้เรียน เพราะการฝึกงานวิชาชีพเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้จากภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานจริงและสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต

ต่อไป

การฝึกงานวิชาชีพวิชาชีพ (Professional Practicum) เป็นรายวิชาในหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์ หรือบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่เปิดทำการเรียนการสอนในประเทศไทย โดยวัตถุประสงค์ของรายวิชามุ่งเน้นให้นิสิตมีโอกาสได้เรียนรู้ ฝึกทักษะในวิชาชีพตามสภาพจริงของสถานประกอบการ ประกอบด้วยองค์กรผู้ให้บริการสารสนเทศ องค์กรผู้ให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์กรด้านการจัดการสารสนเทศและสื่อ และองค์กรอื่นๆ เช่น โรงแรม โรงงานอุตสาหกรรม หรือส่วนราชการต่างๆ โดยมีลักษณะของงานที่เข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ งานห้องสมุด งานสารบรรณ งานออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูล งานออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ งานให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาและให้คำแนะนำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Support) และงานสารสนเทศ (Content) เพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มเติมประสบการณ์ตรงของการทำงานในวิชาชีพ ได้ฝึกใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และมีระเบียบวินัยต่อตนเองและส่วนรวม รวมถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีและส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบัน การศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Department of Information Science, 2016) ก่อนเข้าสู่การประกอบอาชีพหลังจบการศึกษา

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สมาคมอาเซียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 (Department of ASEAN, 2019) ส่งผลกระทบต่อสถาบันการศึกษาโดยตรงในประเด็นของการเตรียมความพร้อมแก่บัณฑิตเพื่อให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการให้มีคุณลักษณะที่พร้อมทำงาน สามารถแข่งขันในตลาดแรงงานได้ ดังนั้นการศึกษาคณะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพจะทำให้สาขาวิชาทราบถึงคุณลักษณะของบุคคลผู้จะสามารถทำงานในองค์กรต่างๆ อันจะนำไปสู่การ

พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร รวมถึงการเตรียมความพร้อมให้แก่บัณฑิตก่อนออกไปฝึกงานวิชาชีพ และทำงานในสถานประกอบการจริงในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตฝึกงานวิชาชีพสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจากผู้ประกอบการที่เคยรับนิสิตสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์เข้าฝึกงานวิชาชีพ ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน และหน่วยงานภายใต้การกำกับของรัฐ ตั้งแต่ปี 2559 - 2562

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัย ไว้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างได้แก่บุคลากรผู้รับผิดชอบดูแลการฝึกงานวิชาชีพที่สถานประกอบการที่นิสิตสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์เข้ารับการฝึกงานวิชาชีพ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 33 คน จาก 33 แห่ง

2. เครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือแบบสอบถามปลายเปิดแบบเลือกตอบ ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และความต้องการลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งของผู้ตอบ

แบบสอบถาม และประเภทของสถานประกอบการ โดยเป็นคำถามแบบเลือกตอบ นำมาแจกแจงความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 ลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ด้าน ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังนี้ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและอารมณ์ (Soft Skills) ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวนข้อคำถาม 7 ข้อ 2) ด้าน ด้านความสามารถความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ จำนวนข้อคำถาม 6 ข้อ และ 3) ด้านความสามารถทางปัญญา จำนวนข้อคำถาม 6 ข้อ และความรู้พื้นฐานและความรู้เฉพาะด้าน (Hard Skills) ประกอบด้วย 1) ด้านความสามารถพื้นฐาน จำนวนข้อคำถาม 21 ข้อ และ 2) ด้านความสามารถเฉพาะ รวมข้อคำถาม 43 ข้อ

ทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความเหมาะสมในการนำไปใช้งานจริง คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าระหว่าง 0.66 - 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้สมบูรณ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ฉบับ กับผู้ประกอบการที่เคยรับนิสิตฝึกงานวิชาชีพในภาคเรียนที่ผ่านมา ในระหว่างวันที่ 15 -28 กุมภาพันธ์ 2561 ทั้งนี้ต้องไม่เป็นแหล่งที่นิสิตออกฝึกงานวิชาชีพในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตามวิธีการ Item-Correlations อยู่ระหว่าง 0.42 - 0.81 ทุกข้อ และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

ทั้งฉบับเท่ากับ .92

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและส่วนหนึ่งได้มอบหมายให้นิสิตสาขาสารสนเทศศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการฝึกงานวิชาชีพ ภาคเรียนที่ 2/2562 ซึ่งอยู่ระหว่างฝึกงานวิชาชีพเป็นผู้ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น จำนวน 33 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบ โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิจารณาความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนิสิตฝึกงาน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน จากนั้นนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลค่าเฉลี่ยจากการวิเคราะห์ ดังนี้ ระดับคะแนน 4.51 - 5.00 มีความต้องการคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นในระดับมากที่สุด ถัดมาได้แก่ 3.51 - 4.50 ระดับมาก 2.51 - 2.50 ระดับปานกลาง 1.51 - 2.50 ระดับน้อย และ 1.00 - 1.50 น้อยที่สุด ตามลำดับ(บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ผลการศึกษา

จากผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 33 คน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพในภาพรวม จำแนกตามทักษะดัง Table 1

Table 1 Desirable characteristics of information science interns

Evaluation details	Desirable level												Total (N=33)		
	Government agency (N=6)			State enterprises (N=1)			Private organization (N=)			Government regulation organizations (N=)					
	\bar{x}	S.D.	Level	\bar{x}	S.D.	Level	\bar{x}	S.D.	Level	\bar{x}	S.D.	Level	\bar{x}	S.D.	level
Soft Skills															
1. Moral and ethic	4.83	0.41	Most	5.00	0.00	Most	4.73	0.57	More	4.74	0.44	More	4.83	0.48	Most
2. Professional internship	4.75	0.47	Most	5.00	0.00	Most	4.27	0.69	More	4.38	0.54	More	4.60	0.57	Most
3. Cognitive skills	4.71	0.49	Most	5.00	0.00	Most	4.43	0.54	More	4.25	0.50	More	4.59	0.51	Most
Hard Skill															
4. Basic capability	4.27	0.40	More	4.62	0.00	Most	4.03	0.73	More	4.30	1.04	More	4.31	0.72	More
5. Specific capability	4.06	0.11	More	3.93	0.00	More	3.91	0.08	More	4.43	0.11	More	4.08	0.05	More
Total	4.52	0.14	Most	4.71	0.00	Most	4.27	0.23	More	4.42	0.30	More	4.48	0.23	Most

จาก Table 1 ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและอารมณ์ (Soft Skills) เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ทุกหน่วยงานมีความต้องการสูงสุดโดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม

2. ผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพในทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและอารมณ์ (Soft Skills) จำแนกตามลักษณะของสถานประกอบการ ดัง Table 2

จาก Table 2 สถานประกอบการมีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม

หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับสูงทุกข้อ ในขณะที่หน่วยงานเอกชน

มีความต้องการด้านนี้ที่มากที่สุด คือ มีวินัย ตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบ และสามารถทำงานเป็นทีมได้ รองลงมา 3 ลำดับ ได้แก่ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ เสียสละและซื่อสัตย์สุจริต

หน่วยงานภายใต้ภายใต้การกำกับของรัฐ มีความต้องการด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ส่งผลต่อการฝึกงานวิชาชีพมากที่สุด คือ วินัย ตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบ และสามารถทำงานเป็นทีมได้ รองลงมา 3 ลำดับ ได้แก่ เสียสละและซื่อสัตย์สุจริต เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ขององค์กร มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบจากการใช้ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

Table 2 Desirable characteristics of information Science interns in Soft Skills

Evaluation details	Desirable level														
	Government agency (N=6)			State enterprises (N=1)			Private organization (N=22)			Government regulation organizations (N=4)			Total (N=33)		
	\bar{x}	S.D.	Level	\bar{x}	S.D.	Level	\bar{x}	S.D.	level	\bar{x}	S.D.	Level	\bar{x}	S.D.	Level
Moral and ethic	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.73	0.57	more	4.74	0.44	more	4.83	0.48	most
1. Sacrifice and honesty	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.73	0.97	more	4.75	0.50	more	4.83	0.34	most
2. Discipline and punctuality	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.91	0.43	more	5.00	0.00	more	4.94	0.21	most
3. Teamwork	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.86	0.35	more	5.00	0.00	more	4.92	0.19	most
4. Respect the right	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.81	0.39	more	4.45	1.00	more	4.77	0.36	most
5. Respect the rules	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.64	0.66	more	4.75	0.50	more	4.81	0.24	most
6. Impact assessment	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.36	0.73	more	4.50	0.58	more	4.67	0.27	most
7. Professional ethic	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.81	0.50	more	4.75	0.50	more	4.85	0.21	most
Professional internship	4.75	0.47	most	5.00	0.00	most	4.27	0.69	more	4.38	0.54	most	4.60	0.57	most
1. Relationship	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.41	0.73	more	4.50	0.58	more	4.69	0.27	most
2. Problem solving	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.13	0.71	more	4.21	0.50	more	4.55	0.26	most
3. Leadership	4.67	0.52	most	5.00	0.00	most	3.96	0.79	more	4.25	0.50	more	4.47	0.29	more
4. Responsibility	4.67	0.52	most	5.00	0.00	most	4.59	0.53	more	4.50	0.58	more	4.69.	0.24	most
5. Situation solving	4.50	0.55	most	5.00	0.00	most	3.95	0.84	more	4.25	0.50	more	4.43	0.30	more
6. Learning Development	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.45	0.51	more	4.25	0.50	more	4.63	0.21	most

Table 2 Desirable characteristics of information Science interns in Soft Skills (cont.)

Evaluation details	Desirable level														
	Government agency (N=6)			State enterprises (N=1)			Private organization (N=22)			Government regulation organizations (N=4)			Total (N=33)		
	\bar{x}	S.D.	Level	\bar{x}	S.D.	Level	\bar{x}	S.D.	level	\bar{x}	S.D.	Level	\bar{x}	S.D.	Level
Cognitive skills	4.71	0.49	most	5.00	0.00	most	4.43	0.54	more	4.25	0.50	most	4.59	0.51	most
1. Critical thinking	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.50	0.59	more	4.25	0.50	more	4.65	0.23	most
2. Information literacy	4.67	0.52	most	5.00	0.00	most	4.55	0.51	more	4.25	0.50	more	4.62	0.22	most
3. Data analysis	4.67	0.52	most	5.00	0.00	most	4.27	0.56	more	4.25	0.50	more	4.55	0.23	most
4. Knowledge applying	4.67	0.52	most	5.00	0.00	most	4.41	0.50	more	4.25	0.50	more	4.58	0.22	most

2.2 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

หน่วยงานราชการ มีความต้องการทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เรียงตามลำดับ ดังนี้ สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่การแก้ปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ในกลุ่มทั้งในบทบาทของผู้นำหรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน รองลงมาได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานในองค์กรและบุคคลทั่วไป มีความรับผิดชอบต่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์เฉพาะหน้า มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม และสามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม ตามลำดับ

หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานในองค์กร และบุคคลทั่วไปมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่การแก้ปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ในกลุ่มทั้งในบทบาทของผู้นำหรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำ

ในสถานการณ์เฉพาะหน้า มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม และมีความรับผิดชอบต่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

หน่วยงานเอกชน มีความต้องการทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เรียงตามลำดับ ดังนี้ มีความรับผิดชอบต่อในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม รองลงมา ได้แก่ มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานในองค์กรและบุคคลทั่วไป สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่การแก้ปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ในกลุ่มทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม และสามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์เฉพาะหน้า

หน่วยงานภายใต้การกำกับของรัฐ มีความต้องการทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคลและความรับผิดชอบ เรียงตามลำดับ ดังนี้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานในองค์กร และบุคคลทั่วไป รองลงมา ได้แก่ มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่การแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ในกลุ่มทั้งในบทบาทของผู้นำหรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมงาน สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์เฉพาะหน้า สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม และมีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม ตามลำดับ

2.3 ด้านทักษะทางปัญญา

หน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานภายใต้การกำกับของรัฐ มีความ

ต้องการด้านทักษะทางปัญญา เรียงตามลำดับ ดังนี้ คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ รองลงมา ได้แก่ สามารถสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความสามารถประยุกต์ความรู้และความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศกับการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ในขณะที่หน่วยงานเอกชนมีความต้องการที่แตกต่างไปคือต้องการความสามารถสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์มากกว่าคิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ

3. ผลการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพด้านความรู้พื้นฐานและความรู้เฉพาะด้าน ซึ่งเป็นความรู้ที่ใช้ในการทำงาน (Hard Skills) ดัง Table 3 และ 4

Table 3 Levels of desirable characteristics of information science interns in Basic capability

Evaluation details	Desirable level													
	Government agency (N=6)			State enterprises (N=1)			Private organization (N=22)			Government regulation organizations (N=4)			Total (N=33)	
	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.
Basic capability	4.27	0.40	more	4.62	0.00	most	4.03	0.73	more	4.30	1.04	more	4.31	0.72
1. Thai														
Listening	5.00	0.00	most	5.00	0.00	most	4.73	0.55	more	4.50	0.77	more	4.81	0.34
Speaking	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.55	0.59	more	4.50	0.77	more	4.72	0.29
Writing	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.55	0.51	more	4.25	0.50	more	4.66	0.21
Reading	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.32	0.57	more	4.25	0.50	more	4.60	0.22
Others (interpretation, analysis and meaning)	3.83	0.41	more	5.00	0.00	most	4.41	0.59	more	4.50	0.58	more	4.44	0.24
Total	4.66	0.16	most	5.00	0.00	most	4.51	0.03	more	4.40	0.12	more	4.70	0.18
2. English														
Listening	4.83	0.41	most	4.00	0.00	more	2.77	0.81	moderate	3.75	0.50	more	3.84	0.29
Speaking	4.83	0.41	most	4.00	0.00	more	3.73	0.77	more	3.75	0.50	more	4.08	0.28
Writing	4.83	0.41	most	4.00	0.00	more	4.68	0.84	more	4.00	0.41	more	4.13	0.30
Reading	4.67	0.52	most	4.00	0.00	more	4.00	0.69	more	4.00	0.82	more	4.17	0.31
Others (Chinese, Japanese)	4.12	0.41	more	4.00	0.00	more	4.00	0.53	more	4.25	0.50	more	4.09	0.21
Total	4.66	0.04	most	4.00	0.00	more	3.64	0.11	more	3.95	0.14	more	4.05	0.01
3. Office suit software capability														
Microsoft Word	4.83	0.41	most	5.00	0.00	most	4.32	0.65	more	4.50	0.58	more	4.66	0.25

Table 3 Levels of desirable characteristics of information science interns in Basic capability (cont.)

Evaluation details	Desirable level														
	Government agency (N=6)			State enterprises (N=1)			Private organization (N=22)			Government regulation organizations (N=4)			Total (N=33)		
	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	
Microsoft PowerPoint	4.17	0.41	more	5.00	0.00	most	4.05	0.72	more	4.50	0.58	more	4.43	0.27	more
Microsoft Excel	4.17	0.41	more	5.00	0.00	most	3.86	0.77	more	4.50	0.58	more	4.38	0.28	more
Others (SPSS, Microsoft Outlook)	4.00	0.00	more	4.00	0.00	more	4.05	0.65	more	4.75	0.50	more	4.20	0.29	more
Total	4.29	0.18	more	4.75	0.00	most	4.07	0.05	more	4.56	0.03	more	4.49	0.02	more
4. office equipment capability															
Fax	3.33	0.52	moderate	5.00	0.00	most	4.05	0.72	more	4.25	0.96	more	4.16	0.35	more
Copy machine	3.33	0.52	moderate	5.00	0.00	most	4.36	0.72	more	4.00	0.82	more	4.17	0.32	more
Others (laminator)	4.33	0.52	more	5.00	0.00	most	4.50	0.60	more	4.00	0.00	more	4.46	0.28	more
Total	3.66	0.00	more	5.00	0.00	most	4.30	0.06	more	4.08	0.42	more	4.26	0.03	more
5 Typing															
Thai (40 words/minute)	3.67	0.52	more	5.00	0.00	most	3.73	1.24	more	4.25	0.50	more	4.16	0.44	more
English (40 words/minute)	3.67	0.52	more	5.00	0.00	most	3.36	1.00	more	4.25	0.50	more	4.07	0.35	more
Total	3.67	0.00	more	5.00	0.00	most	3.55	0.12	more	4.25	0.00	more	4.12	0.04	more
6. Coordination															
Internal Coordination	3.83	0.41	more	4.00	0.00	more	3.81	0.91	more	4.75	0.50	more	4.10	0.32	more
External Coordination	3.83	0.41	more	4.00	0.00	more	3.82	0.91	more	4.75	0.52	more	4.10	0.32	more
Total	3.83	0.41	more	4.00	0.00	more	3.82	1.91	more	4.75	1.50	more	4.10	0.78	more

Table 4 Levels of desirable characteristics of information science interns in Specific capability

Evaluation details	Desirable level														
	Government agency (N=6)			State enterprises (N=1)			Private organization (N=22)			Government regulation organizations (N=4)			Total (N=33)		
	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	
Specific capability	4.00	0.11	more	3.03	0.00	more	3.01	0.08	more	4.43	0.11	more	4.08	0.05	more
Documentation															
1. Receive and delivery formal note	3.33	0.52	moderate	3.00	0.00	moderate	3.45	1.14	moderate	4.50	0.58	more	3.57	0.40	more
2. Writing Formal note	4.00	0.00	more	3.00	0.00	moderate	3.45	1.37	moderate	4.50	0.58	more	3.74	0.56	more
3. Documentation contact and coordination	4.00	0.00	more	3.00	0.00	moderate	3.90	0.61	more	4.75	0.50	most	3.91	0.28	more
4. Documentation service	4.00	0.00	more	3.00	0.00	moderate	3.36	1.09	moderate	4.50	0.58	more	3.72	0.45	more
5. Create documents related	4.17	0.41	more	3.00	0.00	moderate	3.68	1.21	more	4.75	0.50	most	3.90	0.44	more
6. Others	3.90	0.23	more	3.00	0.00	moderate	3.57	0.26	more	4.60	0.04	most	3.77	0.11	more
Total	3.00	0.19	more	3.00	0.00	moderate	3.57	0.95	more	4.60	0.46	most	3.77	0.37	more
Librarianship															
1. Collection Development Sources access	4.00	0.00	more	4.00	0.00	more	3.47	1.22	moderate	4.50	0.57	more	3.99	0.50	more
Collecting	4.67	0.52	most	4.00	0.00	more	3.68	1.04	more	4.50	0.82	more	4.21	0.39	more
Evaluation	4.67	0.52	most	3.00	0.00	moderate	3.82	1.10	more	4.00	0.82	more	3.87	0.41	more
Maintenance	4.00	0.00	more	4.00	0.00	more	3.55	1.22	more	4.50	0.58	more	4.01	0.50	more
Total	4.34	0.26	more	3.75	0.00	more	3.63	0.13	more	4.38	0.22	more	4.02	0.10	more

Table 4 Levels of desirable characteristics of information science interns in Specific capability (cont.)

Evaluation details	Desirable level														
	Government agency (N=6)			State enterprises (N=1)			Private organization (N=22)			Government regulation organizations (N=4)			Total (N=33)		
	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level
2. Cataloging															
AACR2	4.00	0.00	more	4.00	0.00	more	3.32	1.25	moderate	4.25	0.50	more	3.89	0.51	more
MARC	4.00	0.00	more	4.00	0.00	more	3.85	1.34	more	4.25	0.50	more	4.03	0.55	more
Classification	4.60	0.52	most	4.00	0.00	more	3.64	1.33	more	4.25	0.50	more	4.12	0.48	more
Metadata	4.00	0.00	more	3.00	0.00	moderate	3.50	1.30	moderate	4.50	0.58	more	3.75	0.53	more
Subject Heading	4.67	0.52	most	3.00	0.00	moderate	3.59	1.18	more	4.50	0.58	more	3.94	0.42	more
Cataloging website and database using	4.67	0.52	most	4.00	0.00	more	3.82	1.18	more	4.50	0.58	more	4.25	0.42	more
3. Reference Service															
Reference source	4.00	0.00	more	4.00	0.00	more	3.59	1.22	more	4.75	0.50	most	4.09	0.50	more
Information searching	4.67	0.52	most	4.00	0.00	more	3.72	1.16	more	4.75	0.50	most	4.29	0.41	more
Information accessing	4.67	0.52	most	5.00	0.00	most	3.50	1.26	moderate	4.75	0.50	most	4.48	0.45	more
Library promoting	4.00	0.00	more	5.00	0.00	most	3.41	1.50	moderate	4.50	0.58	more	4.23	0.61	more
Total	4.34	0.26	most	4.50	0.00	more	3.56	0.13	more	4.69	0.03	most	4.27	0.10	more
Librarianship Total	4.33	0.00	most	3.97	0.00	more	3.60	0.03	more	4.48	0.00	more	4.10	0.01	more
Database															
1. Data analysis	4.67	0.52	most	4.00	0.00	more	3.72	0.77	more	4.50	0.58	more	4.22	0.29	more
2. Database design	4.50	0.55	more	4.00	0.00	more	3.95	0.79	more	4.50	0.58	more	4.24	0.29	more

Table 4 Levels of desirable characteristics of information science interns in Specific capability (cont.)

Evaluation details	Desirable level													
	Government agency (N=6)			State enterprises (N=1)			Private organization (N=22)			Government regulation organizations (N=4)			Total (N=33)	
	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.
3. Database setup	3.83	0.41	more	5.00	0.00	most	3.73	0.70	more	4.50	0.70	more	4.27	0.29
4. Database consultant	4.00	0.63	more	4.00	0.00	more	3.68	0.78	more	4.50	0.76	more	4.05	0.32
5. System development tools	4.22	0.78	more	4.40	0.00	more	4.10	0.99	more	4.30	1.11	more	4.26	0.43
Total	4.24	0.12	more	4.28	0.00	more	3.84	0.10	more	4.46	0.19	more	4.21	0.07
Website														
1. Content prepares	4.83	0.41	most	4.00	0.00	more	3.95	1.09	more	4.50	0.58	more	4.32	0.39
2. Graphic design	4.00	0.00	more	4.00	0.00	more	3.95	1.05	more	4.75	0.50	most	4.18	0.43
3. Coding	4.00	0.00	more	4.00	0.00	more	3.82	1.09	more	4.50	0.78	more	4.08	0.48
4. Website Promoting	4.83	0.41	most	4.00	0.00	more	3.95	1.13	more	4.50	0.58	more	4.32	0.41
5. Website development tools	4.30	0.80	more	4.80	0.00	most	3.97	1.11	more	4.30	1.09	more	4.34	0.45
Total	4.39	0.30	more	4.10	0.00	more	3.93	0.03	more	4.51	0.21	more	4.25	0.13
IT support														
1. Network management	3.17	0.41	more	4.00	0.00	more	4.13	0.56	more	4.25	0.50	more	3.89	0.22
2. Security management	3.17	0.41	more	4.00	0.00	more	4.45	0.74	more	4.25	0.50	more	3.97	0.27
3. Server management	3.17	0.41	more	4.00	0.00	more	4.45	0.60	more	4.00	0.00	more	3.91	0.28
4. maintain and network service	3.17	0.41	more	5.00	0.00	most	4.14	0.64	more	4.50	0.58	more	4.20	0.25
5. User help	3.17	0.41	more	3.00	0.00	most	4.32	0.57	more	4.50	0.58	more	3.75	0.24
Total	3.17	0.00	more	4.00	0.00	more	4.30	0.07	more	4.30	0.22	more	3.94	0.09

Table 4 Levels of desirable characteristics of information science interns in Specific capability (cont.)

Evaluation details	Desirable level														
	Government agency (N=6)			State enterprises (N=1)			Private organization (N=22)			Government regulation organizations (N=4)			Total (N=33)		
	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	Level	\bar{X}	S.D.	
Information work															
1. Access and evaluation	4.50	0.83	more	4.00	0.00	more	4.04	0.48	more	4.25	0.50	more	4.20	0.30	more
2. Use and Management	4.50	0.84	more	4.00	0.00	more	4.41	0.50	more	4.25	0.50	more	4.29	0.30	more
4. Synthesis	4.50	0.84	more	4.00	0.00	more	4.32	0.48	more	4.50	0.58	more	4.33	0.30	more
5. Create	3.83	0.41	more	4.00	0.00	more	4.23	0.53	more	4.75	0.50	most	4.20	0.21	more
6 Application use in information work	4.03	1.07	more	5.00	0.00	most	4.06	0.97	more	3.55	1.36	more	4.16	0.51	more
Total	4.27	0.21	more	4.20	0.00	more	4.21	0.19	more	4.26	0.34	more	4.24	0.12	more

จาก Table 3 สถานประกอบการมีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านความรู้พื้นฐาน

หน่วยงานราชการ มีความต้องการความสามารถพื้นฐาน ดังนี้ 1) ความสามารถด้านการใช้ภาษาไทย มีความต้องการความสามารถด้านการฟังมากที่สุด รองลงมาคือ การพูด การเขียน และการตีความ วิเคราะห์และสื่อความหมาย 2) ความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษ มีความต้องการความสามารถด้านการฟัง การพูด และการเขียนในระดับเดียวกัน รองลงมาคือ การอ่าน และภาษา ต่างประเทศอื่นๆ เช่น ภาษาจีน ญี่ปุ่น เป็นต้น 3) ความสามารถด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีความต้องการความสามารถในการใช้งานโปรแกรม MS-Word รองลงมาคือ MS-PowerPoint และ MS-Excel และอื่นๆ (SPSS, MS-Outlook) 4) ด้านความสามารถในการใช้อุปกรณ์สำนักงาน เครื่องเคลือบบัตร เครื่องรับส่งเอกสาร เครื่องถ่ายเอกสาร 5) ความสามารถในการพิมพ์สัมผัส มีความต้องการความสามารถในการพิมพ์สัมผัสภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่น้อยกว่า 40 คำ/นาที และ 6) มีความรู้และความสามารถในการติดต่อประสานงานมีความต้องการความสามารถในการติดต่อประสานงานโดยตรง และการติดต่อประสานงานโดยโทรศัพท์อยู่ในระดับเดียวกัน

หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ มีความต้องการ ดังนี้ 1) ความต้องการความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ด้านการฟัง การพูด การเขียน การอ่าน และการตีความ วิเคราะห์และสื่อความหมาย 2) ความสามารถด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีความต้องการความสามารถในการใช้งานโปรแกรม MS-Word, MS-PowerPoint, MS-Excel และอื่นๆ

หน่วยงานเอกชน มีความต้องการ 1) ความสามารถด้านการใช้ภาษาไทย มีความ

ต้องการความสามารถด้านการฟังมากที่สุด รองลงมาคือ 2) การพูด การเขียน และการอ่าน น้อยที่สุด ความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษ มีความต้องการความสามารถการอ่านมากที่สุด รองลงมาภาษาต่างประเทศอื่นๆ เช่น ภาษาจีน ญี่ปุ่น เป็นต้น การเขียนและการพูด และน้อยที่สุด การฟัง 3) ความสามารถด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีความต้องการความสามารถในการใช้งานโปรแกรม MS-Word มากที่สุด รองลงมาคือ MS-PowerPoint และ MS-Excel และน้อยที่สุดอื่นๆ (SPSS, MS-outlook) 4) ด้านความสามารถในการใช้อุปกรณ์สำนักงาน ความต้องการความสามารถในการใช้งานเครื่องเคลือบบัตรมากที่สุด รองลงมาคือเครื่องถ่ายเอกสาร และเครื่องส่งเอกสาร 5) ความสามารถในการพิมพ์สัมผัส มีความต้องการความสามารถในการพิมพ์สัมผัสภาษาไทยและภาษาอังกฤษ(ไม่น้อยกว่า 40 คำ/นาที) และ6)มีความรู้และความสามารถในการติดต่อประสานงาน มีความต้องการความสามารถในการติดต่อประสานงานโดยโทรศัพท์มากที่สุด รองลงมาคือการติดต่อประสานงานโดยตรง

3.2 ความสามารถเฉพาะด้าน

หน่วยงานราชการ และหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เป็นหน่วยงานที่ผลิตฝึกงานวิชาชีพ เข้ารับการฝึกในส่วนของสำนักงานเลขานุการ และงานห้องสมุด โดยความสามารถเฉพาะด้านงานสารบรรณที่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก คือ การจัดเก็บเอกสาร รองลงมา คือ ติดต่อและประสานงานด้านงานสารบรรณกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ผลิตเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามภารกิจของหน่วยงาน จัดเตรียม จัดทำ และจัดพิมพ์หนังสือราชการ จดหมาย และเอกสารต่างๆ ให้บริการข้อมูล ตอบปัญหา และชี้แจงเรื่องต่างๆ ด้านงานสารบรรณ และดำเนินการรับ-ส่งหนังสือราชการ จดหมาย และเอกสารต่างๆ

ส่วนความสามารถเฉพาะด้านงานห้องสมุด ความต้องการเรียงตามลำดับดังนี้ 1) งานวิเคราะห์และจัดทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งต้องการความสามารถในการใช้เว็บไซต์และฐานข้อมูลทางด้านการจัดทำรายการทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด รองลงมาคือ ความสามารถในการจัดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ ความสามารถในการให้หัวเรื่อง ความสามารถในการจัดทำเมทาเดตา ความสามารถในการทำรายการโดยใช้ MARC และความสามารถในการทำรายการโดยใช้ AACR2 ตามลำดับ 2) งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ มีความต้องการความสามารถในการประเมินทรัพยากรสารสนเทศมากที่สุด รองลงมาคือความสามารถในการคัดเลือกสารสนเทศ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งในและนอกห้องสมุด และความสามารถในการบำรุงรักษาทรัพยากรสารสนเทศ ตามลำดับ และ 3) งานบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้ามีความต้องการความสามารถในการสืบค้นสารสนเทศมากที่สุด รองลงมาคือสามารถแนะนำหนังสือให้แก่ลูกค้า/ผู้ใช้บริการได้ ความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศที่มีทั้งภายในและนอกห้องสมุด ความสามารถในการใช้ทรัพยากรสารสนเทศอ้างอิง และความสามารถในการสอนการใช้ห้องสมุดและการส่งเสริมการรู้สารสนเทศ

หน่วยงานเอกชนและหน่วยงานภายใต้การกำกับของรัฐ เป็นหน่วยงานที่นิสิตฝึกงานวิชาชีพเข้ารับการฝึกงานในส่วนของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งความสามารถด้านการออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่ต้องการมากที่สุดคือ ความสามารถในการใช้โปรแกรมสำหรับพัฒนาระบบประกอบด้วย HTML CSS SQL Alice for Windows และ EDS รองลงมาคือความสามารถในการออกแบบและจัดวางระบบฐานข้อมูล ความสามารถในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบงานข้อมูล ความสามารถในการติดตั้งระบบฐานข้อมูลและความสามารถในการให้

คำแนะนำการใช้งานระบบ ตามลำดับ

ความสามารถเฉพาะความสามารถด้านการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์นั้นมีความต้องการความสามารถในการใช้โปรแกรมสำหรับพัฒนาเว็บไซต์ ประกอบด้วย Adobe Dreamweaver Atom Word Press และ Java Google site มากที่สุด รองลงมาคือ ความสามารถในการเตรียมเนื้อหาและความสามารถในการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ ความสามารถในการกรอกรูปกราฟฟิก และความสามารถในการการเขียนโปรแกรมเชื่อมต่อฐานข้อมูล ตามลำดับ

ความต้องการความสามารถเฉพาะความสามารถด้านการให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา และให้คำแนะนำในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Support) มากที่สุดคือการดูแลและตรวจสอบระบบรักษาความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการสำรองข้อมูล รองลงมา คือ ดูแลและตรวจสอบเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและอุปกรณ์ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และการให้คำปรึกษาตอบปัญหา ข้อสงสัยต่างๆ กับผู้ใช้บริการ การบำรุงรักษาและให้บริการเครือข่ายสื่อสารข้อมูล คุกกี้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ และมีการดูแลและจัดการศูนย์เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Data Center) และระบบเครือข่ายและสื่อสารข้อมูล (Network Center) ตามลำดับ

ความสามารถด้านสารสนเทศ (Content) มีความต้องการความสามารถในการใช้และการจัดการสารสนเทศมากที่สุด รองลงมา คือ ความสามารถในการวิเคราะห์สารสนเทศ ความสามารถในการผลิตสารสนเทศ ความสามารถในการเข้าถึงและประเมินสารสนเทศ และความสามารถในการใช้โปรแกรมสำหรับงานสารสนเทศ ประกอบด้วยโปรแกรมการบันทึกข้อมูล Invonio โปรแกรม Velocity (สำหรับการ Create ID ตามหมวดหมู่ และใช้สำหรับตัดงาน ตัดรายการข่าว ตัดต่อภาพ

ข่าว Footage) และโปรแกรม Transfer Monitor ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาสามารถอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพโดยรวม เมื่อพิจารณาตามสถานประกอบการ พบว่า คุณลักษณะที่สถานประกอบการทุกแห่งมีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม เนื่องจากเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้และการทำงาน ซึ่งเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ Office of The Higher Education Commission (2009) ประเด็นปัจจัยสู่ความสำเร็จที่จำเป็นต่อการพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ที่ระบุว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเกี่ยวข้องกับการผสมผสานความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมและปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามกาลเทศะ ทัศนคติ และวุฒิภาวะในการตัดสินใจ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ดังที่ Chinwanno, W. (2003) ได้กล่าวว่า จริยธรรมเป็นมาตรฐานความประพฤติของมนุษย์จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างจรรยาคือความประพฤติและธรรม คือเครื่องรักษาความประพฤติ การประกอบอาชีพใดๆ ก็ตามผู้ประกอบอาชีพจะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมภายนอกเสมอ ทั้งนี้ก็คือต้องไม่ใช่ความรู้ความสามารถในทางที่ผิด หากประกอบอาชีพโดยไร้จริยธรรมผลเสียหายจะตกอยู่กับสังคมและประเทศชาติฉะนั้นจริยธรรมจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะลดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ความสำคัญของจริยธรรมในการประกอบอาชีพ มีดังนี้ 1. ช่วยให้ผู้ประกอบอาชีพแต่ละสาขาได้ใช้วิชาชีพในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ 2. ช่วย

ควบคุมและส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีความสำนึกในหน้าที่ และมีความรับผิดชอบในงานของตน 3. ช่วยส่งเสริมและควบคุมการผลิต และการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจได้ในเรื่องของความปลอดภัยและการบริการที่ดี 4. ช่วยส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพไม่เอาัดเอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เห็นแก่ตัว ทั้งนี้ต้องยึดหลักโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดแก่ผู้บริโภคเสมอ และ 5. ช่วยให้การธุรกิจของผู้ประกอบอาชีพมีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม และมีความเอื้อเฟื้อต่อสังคมส่วนรวมมากขึ้นอาชีพ

2. เมื่อพิจารณาแยกตามความต้องการของสถานประกอบการ ในด้านทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและอารมณ์(Soft Skills) พบว่าหน่วยงานเอกชนและหน่วยงานภายใต้การกำกับของรัฐ มีความต้องการในประเด็นความมีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบมากกว่าหน่วยงานราชการ ในขณะที่หน่วยงานราชการมีความต้องการในประเด็นของความสามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ต่างๆ ความสามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขปัญหาและการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณและอย่างเป็นระบบมากกว่าหน่วยงานอื่น ซึ่งอาจเป็นเพราะลักษณะของโครงการในการบริหารงานขององค์กร ตลอดจนวัฒนธรรมองค์กรที่มีความแตกต่างระหว่างสถานประกอบการแต่ละแห่ง ซึ่งตรงกับคุณลักษณะของพนักงานที่เป็นที่ต้องการขององค์กรสมัยใหม่ของ Pantapangkul, P. (2013) ที่พนักงานจะต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง พนักงานที่มีความรู้สูง มีทักษะในการทำงานที่ดี แต่ขาดความรับผิดชอบ ขาดความไว้วางใจให้ทำงานอะไรก็ได้ พนักงานแบบนี้ย่อมไม่มีใครอยากได้เข้ามาร่วมงานด้วย องค์กรส่วนใหญ่มากกว่า 90% ตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า ต้องการพนักงานที่มีความรับผิดชอบสูง มอบหมายงานอะไรให้ก็พยายามที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จ รวมทั้งสามารถเชื่อใจ และไว้วางใจได้ในฐานะพนักงานของบริษัท ใน

การเข้ามาช่วยให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ เรื่องของความรับผิดชอบนั้นยังหมายความรวมถึง การที่พนักงานคนนั้นสามารถที่จะคิดและหาวิธีการในการทำงานให้ไปสู่เป้าหมายได้ด้วยตนเอง โดยที่ไม่ต้องให้หัวหน้างานหรือผู้จัดการเข้ามาสั่งและบอกให้ทำที่ละขั้นตอน นอกจากนั้น ยังมองไปถึงเรื่องของการมุ่งมั่นทุ่มเททำงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จได้อย่างไม่ย่อท้อ เวลา มีอุปสรรคเกิดขึ้น หรือมีปัญหาเกิดขึ้นในการทำงาน พนักงานคนนั้นก็ไม่เคยที่จะล้มเลิก และยังคงพยายามหาวิธีการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น เพื่อให้งานสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนด และยังเป็นไปตามคุณสมบัติที่พึงประสงค์ 10 ประการ สำหรับคนไทยของ Kraisit (2015) ควรมีลักษณะ ดังนี้ 1. มีความรู้ความสามารถทักษะและทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน 2. มีวินัย 3. ความซื่อสัตย์สุจริต 4. ความประหยัด 5. ความพากเพียร 6. ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม 7. ความสามารถในการแข่งขัน 8. รู้จักวิเคราะห์หมีเหตุผล 9. การนับถือตน และ 10. การมีน้ำใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Deita & Phauckchantuck (2013). เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารธุรกิจตามความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกงานที่สถานประกอบการต้องการ 3 อันดับแรก คือ ด้านมีความรับผิดชอบ รองลงมา ด้านความมีคุณธรรม จริยธรรม และอันดับสาม ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์

อีกทั้งยังเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ Office of The Higher Education Commission (2009) ประเด็นปัจจัยความสำเร็จที่จำเป็นต่อการพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน ที่ระบุว่าปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ การพัฒนาความคิดรวบยอด รวมทั้งหลักการทางทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์สถานการณ์และแก้ไขปัญหาต่างๆ

เป็นลำดับขั้นตอนตามแผนที่วางไว้และต้องฝึกปฏิบัติในหลายสถานการณ์ รวมทั้งที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่คาดว่าจะได้ใช้ในอนาคตเพื่อช่วยในการถ่ายทอดความรู้และนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ตามความเหมาะสม การพัฒนาความสามารถในการกำหนดและใช้ทักษะทางปัญญาในการแก้ไขปัญหาใหม่ๆ ที่ไม่คาดคิดมาก่อน จำเป็นต้องมีการทำงานในการแก้ปัญหาแบบปลายเปิด โดยให้ความช่วยเหลือในการจำแนกแยกแยะ และการประยุกต์ใช้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ นักศึกษาควรถูกฝึกให้สามารถสะท้อนกระบวนการคิดของตนเอง เมื่อพบกับงานใหม่ๆ ที่ท้าทายและสามารถพัฒนาการจัดการกลยุทธ์ในการคิดของตนเองเมื่อต้องแก้ไขปัญหาในลักษณะต่างๆ และการศึกษาของ Kanopas, Klongsuwan & Manoi (2013) เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของสถานประกอบการต่อการฝึกงานของนักศึกษา วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล ประจำปีการศึกษา 2555 ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจมากด้านมนุษยสัมพันธ์มากที่สุด ซึ่งเว็บไซต์ JobDB ได้กล่าวถึง 9 ทักษะที่ต้องเตรียมให้พร้อมก่อนทำงานว่า หนึ่งในทักษะของผู้ปฏิบัติงานต้องมีคือมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คนที่ประสบความสำเร็จไม่ใช่มีแต่ความรู้เท่านั้น แต่ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีด้วย บริษัทหลายแห่งคัดเลือกแต่คนเก่งๆ เข้าไปทำงาน แต่เมื่อคนเก่งๆ อยู่ร่วมกันและไม่มีใครยอมเข้าหาใครก่อน ก็จะเกิดบรรยากาศการทำงานแบบตัวใครตัวมัน ไม่สมัครสมานสามัคคีกัน กลายเป็นความแตกแยกในองค์กร แต่หากเราเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าหาใครก็มีแต่คนเอ็นดู การทำงานร่วมกับผู้อื่นก็จะง่ายขึ้น

3. เมื่อพิจารณาแยกตามความต้องการของสถานประกอบการ ในด้านทักษะที่เกี่ยวข้องกับความรู้พื้นฐานและความรู้เฉพาะด้าน (Hard

Skills) พบว่า

3.1 ความต้องการความสามารถพื้นฐาน
หน่วยงานราชการมีความต้องการความสามารถในการใช้ภาษาไทยภาษาอังกฤษ ความถึงความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับสำนักงาน มากกว่าสถานประกอบการอื่น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะลักษณะของงานที่นิสิตฝึกงาน วิชาชีพ ได้รับมอบหมายในขณะที่ฝึกปฏิบัติงาน สถานประกอบการนั้นๆ เช่น การเข้ารับการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพด้านห้องสมุด หรืองานสารบรรณในหน่วยงานราชการ ในขณะที่การเข้ารับการฝึกปฏิบัติงานด้านการพัฒนาเว็บไซต์ การพัฒนาฐานข้อมูล การสอน ช่วยเหลือ เกี่ยวกับการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านสารสนเทศมักเป็นหน่วยงานเอกชน ซึ่งเป็นไปตามที่อัสรีย์ ฉันทะชัยมงคลได้พูดถึงการใช้ภาษาไทยในการทำงานในองค์กรว่า “เพราะเอกสารทุกชิ้นที่ออกไปจากบริษัทคือภาพลักษณ์ของบริษัท เพราะฉะนั้นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องใส่ใจและตรวจทานความเรียบร้อยก่อนส่งออกไปทุกครั้ง” รองลงมา 3 ลำดับ ได้แก่ ความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานสำนักงาน (MS-Word MS-PowerPoint และ MS-Excel) ความสามารถในการใช้อุปกรณ์สำนักงาน (เครื่องรับส่งเอกสาร เครื่องถ่ายเอกสาร และเครื่องเคลือบบัตร) และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ(การฟัง การพูด และการเขียน) ซึ่งตรงกับ INCquity (2016) ได้กล่าวถึง 8 ทักษะสำคัญที่พนักงานควรมี ประกอบด้วย ทักษะคอมพิวเตอร์ ทักษะการฟังและพูด ทักษะการเขียน ทักษะการแก้ปัญหา การบริหารเวลา มนุษยสัมพันธ์เป็นเลิศ อดทน และภาษาต่างประเทศ

3.2 ความสามารถเฉพาะด้าน หน่วยงานราชการและหน่วยงานภายใต้การกำกับของรัฐมีความต้องการความสามารถด้านงานสารบรรณและความสามารถด้านห้องสมุดมากกว่าหน่วยงานเอกชนและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ อาจ

เป็นเพราะหน่วยงานราชการและหน่วยงานภายใต้การกำกับของรัฐนั้นมีการติดต่อสื่อสารในและภายนอกองค์กรในรูปแบบของหนังสือราชการที่มีรูปแบบและลำดับขั้นตอนแตกต่างจากหน่วยงานเอกสารและรัฐวิสาหกิจ ดังที่ Worachotekamjorn & Worachotekamjorn (2022) ได้กล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นการทำงานในองค์กรใดๆ ก็ตาม ทั้งเอกชนและหน่วยงานของรัฐล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลและเอกสารต่างๆ จำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บเอกสารจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องรู้วิธีการจัดเก็บเอกสารต่างๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถสืบค้นเอกสารได้ง่าย และสะดวกรวดเร็วเมื่อมีความจำเป็นต้องใช้งาน ประหยัดเวลา ประหยัดพื้นที่ในการจัดเก็บเอกสาร อีกทั้งยังเป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัยอันดีให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย เช่นเดียวกับงานห้องสมุดที่นิสิตฝึกงานวิชาชีพเข้ารับการฝึกปฏิบัติงาน หากเป็นห้องสมุดในหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นห้องสมุดสถาบันขนาดใหญ่ ใช้ระบบบริหารจัดการฐานข้อมูลทรัพยากรขนาดใหญ่ซึ่งมีความละเอียดและซับซ้อนในการปฏิบัติงาน ในขณะที่ห้องสมุดในหน่วยงานเอกชนและรัฐวิสาหกิจ เป็นห้องสมุดเฉพาะ ขนาดไม่ใหญ่ ระบบบริหารจัดการทรัพยากรที่ใช้ เน้นความสะดวกและง่ายในการใช้งาน ทำให้ผู้ควบคุมการฝึกปฏิบัติงานด้านห้องสมุดในหน่วยงานของรัฐและภายใต้การกำกับของรัฐมีความคาดหวังด้านทักษะที่ใช้ในการฝึกปฏิบัติงานของนิสิต นอกจากนี้ยังมีกรวิจัยของ Piloksiri & Premsmith (2013) เรื่อง สมรรถนะเฉพาะตำแหน่งกับบรรณารักษ์ พบว่าผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารห้องสมุดมีความคาดหวังต่อสมรรถนะร่วมของบรรณารักษ์ โดยความคาดหวังที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความรู้เกี่ยวกับฐานข้อมูล ทักษะในการใช้งานข้อมูล และคุณลักษณะส่วนบุคคลเรื่อง มีจิตบริการ ความคาดหวังต่อสมรรถนะของ

บรรณารักษ์งานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เรื่องแหล่งสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด ทักษะในการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด ส่วนความคาดหวังต่อสมรรถนะของบรรณารักษ์งานวิเคราะห์และจัดทำทรัพยากรสารสนเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เรื่องหัวข้อเรื่อง ทักษะในการจัดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศและทักษะในการให้หัวข้อเรื่อง และความคาดหวังต่อสมรรถนะของบรรณารักษ์งานบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความรู้เรื่องการสืบค้นสารสนเทศ และทักษะในการสืบค้นสารสนเทศ

หน่วยงานเอกชน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานภายใต้การกำกับของรัฐ มีความต้องการความสามารถด้านการออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูล ความสามารถด้านการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ และความสามารถด้านการให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา และให้คำแนะนำการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Support) มากกว่าหน่วยงานราชการ อาจเนื่องจากนิสิตส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกปฏิบัติงานด้านนี้ จึงจำเป็นต้องมีทักษะและความสามารถที่สนับสนุนการฝึกปฏิบัติงานดังกล่าว สอดคล้องกับการวิจัยของ Mayoungpong (2015) เรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะไอซีทีสำหรับบุคลากรในธุรกิจพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยที่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานควรมีความสามารถพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ความน่าเชื่อถือในการประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และเป็นไปตาม Institute of Professional Qualifications (2015) ได้กำหนดสมรรถนะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการดำเนินการเตรียมอุปกรณ์ติดตั้ง ทำการ ติดตั้งอุปกรณ์ทางด้านคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนการทำงานของโปรแกรม และทดสอบการเชื่อมต่อโปรแกรมกับอุปกรณ์ต่อพ่วง พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเชื่อมต่อกับโปรแกรมเป็นผู้ที่มีสมรรถนะในการปฏิบัติการให้บริการ

ลูกค้าสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้งาน บันทึกปัญหาการใช้งานโปรแกรม วิเคราะห์ปัญหาการใช้งานโปรแกรม แก้ไขปัญหาการใช้งานโปรแกรม และสรุปผลการแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งเป็นคุณลักษณะพึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพด้านเหล่านี้ที่นิสิตควรมีความสามารถด้านสารสนเทศ (Content) สถานประกอบการที่รับนิสิตเข้าฝึกปฏิบัติงานมีความต้องการความสามารถด้านนี้ในระดับมากทุกแห่ง ทั้งความสามารถในการใช้และการจัดการสารสนเทศความสามารถในการวิเคราะห์สารสนเทศ ความสามารถในการผลิตสารสนเทศ ความสามารถในการเข้าถึงและประเมินสารสนเทศ และความสามารถในการใช้โปรแกรมสำหรับงานสารสนเทศเฉพาะที่ใช้ในสถานประกอบการ ซึ่งตามที่ Wittayawutthikul (2009) ได้กล่าวถึง การจัดการสารสนเทศ ไว้ว่าเป็นการวางแผน จัดทำ รวบรวม จัดเก็บ รักษา และส่งต่อแพร่กระจายสารสนเทศไปยังผู้ใช้ เพื่อประโยชน์ในการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ และการวิจัยของ Harinwan (2014) เรื่อง สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครู พบว่าสมรรถนะด้านสื่อ (Media) เน้นทักษะการเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และสร้างสื่อในรูปแบบต่างๆ ดังนั้นความสามารถด้านสารสนเทศนี้ จึงเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สถานประกอบการทุกแห่งมีความต้องการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าสถานประกอบการมีความต้องการนิสิตฝึกงานวิชาชีพที่มีคุณลักษณะที่ดีในด้านทักษะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่สังคมและอารมณ์ (Soft Skills) มากกว่าความรู้พื้นฐานและความรู้เฉพาะด้าน (Hard Skills)

ดังนั้นหลักสูตรฯ สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยส่งเสริม สนับสนุน ให้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานิสิตให้มีคุณลักษณะตามความต้องการของสถานประกอบการทั้ง 5 ด้าน โดยเน้นด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ควรส่งเสริมให้นิสิตมีจิตสำนึกที่ติดต่อการทำงาน โดยมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มีความตั้งใจ มีความรอบคอบ มีจิตอาสา มีความกระตือรือร้น มีความใฝ่เรียนรู้ และจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นให้เกิดทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รวมถึงเน้นกระบวนการให้นิสิตได้ฝึกทักษะทางปัญญาให้สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอ โดยใช้ภาษาที่ถูกต้องเหมาะสมได้

2. ข้อเสนอแนะการทํารวจครั้งต่อไป

2.1 ผลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อมูลที่ได้

จากการฝึกงานวิชาชีพของนิสิตที่เรียนในหลักสูตร ศศ.บ สารสนเทศศาสตร์ ฉบับปรับปรุง 2558 ดังนั้น ควรมีการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ในหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่ ประกอบกับลักษณะของงานที่นิสิตฝึกงานวิชาชีพเข้ารับการฝึกปฏิบัติงานมีการเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคม และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงควรมีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพสาขาสารสนเทศศาสตร์ในทุกหลักสูตร เพื่อทราบจุดแข็ง-จุดอ่อนของการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนิสิตฝึกงานวิชาชีพของสาขาให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการยิ่งขึ้น

References

- Chinwanno, W. (2003). *Professional Ethics*. Chuan printing press.
- Deita, H., & Phauckchantuck, A. (2013). Desired traits of the English business communication interns as perceived by business organizations. *Sripatum Chonburi Journal*, 9(3), 27-33.
- Department of ASEAN. (2019). *ASEAN and Thailand*. [http://asean2019.go.th/th/about/ASEAN and Thailand](http://asean2019.go.th/th/about/ASEAN%20and%20Thailand).
- Department of Information Science. (2016). *1202 420 Vocational internship (professional practice)*. Mahasarakham University.
- Harinwan, U. (2014). The competency in information technology in education of teachers. *Journal of Education Faculty of Education Srinakharinwirot University*, 15(2), 147-156.
- INCquity. (2016). *8 key skills employees should have*. <http://inequity.com/articles/office-operation/8-skills-employee-should-have>.
- Institute of Professional Qualifications. (2015). *Professional qualifications in the field of information and communication technology and digital content software and applications (Software and Applications)*. <https://tpqi-net.tpqi.go.th/home/occ/qualifications/ICT-SWA-4-251200-B>.
- Kanopas, S., Klongsuwan, P., & Manoi, R. (2013). *Establishments for student internships College of Sports Science and Technology, Mahidol University Academic year 2012*. Mahidol University.
- Kraisit, P. (2015). *10 desirable qualities for Thai people*. Pattanasara.

- Mayoungpong, A. (2015). The model of competency development in ICT for Thai E-commerce personnel. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 7(3), 97-106.
- Ministry of Education. (2012). *National Education Act, B.E. 2542 and its amendments (No. 2), B.E. 2545*. Shipping and Package Organization.
- Office of the Education Council Secretariat. (2019). *National Education Standards B.E. 2561*.
- Office of The Higher Education Commission. (2009). *Thai Qualifications Framework for Higher Education (TQF: HED)*. Office of The Higher Education Commission.
- Pantapangkul, P. (2013). *Characteristics of employees that are in demand in modern organizations*. <http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=hrman&month=01-09-2013&group=4&gblog=69>.
- Piloksiri, P., & Premsmith, P. (2013). Expectations of university library administrators Qualifications specific to the position of a librarian. *Journal of Librarianship*, 33(1), 23-36.
- Wittayawutthikul, R. (2009). Knowledge management: The experience of Stang Mongkol Suk Library. *Domethat*, 30(2), 3-9.
- Worachotekamjorn, S., & Worachotekamjorn, S. (2022). Developing of Storage and Retrieval of Document System. *The Journal of Social Communication Innovation*, 1(11), 137-145

The Development of Grade Point Average (GPA) Follow-up and Advising System for Undergraduate Students who are at Risk of Termination of Mahasarakham University Student Status

Journal of Organizational Innovation & Culture, 13(2). 86-97.

ISSN: 2822-0854 (Print) ISSN: 2822-0862 (Online)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (20 April 2021): Revised (14 June 2021): Accepted (5 July 2021)

Sawat Wicharapote

Educator, Senior Professional Level, Division of Registration Mahasarakham University

Corresponding author: Sawat Wicharapote, email address: w_msu@hotmail.com (Wicharapote, S)

Citation

Wicharapote, S. (2021). The Development of Grade Point Average (GPA) Follow-up and Advising System for Undergraduate Students who are at Risk of Termination of Mahasarakham University Student Status. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, 13(2). 86-97.

Abstract

This study aims to develop Grade Point Average (GPA) follow-up and an Advising System for undergraduate students who are at risk of termination of their Mahasarakham University student status and to study the satisfaction of the user of Grade Point Average (GPA) follow-up and Advising System for undergraduate Students who are at Risk of Termination of Mahasarakham University Student Status. The sample group consisted of 2,102 people comprising 1) undergraduate students with a cumulative grade point average (GPAX) less than 2.00, the population was equal to 1,817 people by simple random sampling. 2) 266 advisors by simple random sampling and 3) 19 academic staff from all faculties by specific selection with 3 system evaluation experts. The tools used in the study consisted of 1.1) system assessment from experts and 1.2) user satisfaction questionnaire. 2) technical tools developed on microcomputers including 2.1) Windows 10 for 64 Bit operating system, 2.2) ASP Classic development language for machine servers and Microsoft Access97 for office systems (Back Office), and 2.3) the database which is Oracle installed on the server by using Windows Server 2012 operating system. In the testing part, the program was tested in parallel with the programming to look for bugs and make corrections. The statistics used in the research were percentage, mean and standard deviation.

The study found that 1) the new system developed was developed by ASP Classic and Access97 and Oracle database management system which is a database shared with the university. This is an additional channel for tracking academic results and providing advice for

advisors for the academic staff of faculties and students with basic information for consulting through the educational service system, and 2) users of the system are satisfied with the use of the Grade Point Average (GPA) follow-up and Advising System for Undergraduate Students who are at Risk of Termination of their Mahasarakham University Student Status for overall in a high level.

Keywords: Grade Point Average (GPA) follow-up and advising system, bachelor degree

การพัฒนากระบวนการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สวัสดิ์ วิชระโกชน์

นักวิชาการศึกษานโยบายการพิเศษ กองทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ประพันธ์หลัก: สวัสดิ์ วิชระโกชน์, email address: w_msu@hotmail.com

อ้างอิง

สวัสดิ์ วิชระโกชน์. (2563). การพัฒนากระบวนการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ*, ปีที่ 13(2), หน้า 86-97.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนากระบวนการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 2,102 คน ประกอบด้วย 1) นิสิตระดับปริญญาตรี ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) ต่ำกว่า 2.00 จำนวนประชากร เท่ากับ 1,817 ได้โดยการสุ่มแบบง่าย 2) อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 266 คน ได้โดยการสุ่มแบบง่าย และ 3) เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการทุกคณะ จำนวน 19 คน ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยมีผู้เชี่ยวชาญประเมินระบบ จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1.1) แบบประเมินระบบจากผู้เชี่ยวชาญ และ 1.2) แบบสอบถามความพึงพอใจผู้ใช้งานระบบ 2) เครื่องมือด้านเทคนิคพัฒนาบนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วย 2.1) ระบบปฏิบัติการ Windows 10 for 64 Bit 2.2) ภาษาที่ใช้ในการพัฒนาระบบ ASP Classic สำหรับเครื่องแม่ข่าย และ Microsoft Access97 สำหรับระบบสำนักงาน (Back Office) และ 2.3) Database คือ Oracle ติดตั้งบนเครื่อง Server ใช้ระบบปฏิบัติการ Window Server 2012 ในส่วนการทดสอบโปรแกรมนั้น จะทำการทดสอบควบคู่ไปกับการเขียนโปรแกรมเพื่อหาข้อบกพร่องและทำการแก้ไข สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระบบใหม่ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ได้พัฒนาโดย ASP Classic และ Access 97 และระบบจัดการฐานข้อมูล Oracle ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่ใช้ร่วมกับมหาวิทยาลัย เป็นการเพิ่มช่องทางการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา สำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการของคณะ และสำหรับนิสิตในที่ปรึกษา โดยมีข้อมูลพื้นฐานประกอบการให้คำปรึกษาผ่านระบบบริการการศึกษา และ 2) ผู้ใช้งานระบบมีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษา, ระดับปริญญาตรี

บทนำ

การพัฒนสภาพการเป็นนิสิตเป็นความสูญเสียไปล่าทางการศึกษาที่เกิดขึ้นภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม หากปัญหาดังกล่าวไม่ได้รับการแก้ไขจะส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางทั้งต่อนิสิต ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง และมหาวิทยาลัยโดยตรง จากผลการวิเคราะห์ของ (Wicharapote, 2016, p. 449) ได้วิเคราะห์ผลการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553-2557 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่ามหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีสภาพปัญหาการพัฒนสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี โดยมีอัตราการพัฒนสภาพการเป็นนิสิตอยู่ในระดับสูง เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีนิสิตระดับปริญญาตรีจำนวนมาก ประกอบกับอาจารย์ที่ศึกษามีภาระการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม และภารกิจอื่นๆ จำนวนมาก ส่งผลให้การดูแลและช่วยเหลือนิสิตอาจมีข้อจำกัด ในกรณีนี้ กองทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการบริหารจัดการทางวิชาการงานทะเบียน จึงเล็งเห็นความสำคัญและพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือหลัก และทำวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนา “ระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตที่มีความเสี่ยงต่อการพัฒนสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม” ผ่านระบบเครือข่าย Internet (ระบบบริการการศึกษา) โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์รูปแบบระบบการให้คำปรึกษาและการติดตามผลการเรียนของนิสิตที่มีความเสี่ยงต่อการพัฒนสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี ระยะที่ 2 การพัฒนาระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพัฒนสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และดำเนินการทดลอง

ระบบภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และระยะที่ 3 การประเมินระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพัฒนสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในระยะที่ 2 เพื่อพัฒนาระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพัฒนสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ภายหลังจากได้ข้อมูลพื้นฐานจาก ระยะที่ 1 ในการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลรูปแบบระบบการให้คำปรึกษาและการติดตามผลการเรียนของนิสิตที่มีความเสี่ยงต่อการพัฒนสภาพการเป็นนิสิตในระดับปริญญาตรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาแนวทางการแก้ไขป้องกันและแก้ไขปัญหาการพัฒนสภาพการเป็นนิสิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมหาวิทยาลัยจะต้องพัฒนาระบบกลไกและระบบสารสนเทศสำหรับการให้คำปรึกษาและติดตามผลการเรียนของนิสิตที่มีความเสี่ยงต่อการพัฒนสภาพการเป็นนิสิต (Wicharapote, 2019, p. 113-115) 2) แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการพัฒนสภาพการเป็นนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม คือ มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแนะนำ ให้คำปรึกษา และดูแลนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้ ในอนาคตสถาบันอุดมศึกษาควรพัฒนาระบบกลไกอาจารย์ที่ปรึกษาให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ และ 3) แนวทางการติดตามผลการเรียนของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพัฒนสภาพในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม คือ มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและใช้ระบบสารสนเทศในการติดตามและ ดูแลนิสิต

นักศึกษา ทั้งนี้ ในอนาคตสถาบัน อุดมศึกษาควรพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อช่วยในการติดตามผลการศึกษาและให้คำปรึกษานิสิตนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (Wicharapote, 2020, p. 103 - 104) ทั้งนี้ การพัฒนาระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในครั้งนี้ การใช้งานระบบจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด เมื่อหน่วยงานระดับคณะผู้บริหาร คณาจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการระดับคณะ และผู้เกี่ยวข้อง ได้พัฒนาและปรับปรุงระบบกลไกอาจารย์ที่ปรึกษาและการบริหารจัดการในด้านต่างๆ เพื่อเป็นการดูแลและช่วยเหลือนิสิตควบคู่กับการใช้ระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้วย

ดังนั้น การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับใช้ในกระบวนการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษาสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อให้ นิสิต อาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการระดับคณะ และผู้เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นกลไกในการดำเนินการผ่านระบบบริการการศึกษา (<http://reg.msu.ac.th>) เป็นการเพิ่มช่องทางสำหรับผู้ใช้งานผ่านระบบเทคโนโลยีระบบสารสนเทศ ซึ่งนอกเหนือจากการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตเพื่อช่วยเหลือนิสิตแล้ว ยังมีเป้าหมายหลักในการแก้ไขปัญหาการพ้นสภาพการเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยให้มีอัตราการลดลง และเพื่อลดผลกระทบทางลบในด้านการเรียนต่อนิสิต ความคาดหวังของผู้ปกครอง และการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 แบบประเมินระบบของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00
 - 1.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ มีค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ตั้งแต่.669 ถึง.800 และมีค่าความเชื่อมั่นส่วนของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ.937
2. เครื่องมือด้านเทคนิคพัฒนาบนเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์
 - 2.1 ระบบปฏิบัติการ Windows 10 for 64 Bit
 - 2.2 ภาษาที่ใช้ในการพัฒนาระบบ ASP Classic สำหรับเครื่องแม่ข่าย และ Microsoft Access97 สำหรับระบบสำนักงาน (Back Office)
 - 2.3 Database คือ Oracle
 - 2.3.1 ติดตั้งบนเครื่อง Server ใช้ระบบ ปฏิบัติการ Window Server 2012
 - 2.3.2 ในส่วนการทดสอบโปรแกรม นั้นผู้วิจัยจะทำการทดสอบควบคู่ไปกับการเขียนโปรแกรมเพื่อหาข้อบกพร่องและทำการแก้ไขในตัว

ประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 4,537 คน ประกอบด้วย

1.1 นิสิตระดับปริญญาตรีที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) ต่ำกว่า 2.00 จำนวน 3,633 คน

1.2 อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 885 คน

1.3 เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการทุกคณะ จำนวน 19 คน

2. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 2,102 คน ประกอบด้วย

2.1 นิสิตระดับปริญญาตรีที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPAX) ต่ำกว่า 2.00 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อยร้อยละ 50 ของจำนวนประชากร เท่ากับ 1,817 คน ได้โดยการสุ่มอย่างง่าย

2.2 อาจารย์ที่ปรึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Yamane' ที่ทราบจำนวนประชากร เท่ากับ 266 คน ได้โดยการสุ่มอย่างง่าย

2.3 เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการทุกคณะ จำนวน 19 คน ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง

3. ผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินระบบ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร การศึกษา จำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 2 คน

การออกแบบระบบ

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบและวิเคราะห์แผนภาพบริบท (Context Diagram) แผนภาพกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram) เพื่อจำลองระบบ ซึ่งแผนภาพบริบทนั้นจะแสดงถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบทั้งหมด แผนภาพกระแสข้อมูลจะแสดงถึงการไหลของข้อมูลเข้าและออกรวมถึง

ขั้นตอนในการทำงานต่างๆ ของระบบ ออกแบบความสัมพันธ์ของข้อมูล (ER Diagram) เพื่อให้เห็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ภายในระบบที่พัฒนาขึ้น ในส่วนของฐานข้อมูล (Database Design) ใช้ฐานข้อมูลร่วมกับมหาวิทยาลัย และความปลอดภัยของข้อมูล ซึ่งอาจจะมีการเพิ่มเติมหรือตัดออกตามความเหมาะสมและตามความต้องการของระบบที่จะพัฒนาขึ้น และพัฒนาภายใต้ระบบ งานทะเบียนและระบบบริการการศึกษา เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูล รวมทั้งออกแบบส่วนติดต่อกับผู้ใช้งาน (User Interface) เพื่อให้ระบบที่จะพัฒนาขึ้นสามารถใช้งานได้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน

การทดสอบระบบ

1. การทดสอบ System Testing เป็นกระบวนการทดลองใช้ซอฟต์แวร์อย่างมีแนวทาง โดยการใช้ความรู้ทางด้านเทคนิค เพื่อให้สามารถระบุหรือค้นหาความผิดพลาด Error ของซอฟต์แวร์หรือระบบที่อาจจะซ่อนอยู่ภายในปรากฏออกมา และสามารถระบุถึงแนวทางการเกิดปัญหาพร้อมสมมุติฐานของความผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้และการทดสอบของ System Testing เป็นการทดสอบโปรแกรมที่มีวิธีการคล้ายกับการทดสอบแบบ Integration แตกต่างกันตรงที่ Integration Testing จะทดสอบโดยใช้โมดูลเพิ่มไปเรื่อยๆ จนกระทั่งครบทุกโปรแกรมของระบบงานว่าโปรแกรมทุกโปรแกรมเมื่อทำงานร่วมกันแล้วจะให้ผลลัพธ์ที่ถูกต้องหรือไม่ นอกจากนี้แล้ว System Testing ยังเป็นการทดสอบระบบงานว่าระบบที่พัฒนาขึ้นสามารถทำงานให้ผลลัพธ์ที่เป็นที่ยอมรับหรือไม่ และเพื่อทำให้มั่นใจได้ว่าระบบงานนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างตรงจุด การใช้เทคนิคการทดสอบแบบ Black Box เป็นการทดสอบความถูกต้องในการทำงานของระบบโดยการกรอกข้อมูลที่ต้องการลงไปในระบบแล้วสั่งให้โปรแกรมทำการประมวลผลตามคำสั่งที่เราต้องการจากนั้น ตรวจสอบ

ผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผล ทำการทดสอบตามลำดับขั้นตอนการทำงานของระบบ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำประเมินระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

2. การทดสอบ User Acceptance Testing เป็นกระบวนการยอมรับของผู้ใช้งานต่อระบบที่พัฒนาขึ้นว่าตรงตามข้อกำหนดในการพัฒนาระบบหรือไม่ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการทดสอบการยอมรับของผู้ใช้งานระบบ ซึ่งประกอบด้วย นิสิต อาจารย์ที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการของคณะ ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามและแบบประเมินดำเนินการตามระเบียบวิธีการทางสถิติ ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ ประกอบด้วย นิสิต อาจารย์ที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการของคณะ และการประเมินระบบของผู้เชี่ยวชาญ ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

การทดสอบกระบวนการทำงานของระบบการ ติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับ ปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพัฒนาการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใช้ข้อมูลโดยการจำลองข้อมูลขึ้นมาเพื่อใช้ทดสอบและใช้เทคนิคทดสอบแบบ Black box testing เพื่อตรวจสอบการทำงานและการยอมรับระบบใหม่ที่พัฒนาขึ้น โดยมีแผนในการทดสอบระบบ

ดังนี้

1. การทดสอบความถูกต้องในการประมวลผล

1.1 Unit Testing ทดสอบความถูกต้องของการเขียนโปรแกรม (Coding) ดำเนินการทดสอบในทุกขั้นตอนของการเขียนโปรแกรมในแต่ละฟังก์ชันโดยผู้พัฒนาระบบและผู้วิจัยเอง โดยวิธีการจำลองระบบเพื่อให้โปรแกรมประมวลผลได้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้พัฒนา (Local Host) โดยการสั่งให้โปรแกรมทำงานและค้นหา Error จากนั้นปรับปรุงและแก้ไขจนครบทุกฟังก์ชันของระบบที่พัฒนาขึ้น

1.2 Integrate Testing ทดสอบการทำงานในภาพรวมและการเชื่อมต่อกับระบบอื่นๆ โดยการนำระบบไปติดตั้งการทดสอบใช้งานบน Server ของกองทะเบียนและประมวลผลมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และทำการทดสอบโดยผู้พัฒนาระบบ จากนั้นนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์และปรับปรุงจนระบบสามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง

2. การทดสอบระบบ

2.1 ทดสอบแบบ System Testing เป็นการทดสอบการทำงานของระบบโดยการบันทึกข้อมูลที่ถูกต้อง ข้อมูลที่เป็นค่าว่าง (null) และข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เพื่อให้ระบบทำการประมวลผลและแสดงผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผล ข้อมูล การส่งข้อมูลและการแสดงผลข้อมูลเมื่อมีข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง จากนั้นบันทึกผลการทดสอบลงในตารางทดสอบที่ผู้พัฒนาระบบและผู้วิจัยได้ออกแบบไว้ตามลำดับขั้นตอนการทำงานของระบบที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

1) ผลการทดสอบการเข้าใช้งานโดยการ Login เข้าสู่ระบบ

2) ผลการทดสอบการตรวจสอบข้อมูลการศึกษา

3) ผลการทดสอบการสอบถาม ข้อมูล/ขอรับคำปรึกษา

4) ผลการทดสอบการตรวจสอบ สถานะทางการเรียนและข้อมูลนิสิตในที่ปรึกษา

5) ผลการทดสอบการตอบคำถาม หรือการให้คำปรึกษา

ในการทดสอบ ผู้พัฒนาระบบทำการ บันทึกข้อมูลผลการทดสอบลงในตารางการ ทดสอบที่ผู้วิจัยได้ออกแบบไว้ โดยการบันทึก ข้อมูลจากการทดสอบว่าจะบันทึกอะไรลงในระบบ หรือไม่บันทึกอะไรลงในระบบ จะได้ผลที่คาดหวัง แบบไหน และสรุปผลการทดสอบว่าการเข้าใช้งาน ระบบได้หรือไม่ ลงในช่องการบันทึกข้อมูลที่ ถูกต้อง

การประเมินระบบการติดตามผลการ เรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรี ที่มีความเสี่ยงต่อการผันสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคามของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อระบบการติดตาม ผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญา ตรีที่มีความเสี่ยงต่อการผันสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.21$, $S.D.=.382$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความสะดวกในการใช้งานระบบ ความถูกต้อง ของการประมวลผลข้อมูล ระบบการป้องกันความ ปลอดภัยในการใช้งานระบบ ระบบเป็นประโยชน์ ต่อนิสิต คณะ และมหาวิทยาลัย และประสิทธิภาพ ของระบบโดยรวม ($\bar{X}=4.33$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ความรวดเร็วในการประมวลผล ข้อมูลของระบบ ความสวยงามและความเหมาะสม ของระบบ และเอกสารคู่มือการใช้งานมีความ เหมาะสม ($\bar{X}=4.00$)

2.2 ทดสอบแบบ User Acceptance Testing การทดสอบการยอมรับของผู้ใช้งานต่อ

ระบบที่พัฒนาขึ้นว่าตรงตามข้อกำหนดในการ พัฒนาระบบหรือไม่ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ทดสอบ การยอมรับของผู้ใช้งานระบบการติดตามผล การเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญา ตรีที่มีความเสี่ยงต่อการผันสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้วยแบบสอบถาม ความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ พบว่า ผู้ใช้งาน ระบบมีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบการ ติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับ ปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการผันสภาพการ เป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, $S.D.=.587$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า ผู้ใช้งานระบบมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ระบบเป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือและดูแล นิสิต ($\bar{X}=4.05$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เมื่อเกิดปัญหาสามารถติดต่อผู้ดูแลระบบได้ง่าย ($\bar{X}=3.85$) เมื่อจำแนกตามประเภทผู้ใช้งานระบบ ปรากฏดังนี้

1) นิสิตมีความพึงพอใจต่อการใช้งาน ระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการผัน สภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดย รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$, $S.D.=.548$) และเมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ตัวอักษรที่ปรากฏในระบบมีความเหมาะสม และอ่านง่าย ($\bar{X}=3.79$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ เมื่อเกิดปัญหาสามารถติดต่อผู้ดูแล ระบบได้ง่าย ($\bar{X}=3.56$)

2) อาจารย์ที่ปรึกษามีความ พึงพอใจต่อการใช้งานระบบการติดตามผลการ เรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรี ที่มีความเสี่ยงต่อการผันสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.18$, $S.D.=.670$) และเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีความพึงพอใจ

อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ระบบเป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือและดูแลนิสิต ($\bar{X}=4.31$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เมื่อเกิดปัญหาสามารถติดต่อผู้ดูแลระบบได้ง่าย ($\bar{X}=4.03$)

3) เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการผันสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, S.D.=.542) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ระบบเป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือและดูแลนิสิต และการกำหนดสิทธิ์ใช้งานระบบ (Username Account) มีความปลอดภัยและเป็นประโยชน์ในด้านสิทธิส่วนบุคคล ($\bar{X}=4.11$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ระบบใช้งานได้ง่าย ตัวอักษรที่ปรากฏในระบบมีความเหมาะสมและอ่านง่าย ระบบประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว และความพึงพอใจในภาพรวมต่อการใช้งานระบบ ($\bar{X}=4.03$)

อภิปรายผล

1. ระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการผันสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นโดย ASP Classic และ Access97 และระบบจัดการฐานข้อมูล Oracle ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่ใช้ร่วมกับมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา สำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการของคณะ และสำหรับนิสิตในที่ปรึกษา ซึ่งสามารถใช้งานง่าย สะดวก และมีข้อมูลพื้นฐานประกอบการให้คำปรึกษาผ่านระบบบริการการศึกษา จึงเป็นระบบที่พัฒนา ขึ้นใหม่ ซึ่งสามารถพัฒนาได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย เนื่องจากเป็น

ระบบที่สามารถปฏิบัติการผ่านระบบบริการการศึกษาที่ผู้ใช้งานใช้ในการเรียน การสอนของมหาวิทยาลัย และเป็นช่องทางในการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Saising (2013, p. 83 - 85) ได้พัฒนาระบบรับเรื่องร้องเรียนสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบรับเรื่องร้องเรียนของสภาคณาจารย์ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งจากการจัดการระบบการทำงานแบบเดิมเกิดความผิดพลาดในด้านการจัดเก็บเอกสารหลักฐาน การร้องเรียน การกรอกข้อมูลที่เป็นเท็จ การไม่แจ้งสถานะของเรื่องร้องเรียน โดยระบบที่พัฒนาขึ้นนี้ได้ใช้เทคโนโลยีเว็บแอปพลิเคชันด้วยการใช้โปรแกรม PHP และระบบจัดการฐานข้อมูล MySQL ทำให้การจัดการและการทำงานของระบบรับเรื่องร้องเรียนมีความสะดวกในการใช้งานยิ่งขึ้น ระบบรับเรื่องร้องเรียนที่พัฒนาขึ้นสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Cheyram (2017) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาระบบสารสนเทศการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้นำแนวคิดคุณสมบัติที่ดีของสารสนเทศ และดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและพัฒนา ระบบสารสนเทศสามารถช่วยแก้ปัญหาการดำเนินงาน ด้านการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพได้เป็นอย่างดี เกษตรกรในโรงพยาบาล และร้านขายยาสามารถประเมินคะแนนการฝึกงานนิสิตผ่านระบบได้ ทำให้คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประหยัดเวลาและทรัพยากร ตรงต่อนโยบายของคณะ และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Singh (2017, p. 480-483) ได้ศึกษาฐานข้อมูลคู่ขนานสำหรับการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาผ่านระบบศูนย์กลางสำหรับการเข้าศึกษาในวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ ในปัจจุบันการขยายภาคการศึกษาทำให้เกิดข้อมูล

จำนวนมาก เช่น รายละเอียดของนักศึกษา เจ้าหน้าที่และผลการเรียน รายละเอียดการบริหารและการวิจัย เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ถูกเก็บไว้แบบกระจัดกระจายในฐานข้อมูล ฐานข้อมูลคู่ขนานจะประมวลผลแบบสอบถามแบบขนาน ดังนั้น เวลาในการประมวลผลแบบสอบถามจะลดลงและมีการปรับปรุงปริมาณงานสำหรับการประมวลผลธุรกรรม นอกจากนี้ ระบบฐานข้อมูลแบบขนานยังได้ปรับปรุงประสิทธิภาพโดยใช้การทำงานแบบขนานผ่านการดำเนินการจัดการฐานข้อมูลต่างๆ เช่น การโหลดข้อมูล การสร้างดัชนีและการประเมินแบบสอบถาม ข้อมูลจะถูกแบ่งพาร์ติชันและวางไว้บนดิสก์หลายๆ แผ่น สำหรับการดำเนินการป้อนข้อมูล (Input) และผลประเมิน (Output) แบบขนาน (I/O) เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในการสืบค้นโดยใช้การประมวลผลแบบขนาน

ทั้งนี้ จากผลการประเมินระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการใช้งานระบบมีความสะดวกเพราะสามารถเข้าใช้งานในระบบผ่านระบบบริการการศึกษาได้ ระบบสามารถประมวลผลข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ระบบสามารถป้องกันความปลอดภัยในการใช้งาน และระบบเป็นประโยชน์ต่อนิสิต คณะ และมหาวิทยาลัย ดังนั้น การพัฒนาระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงเป็นระบบที่พัฒนาขึ้นใหม่ที่ สามารถพัฒนาได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

2. ผู้ใช้งานมีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบ เนื่องจากยังไม่เคยมีระบบสารสนเทศในการดำเนินการลักษณะนี้มาก่อน เพราะระบบมีจุดเด่นในเรื่องความทันสมัย สะดวก รวดเร็ว เข้าใจง่าย

ชัดเจน ใช้งานได้ดี และระบบมีความปลอดภัย เมื่อผู้ใช้งานเข้าไปใช้งานจึงทำให้มีความพึงพอใจ ซึ่งจากผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบโดยรวม อยู่ในระดับมากและเป็นรายชื่อมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Saising (2013, p. 83 - 85) ได้พัฒนาระบบรับเรื่องร้องเรียนสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีความมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบรับเรื่องร้องเรียนของสภาคณาจารย์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยระบบที่พัฒนาขึ้นนี้ ได้ใช้เทคโนโลยีเว็บแอปพลิเคชันด้วยการใช้โปรแกรม PHP และระบบจัดการฐานข้อมูล MySQL ทำให้การจัดการและการทำงานของระบบรับเรื่องร้องเรียนมีความสะดวกในการใช้งานยิ่งขึ้น ผลการศึกษาพบว่า จากการประเมินระดับความพึงพอใจโดยกลุ่มผู้ใช้ทั่วไปมีความพึงพอใจรายด้านโดยภาพรวมมีความพึงพอใจ ที่ระดับมาก มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Cheyram (2017) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศ การฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยแก้ปัญหาการดำเนินงาน ด้านการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพได้เป็นอย่างดี เกษชกรในโรงพยาบาล และร้านขายยาสามารถประเมินคะแนนการฝึกงานนิสิตผ่านระบบได้ ทำให้คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประหยัดเวลาและทรัพยากร ตรงต่อนโยบายของคณะ และผลจากการวัดความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบสารสนเทศ การฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยรวมทุกกลุ่ม ผู้ใช้ระบบมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ Nildee (2017, pp. 104 - 105) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 7 ขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบสารสนเทศงาน

สารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ใช้งานที่เป็นผู้บริหาร บุคลากร และเจ้าหน้าที่ มีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้ใช้งานที่เป็นอาจารย์มีความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบสารสนเทศงานสารบรรณ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย คณะ หน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้องได้ใช้งานระบบการติดตามผลการเรียน และให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นช่องทางในการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิต ระบบสามารถปฏิบัติการได้ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงระบบให้สามารถให้บริการได้หลายมิติและสามารถตอบใจห้ผู้ใช้งานได้อย่างแท้จริง ควรมีการศึกษา วิจัย หรือดำเนินการ ดังนี้

1. ควรพัฒนาช่องทางหรือการติดต่อผู้ดูแลระบบให้สามารถติดต่อได้ง่ายและสะดวก เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้งานระบบได้อย่างรวดเร็ว

2. ควรมีการประเมินระบบการติดตามผลการเรียนและให้คำปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีที่มีความเสี่ยงต่อการพ้นสภาพการเป็นนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในทุกมิติและครอบคลุม เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาหรือปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

3. ควรพัฒนาหรือปรับปรุงระบบกลไกการให้คำปรึกษาในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบสารสนเทศหรือให้มีความทันสมัยและเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน

4. ควรพัฒนาหรือปรับปรุงระบบกลไกการให้คำปรึกษาในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้สามารถใช้งานผ่าน Mobile Application ของมหาวิทยาลัยได้เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว สำหรับนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาต่อไป

5. ควรพัฒนาหรือปรับปรุงระบบให้มีระบบกลไกการทำงานที่สามารถตอบกลับข้อมูลสำหรับผู้ใช้งานให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ปรับปรุงขนาดตัวอักษรของระบบให้เหมาะสม การทำงานของระบบเมื่อมีผู้เข้าใช้งานจำนวนมาก มีระบบการแจ้งเตือน มีการ Update ข้อมูลต่างๆ และมีการแจ้งข้อมูลสำคัญทั้งผ่านระบบและผ่านทาง E-mail

5. ควรพัฒนาหรือปรับปรุงระบบสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาให้สามารถติดตาม ให้คำปรึกษาหรือติดต่อนิสิตได้ในทุกเมนูการใช้งาน

6. ควรพัฒนาหรือปรับปรุงระบบให้สามารถ Connect เพื่อแจ้งเตือนนิสิตในที่ปรึกษา/ผู้ปกครองผ่านช่องทางต่างๆ เช่น SMS, Line เป็นต้น และควรสรุปหรือแยกกลุ่มนิสิตที่มีความเสี่ยง (เกรดเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00) ออกจากนิสิตที่ไม่มีความเสี่ยง (เกรดเฉลี่ยสะสมมากกว่า หรือเท่ากับ 2.00) และเรียงลำดับความเสี่ยง (เกรดเฉลี่ยสะสม) รวมไปถึงการแนะนำแนวทางแก้ปัญหาของนิสิตในแต่ละบุคคล

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการส่งเสริมจากมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่สนับสนุนทุนวิจัย ในส่วนของงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมลวรรณ ชุ่มเชื้อ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ดร.ฉัตรเกล้า เจริญผล ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.พนิดา ทรงรัมย์ อาจารย์ประจำภาควิชา
วิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ธนันชัย คำเกตุ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
เดชสิทธิ์ พรรษา อาจารย์ประจำภาควิชา

เทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาการสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กรุณาให้คำปรึกษา
คำแนะนำ และเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทดสอบระบบ และให้
คำปรึกษา

References

- Cheyram, W. (2017). *Development of information systems for professional practice training of Faculty of Pharmacy Mahasarakham University*. Mahasarakham University.
- Nildee, K. (2017). *Development of documentation information system, Faculty of Pharmacy Mahasarakham University*. Thesis M.Ed., Mahasarakham University.
- Saising, A. (2013). *Development of a complaint system for the Faculty Council Mahasarakham University*. independent study, M.Sc., Mahasarakham University.
- Singh, A. (2017). Parallel Database for Student Counseling through Single Window System for Admission in Engineering Colleges. *International Journal of Advanced Research in Computer Science*, 8(5), 480-483.
- Wicharapote, S. (2020). *A study of guidelines for preventing and solving problems of termination and monitoring of academic performance of undergraduate students in higher education institutions*. Mahasarakham University.
- Wicharapote, S. (2019). *A study of guidelines for preventing and solving problems of termination in bachelor's degree students, Mahasarakham University*. Mahasarakham University.
- Wicharapote, S. (2016). *Analysis of bachelor's degree management, academic year 2010 - 2014, Mahasarakham University*. Office of the President. Mahasarakham University.ฟ

The Development of Learning Activity using Visual Thinking Process to Enhance English Listening and Speaking Skills of Mathayom 2 Students

Journal of Organizational Innovation & Culture, 13(2). 98-112.

ISSN: 2822-0854 (Print) ISSN: 2822-0862 (Online)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (30 May 2022): Revised (12 July 2022): Accepted (8 August 2022)

Pimpathu Sutanana

Lecturer, Faculty of Education, Chiang Mai University

Corresponding author: Pimpathu Sutanana, e-mail: pimpathu18@gmail.com (Pimpathu, S)

Citation

Pimpathu, S. (2022). The Development of Learning Activity using Visual Thinking Process to Enhance English Listening and Speaking Skills of Mathayom 2 Students. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, 13(2). 98-112.

Abstract

This research consists of three main objectives: (1) to develop English listening and speaking learning activities by using visual thinking process. (2) to compare students' English listening skills before and after organizing learning activities using visual thinking process. (3) to study students' English speaking skills after organizing learning activities using visual thinking processes. The research group was 245 students in Mathayom 2 of Chiang Mai University Demonstration School of the academic year 2020. The sample group used in the research was Mathayom 2 students at Chiang Mai University Demonstration School enrolling in the course English Listening and Speaking (E 22204) in the second semester of academic year 2020 consisting of 1 classroom with 26 students, obtained by Cluster Random Sampling which were the students with English listening ability at moderate to good level and English speaking ability at low to moderate level. The research instrument consisted of: (1) the tools used in the development of learning activities which were the surveys of learners' needs and interests; 10 English audio clips; 10 teaching plans; and an assessment of learning activities by experts. (2) The tools used for data collection were the English listening comprehension tests and the speaking ability assessment form. The statistics used in the data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The results of the research showed that

1) The learning activities in English listening and speaking by using visual thinking process consisted of learning activities about the use of graphic mapping in order to present

the information obtained from listening, listening learning activities applying group activities, pair activities and individual activities; creative storytelling learning activities. The quality of 10 lesson plans was at a very good level. (\bar{x} =4.55, SD.=0.62)

2) Students who were taught by using visual thinking learning activities had higher average scores in post-learning English listening skill comparing to pre-learning English listening ability; the average quality was at a very good level. (89.23 percent)

3) Students, who were taught using visual thinking learning activities, had the average scores in post-learning English speaking skill higher than the criteria ($\geq 70\%$); the average quality was at a good level. (\bar{x} =14.30, 71.48 percent)

Keywords: development of learning activities, visual thinking process, listening and speaking skills

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

พิมพ์พฐ สุตานันต์

อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ประพันธ์: พิมพ์พฐ สุตานันต์, e-mail: pimpathu18@gmail.com

อ้างอิง

พิมพ์พฐ สุตานันต์. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ*, ปีที่ 13(2), หน้า 98-112.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ (2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ (3) เพื่อศึกษาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 245 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษฟังพูด (อ 22204) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 26 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษในระดับพอใช้ถึงดี และมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษในระดับต่ำถึงปานกลาง เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย (1) เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ แบบสำรวจความต้องการและความสนใจของผู้เรียน คลิปเสียงภาษาอังกฤษและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน แบบประเมินกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ (2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและแบบประเมินความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. กิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ ประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ผังกราฟิกในการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการฟัง การสอนฟังโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมคู่ กิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมการสอนกระบวนการคิดจากภาพ กิจกรรมการสอนพูดเล่าเรื่องอย่างสร้างสรรค์ โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบ จำนวน 10 แผน มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=4.55$, $SD.=0.62$)

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ มีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการฟังหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีคุณภาพเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก (คิดเป็นร้อยละ 89.23)

3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ มีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการพูดหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ($\geq 70\%$) และมีคุณภาพเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=14.30$ คิดเป็นร้อยละ 71.48)

คำสำคัญ: การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้, กระบวนการคิดเป็นภาพ, ทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นภาษาสากลที่ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนโลก ทั้งนี้ ในการจัดการเรียนการสอนมุ่งหวังให้ผู้เรียน มีเจตคติที่ดี สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในหลากหลายทางวัฒนธรรมของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทย ไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (Ministry of Education, 2008) จากความสำคัญและจุดมุ่งหมาย ของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่สำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษคือความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้ความสามารถในการฟังและการพูด ถือเป็นหนึ่งในทักษะการสื่อสารขั้นต้นที่สำคัญและจำเป็นในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ ครูผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษา

มากที่สุด โดยเริ่มจากการสอนทักษะการฟัง ตามด้วยการพูด การอ่าน และการเขียน ตามลำดับ การจัดการเรียนการสอนจึงควรเป็นการสอนเพื่อการสื่อสารอย่างแท้จริง (English Language Institute, Office of Basic Education, 2015) ทักษะการฟังถือว่าเป็นทักษะแรกที่สำคัญขั้นพื้นฐานของการเรียนภาษาอังกฤษ ถ้าผู้เรียนขาดทักษะการฟังจะไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Nunan, 1997) ผู้เรียนจะได้รับข้อมูล ความรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนภาษา เมื่อผู้เรียนได้รับข้อมูลจากการฟัง จากนั้นผู้เรียนจึงเริ่มต้นทักษะการพูดต่อไป (Nation & Newton, 2008) การฟัง แยกออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับเริ่มต้นจะเน้นในการฟังเสียงให้นักเรียนจำเสียงได้และสามารถออกเสียงได้ถูกต้อง รู้จักสังเกตและจับได้ว่าเสียงต่างๆ มีความแตกต่างกันอย่างไร ระดับที่ 2 เป็นการฟังประโยคและเรื่องราวเพื่อความเข้าใจการฝึกทักษะการฟังจึงประกอบไปด้วย การฟังเสียง พยางค์ คำศัพท์ ประโยค การสนทนา และฟังเรื่องราวได้เข้าใจเป็นขั้นสุดท้าย นอกจากนี้ Vygotsky (1978) ได้ให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางสมองและกระบวนการคิดที่เป็นระบบ มีความสัมพันธ์กับภาษาและการสื่อสารออกมาเป็นภาษาพูดและเขียน การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในปัจจุบันจึงให้นักเรียนถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจรวมทั้งการแสดงความคิดต่างๆ ด้วยการพูดและเขียน ตลอดจนเน้นให้

เกิดกระบวนการคิด การแก้ปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้มากที่สุด ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม การพูดถือเป็นทักษะการส่งสาร (Productive Skill) ซึ่งผู้พูดต้องใช้ความสามารถทางภาษาทุกด้านเพื่อให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจสารที่ถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกของตนเองออกมาเป็นถ้อยคำที่ทำให้ผู้รับฟังเข้าใจและตีความได้ถูกต้อง รวมถึงการพูดได้อย่างคล่องแคล่วและมีความถูกต้องชัดเจน ทั้งยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลการจัดอันดับความสามารถของ EF EPI (ENGLISH FIRST, ENGLISH PROFICIENCY INDEX) ปี 2560 ซึ่งเป็นองค์กรที่จัดอันดับประเทศจากความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษโดยใช้ดัชนีวัดระดับความรู้ทางภาษาอังกฤษ พบว่าประเทศไทยมีคะแนนความสามารถทางภาษาอังกฤษอยู่ในอันดับที่ต่ำมาก (very low) คือ 45.35 คะแนนจาก 100 คะแนนและอยู่ลำดับที่ 14 จาก 16 ประเทศในทวีปเอเชีย อยู่ลำดับที่ 62 จาก 70 ประเทศทั่วโลก และในปี 2561 พบว่า ประเทศไทยมีคะแนน 49.78 คะแนน อยู่ลำดับที่ 15 ในทวีปเอเชียและอยู่ลำดับที่ 53 จาก 80 ประเทศทั่วโลก อีกทั้งจากการเป็นอาจารย์นิเทศก์นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนส่วนมากมีปัญหาในการฟังภาษาอังกฤษ สังเกตจากการฟังแล้วไม่สามารถจับใจความ ไม่สามารถจับรายละเอียดได้ รวมถึงไม่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง ซึ่งมีสาเหตุที่นักเรียนมีปัญหาในการฟังภาษาอังกฤษ อันเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนไม่ได้เน้นการฝึกสื่อสารจริง แต่เน้นที่หลักไวยากรณ์มากกว่า ในทำนองเดียวกันนักเรียนส่วนมากมักพูดติดขัดในการสื่อสารโดยใช้การพูดภาษาอังกฤษโดยมีสาเหตุหลักจากการที่นักเรียนไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ทั้งในห้องเรียน สถานการณ์จำลอง และสถานการณ์

จริง ทั้งนี้เป็นผลมาจากการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการพูดและขาดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการพูด รวมทั้งนักเรียนขาดแหล่งการเรียนรู้หรือสถานการณ์ที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ทำให้ขาดการฝึกฝนและไม่ได้ใช้ภาษาจริง สอดคล้องกับ Hasan (2000) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนประสบปัญหาด้านการฟังเพราะขาดการฝึกฝนทักษะการฟัง ไม่มีแรงจูงใจ และขาดกลยุทธ์ในการฟัง และ Pichai (2012) ได้กล่าวไว้ว่า นักเรียนยังประสบปัญหาการพูดสนทนาเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้เนื่องจากการเรียนการสอนโดยทั่วไปยังเน้นแบบเดิมคือการท่องจำเป็นหลัก ประกอบกับเนื้อหาส่วนใหญ่มาจากหนังสือเรียน ซึ่งอยู่ไกลตัวผู้เรียนและไม่พบเจอในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความสนใจในเนื้อหาวิชาที่จะเรียน เกิดความเบื่อหน่ายและขาดแรงจูงใจในการเรียน ในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการพูดสื่อสารภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนอาจมีการพูดติดขัดเนื่องจากนักเรียนไม่สามารถจำคำศัพท์หรือสิ่งที่จะพูดได้และนักเรียนไม่สามารถลำดับเหตุการณ์ที่จะสื่อสารหรือนำเสนอได้ ทำให้การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ ผู้พูดไม่สามารถสื่อความได้อย่างที่คิดไว้ และผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจในสิ่งที่ต้องการจะสื่อได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นทั้งปัญหาในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน

การแก้ปัญหาในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสามารถทำได้หลายวิธี โดยอาศัยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการฟังและการพูด เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฟังภาษาอังกฤษในสถานการณ์ที่หลากหลาย รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร เช่น การตั้งประเด็นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นร่วมกัน การนำเสนอหน้าชั้นเรียน หรือการจับคู่สนทนา นอกจากนี้ยังมีการพูดสรุปจากสิ่งที่ฟัง โดยนักเรียนจะได้ทำกิจกรรมการฟังและสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่ฟัง จากนั้นจึงนำเนื้อหา

ที่ได้จากการฟังมาพูดสรุป ซึ่งนอกจากกิจกรรมดังกล่าวช่วยพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษแล้ว ยังช่วยพัฒนาความสามารถในการฟังของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนต้องฟังและสรุปประเด็นสำคัญ จากนั้นจึงนำมาคิดและเรียบเรียงเนื้อหาอย่างเหมาะสม และเพื่อให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมการฟังและการพูดสรุปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรมีเทคนิคที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียบเรียงความคิด ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า กระบวนการคิดเป็นภาพ (Visual Thinking Process) เป็นการจัดระเบียบความคิดและการสื่อสารโดยอาศัยภาพ ซึ่งภาพประเภทต่างๆ มีส่วนช่วยให้การฟังและการทำความเข้าใจเรื่องที่ฟังให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ภาพยังช่วยสร้างองค์ความรู้จากนามธรรมเป็นรูปธรรม ข้อมูลจากการมองเห็นภาพสามารถช่วยเสริมและสร้างความหมายผ่านเรื่องที่ฟัง การใช้กลวิธีการคิดเป็นภาพนั้นผู้เรียนจะต้องแปลความหมายจากภาพ บทความ หรือสิ่งที่มองเห็นด้วยความเข้าใจและสามารถเชื่อมข้อมูลจากภาพ หรือแปลภาพโดยใช้ภาษาของตนเองเป็นการถอดรหัส (Decode) ก่อนที่จะเข้ารหัส (Encode) คือแปลความหมายจากความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจ ออกมาด้วยการสร้างภาพ หรือสร้างเรื่องราวผ่านการแสดงภาพ เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ (Yenawine, 1997; Zombo, 2009; Sangkom, 2006) กลวิธีการคิดเป็นภาพจึงเป็นกลวิธีที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้สมองซีกขวาในการรับรู้ข้อมูลจากภาพเชื่อมโยงกับความสามารถทางภาษาของสมองซีกซ้ายเพื่อพัฒนาความสามารถในการฟัง สอดคล้องกับ Yenawine (2001) ที่กล่าวถึงกลวิธีการคิดจากภาพว่า เป็นการใช้ภาพเป็นสื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด โดยมีคำถามกระตุ้น จากนั้นผู้เรียนจะเชื่อมโยงความคิดต่างๆ แล้วอธิบายและเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากภาพตามจินตนาการได้อย่างสร้างสรรค์ และจากการศึกษาของ Arnheim (1970) เกี่ยวกับความเชื่อมโยง

ระหว่างการรับรู้ทางสายตาและความคิด ซึ่งเรียกว่า “การคิดจากภาพ” (Visual Thinking) ในมุมมองที่ว่ากระบวนการสิ่งที่เราเห็นเป็นการกระทำ ซึ่งเป็นการรู้จัก กล่าวคือ การใช้รูปภาพทางศิลปะเพื่อสอนการคิด และเพื่อเป็นประโยชน์ในการเรียนซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นคือเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นจากการตอบคำถามและการนำเสนอเรื่องราวจากการมองภาพอย่างอิสระ ซึ่ง Yenawine (2009) ได้นำเสนอขั้นตอนการสอนโดยใช้กลวิธีการคิดเป็นภาพไว้ได้แก่ การเริ่มต้นบทเรียน การตั้งคำถาม การตอบสนองต่อข้อคิดเห็นของนักเรียน และการจบบทเรียน ซึ่งสอดคล้องกับขั้นตอนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในบทเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการคิดจากภาพ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการคิดจากภาพแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนตั้งคำถาม (Questioning) ขั้นตอนตอบสนองต่อความเห็นของนักเรียน (Responding to students' ideas) และขั้นจบบทเรียน (Ending the lesson) และ DeSantis, Karin & Housen, Abigail. (2009) ได้ศึกษาและพัฒนาการสอนโดยใช้กลวิธีการคิดจากภาพในการสอนโดยใช้การชื่นชมความงามทางศิลปะเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความสามารถในการสื่อสารกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่โรงเรียนร่วมโครงการของพิพิธภัณฑสถาน Stewart Gardner พบว่านักเรียนมีทักษะการสังเกตและการคิดมากขึ้นหลังจากการสอนโดยใช้กลวิธีการคิดจากภาพ ส่งผลให้มีความสามารถทางด้าน การสื่อสารเพิ่มมากขึ้นทั้งการพูดและการเขียน อีกทั้งพัฒนาการด้านการวิเคราะห์และกระบวนการคิดสร้างสรรค์ยังเพิ่มขึ้นตามลำดับจากหลักการ ขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้กลวิธีการคิดจากภาพและประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการคิดจากภาพเป็นแนวทางหนึ่งในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ภาพเป็น

สื่อในการกระตุ้นกระบวนการคิดของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ ได้ แต่ยังไม่มีการศึกษาถึงผลการใช้กระบวนการคิดเป็นภาพเพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจใช้กระบวนการคิดเป็นภาพในการแก้ปัญหาและพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ
3. เพื่อศึกษาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 245 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษอ่านเขียน (อ 22204) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 26 คน ได้มาจาก

การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษในระดับปานกลางถึงดี และมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษในระดับต่ำถึงปานกลาง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ เนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการคิดเป็นภาพ และ เนื้อหาที่ใช้ในการฟัง ซึ่งเนื้อหากระบวนการคิดเป็นภาพเป็นกรอบแนวคิดให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการคิดเป็นภาพ และรู้จักตัวอย่างรูปแบบของกระบวนการคิดเป็นภาพ ซึ่งเป็นผังกราฟฟิก ได้แก่ แผนผังความคิด (Mind mapping), แผนภาพต้นไม้ (Tree chart), แผนภาพเวนน์-ออยเลอร์ (Venn diagram), ไทม์ไลน์ (Timeline), แผนภาพตามลำดับขั้น (Sequence chart), แผนภาพก้างปลา (Fishbone), การใช้สัญลักษณ์ (Symbol/icon), การจดบันทึกโดยมีภาพประกอบ (Visual notes/Sketch notes), การสรุปเรื่องตามฉากสำคัญ (Scene), และการแสดงองค์ประกอบโดยใช้แผนภาพรูป Sandwich และ Layers สำหรับเนื้อหาที่ใช้ในการฟัง เป็นคลิปเสียงภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งนำมาจากหนังสือเรียนภาษาอังกฤษและอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และตัวชี้วัดชั้นปีของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

3.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะการฟัง และทักษะการพูด

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลอง 10 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 20 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ แบบสำรวจความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าความเชื่อมั่น 0.86 คลิปเสียงและแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน มีระดับคุณภาพเหมาะสมมาก ($\bar{X}=4.84$) แบบประเมินกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ทักษะการฟัง ซึ่งเป็นแบบจับคู่รูปภาพกับข้อความที่ฟัง จำนวน 5 ข้อ และแบบถูกผิดจำนวน 5 ข้อ รวม 10 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1 และแบบทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นการประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อนำเสนอเรื่องราวหรือการบรรยายภาพ และการพูดแสดงความคิดเห็น ใช้ประเมินขณะที่นักเรียนนำเสนอเป็นรายบุคคล เป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม แบบประเมินนี้เป็นการประเมินภาพโดยรวม (Holistic Evaluation) ซึ่งได้ประยุกต์มาจากแบบประเมินของ Wilkins (1977) และ Caroll (1980) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ 4 ด้าน ได้แก่ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา ความถูกต้องของภาษา การสื่อความหมาย และการใช้น้ำเสียงลีลา โดยมีคะแนนรวม 20 คะแนน

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้เป็นหลัก ร่วมด้วยนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูภาษาอังกฤษ จำนวน 1 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ออกแบบและพัฒนาเครื่องมือการเรียนรู้ตลอดจนกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ในขณะที่ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้นั้น นักศึกษาได้มีบทบาทร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ผ่านการเป็นพี่เลี้ยงสอนงาน (Coach) จากผู้วิจัย โดยที่ผู้วิจัยมีบทบาทหลักในการจัดการเรียนรู้และกำกับดูแลขั้นตอนทุกกระบวนการของการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 26 คน ตามขั้นตอน ดังนี้

6.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถทางการฟังซึ่งเป็นแบบจับคู่รูปภาพกับข้อความที่ฟัง จำนวน 5 ข้อ และแบบทดสอบแบบถูกผิดจำนวน 5 ข้อ รวม 10 ข้อ

6.2 ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพเพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ จำนวน 10 แผน รวม 20 ชั่วโมง โดยให้นักเรียนฟังพร้อมร่างภาพสรุปสิ่งที่ฟัง หลังจากนั้นจึงทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการฟัง หากนักเรียนมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องพร้อมทั้งแก้ภาพร่าง หลังจากนั้นจึงให้นักเรียนพูดสรุปสิ่งที่ฟังโดยใช้ภาพร่างเป็นตัวช่วยในการพูด พร้อมกับการประเมินผลระหว่างเรียนด้วยการสังเกต การทดสอบย่อยหลังการฟังแต่ละครั้งและประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน

6.3 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดทักษะการฟังและการพูดเพื่อนำเสนอเรื่องราวหรือการบรรยายภาพจากเรื่องที่ฟัง และการพูดแสดงความคิดเห็น

7. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

วิเคราะห์โดยใช้สถิติขั้นพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ผลพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ เพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ชั้นปี จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ่นในภาคเรียนที่ผ่านมา และสำรวจความต้องการและความสนใจของผู้เรียนทั้งเรื่องหัวข้อที่สนใจ รูปแบบวิธีการสอนของครูและวิธีการเรียนของผู้เรียน รวมถึงการนำการคิดเป็นภาพเพื่อนำมาพัฒนาทักษะการฟังและพูด เพื่อนำมาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. ครูและนักเรียนร่วมกันพูดคุยถึงเรื่องที่จะฟัง คาดเดาว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง ตอนจบจะเป็นอย่างไร จากชื่อเรื่องและภาพ

2. นักเรียนฟังคลิปเสียงจำนวน 3 ครั้ง พร้อมร่างภาพสรุปสิ่งที่ฟังโดยใช้ผังกราฟฟิกและภาพประกอบช่วยในการประมวลผลความคิดและความเข้าใจเรื่องที่ฟัง

3. นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการฟัง หากนักเรียนมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้องพร้อมทั้งแก้ภาพร่าง

4. นักเรียนพูดสรุปสิ่งที่ฟังโดยใช้ภาพร่างเป็นตัวช่วยในการพูด และเปลี่ยนตอนจบของเรื่องหรือแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องที่ได้ฟัง

โดยผลการประเมินคุณภาพกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ เพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 มีคุณภาพมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแต่ละกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่ 1, 9, 10 มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48, 4.37, 4.46 ตามลำดับ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75, 0.66, 0.85 ตามลำดับ และกิจกรรมที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 มีคุณภาพในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54, 4.55, 4.61, 4.75, 4.53, 4.64, 4.57 ตามลำดับ ดัง Table 1

Table 1 The quality of English listening and speaking learning activities by using visual thinking processes (Mean, Standard Deviation, Meaning)

Theme	Mean	Standard Deviation	Meaning
1. Visual Thinking and graphic organizer	4.48	0.75	Good
2. Our House	4.54	0.47	Very good
3. A Day in the life of my friend Rob	4.55	0.47	Very good
4. Human Threats to Sea Turtles	4.61	0.38	Very good
5. The Family	4.75	0.28	Very good

Table 1 The quality of English listening and speaking learning activities by using visual thinking processes (Mean, Standard Deviation, Meaning) (cont.)

Theme	Mean	Standard Deviation	Meaning
6. Gaming News	4.53	0.98	Very good
7. Snow Leopards	4.64	0.47	Very good
8. My beloved cafeteria	4.57	0.90	Very good
9. Angle of the beach	4.37	0.66	Good
10.The Game Wizard	4.46	0.85	Good
Average	4.55	0.62	Very good

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้กระบวนการคิดเป็นภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 26 คน โดยใช้แบบทดสอบความเข้าใจจากเรื่องที่ฟังในลักษณะแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อประเมินความสามารถในการฟัง พบว่า ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้การใช้กระบวนการคิดเป็น

ภาพ นักเรียนมีความสามารถในการฟังอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 6.77 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 67.69 เมื่อนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้การใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ ปรากฏว่านักเรียนมีคะแนนในการทำแบบทดสอบความเข้าใจจากเรื่องที่ฟังอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยที่ 8.92 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 89.23 ซึ่งคะแนนจากแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและนักเรียนทั้งหมดมีคะแนนหลังเรียนไปในทิศทางเดียวกัน ดังแสดงใน Table 2

Table 2 The Result of comparing students' English listening skills before and after organizing learning activities using visual thinking processes

	Mean (10 marks)	Percent	Meaning
Before	6.77	67.69	Moderate
After	8.92	89.23	Very good
	+ 2.15	+ 21.54	Increase

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทดสอบความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษในระหว่างการจัดการเรียน

การสอน พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงใน Table 3

Table 3 The Result of English listening skills after organizing learning activities using visual thinking processes

Time	Mean (10 marks)	Percent	Meaning
1	6.77	67.69	Moderate
2	6.82	68.18	Moderate
3	7.07	70.76	Good
4	7.54	75.42	Good
5	8.15	81.54	Very Good
6	8.46	84.62	Very Good
7	8.62	86.23	Very Good
8	8.93	89.37	Very Good
9	9.14	91.41	Very Good
10	9.33	93.35	Very Good
Average	8.08	80.86	Very Good

3. ผลการศึกษาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ

ผู้วิจัยยังได้ประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมการฟังและการพูดแสดงผลดัง Table 4

Table 4 The Result of students' English speaking skills after organizing learning activities using visual thinking processes

Time	Mean (10 marks)	Percent	Meaning
1	12.12	60.60	Moderate
2	12.45	62.25	Moderate
3	13.83	69.15	Good
4	14.10	70.50	Good
5	14.23	71.15	Good
6	14.26	71.30	Good
7	14.27	71.35	Good
8	15.06	75.30	Good
9	16.11	80.55	Very Good

Table 4 The Result of students' English speaking skills after organizing learning activities using visual thinking processes (cont.)

Time	Mean (10 marks)	Percent	Meaning
10	16.53	82.65	Very Good
Average	14.30	71.48	Good

ผลการประเมินทักษะการพูด พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการพูดอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายครั้ง พบว่าคะแนนเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลมาจากการสังเกตการสอน บันทึกหลังการสอน และการทดสอบนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตและมีประเด็นเกี่ยวกับการใช้กระบวนการคิดเป็นภาพผ่านกิจกรรมการฟังและการพูด ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ภูมิหลังของผู้เรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีทักษะการฟังภาษาอังกฤษในระดับปานกลางถึงดี และมีทักษะการพูดภาษาอังกฤษในระดับต่ำถึงปานกลาง จากการจัดการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมการฟังและการพูด เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความมั่นใจในการพูดมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการสังเกตระหว่างทดสอบพบว่านักเรียนส่วนมากสามารถพูดสื่อสารได้ โดยสามารถจำแนกได้เป็นกลุ่มที่สามารถสื่อสารได้ในระดับต่ำคือกลุ่มที่สามารถพูดหรือบอกใจความสำคัญหรือคำสำคัญของเรื่องได้ ซึ่งขาดความเชื่อมโยงของประโยคแต่ยังสามารถเข้าใจได้ และกลุ่มที่สามารถสื่อสารได้ในระดับปานกลางถึงดีคือกลุ่มที่สามารถพูดสื่อสารในระดับประโยคได้อย่างเข้าใจ

ประเด็นที่ 2 บรรยากาศในการเรียนรู้ และผลการตอบรับของผู้เรียน

การดำเนินการวิจัยประกอบด้วยการใช้แผนการจัดการเรียนการสอนจำนวน 10 แผน ซึ่ง

แผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้งประกอบด้วยกิจกรรมย่อยในลักษณะเดียวกัน คือ กิจกรรมฟังและจดบันทึกโดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ ทำแบบทดสอบความเข้าใจในการฟัง พูดสรุปสิ่งที่ได้ฟังและเปลี่ยนตอนจบของเรื่องหรือแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องที่ได้ฟัง ทั้งนี้ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งจะมีความแตกต่างกันในขั้นตอนหลังการฟัง โดยในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 2 และ 3 นักเรียนมีการปรึกษาและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้กับเพื่อนในกลุ่ม การจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 4 และ 5 นักเรียนมีการปรึกษาและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้กับเพื่อนของตนเอง และการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 6-10 นักเรียนจะต้องทำทบทวนข้อมูลที่ได้ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นการฝึกฝนโดยใช้รูปแบบเดิมซ้ำหลายครั้ง มีกระบวนการหลายขั้นตอน ประกอบกับเป็นการทำกิจกรรมเดียว ทำให้ในการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 6-10 นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและให้ความร่วมมือน้อยลง แต่ก็ยังมีทักษะการฟังและการพูดเพิ่มขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสังเกตได้และมีความน่าสนใจ สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ เพื่อส่งเสริมทักษะการฟังและพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีคุณภาพมากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้

และตัวชีวิตก่อน และเนื้อหาที่นำมาใช้ในการพัฒนากิจกรรมเป็นเรื่องที่ผ่านการสำรวจความต้องการและความสนใจของผู้เรียนมาแล้ว ดังที่ Swick (2002) กล่าวว่า ผู้เรียนจะบรรยายภาพได้ดีคือภาพที่ผู้เรียนรู้สึกคุ้นเคยกับวัฒนธรรมของตนและใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันอีกทั้งประสบการณ์เดิมของตนด้วย ประกอบกับผู้วิจัยได้พัฒนากิจกรรมจากง่ายไปยาก โดยเริ่มจากเนื้อหาที่ใกล้ตัวและใกล้เคียงกับบริบทในชีวิตประจำวันของนักเรียนก่อน ทำให้สามารถเล่าและอธิบายเรื่องราวได้โดยใช้วงคำศัพท์น้อยไปหามาก อีกทั้งแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพในแต่ละบทเรียน ผู้วิจัยเน้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการแสดงความคิดตามจินตนาการอย่างหลากหลายผ่านการฝึกซ้ำๆ ให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ไม่เน้นไวยากรณ์แต่เป็นการฝึกใช้ภาษาอย่างมีความหมาย ผู้วิจัยมีการให้ความเห็นย้อนกลับ (feedback) ทันที และใช้การเสริมแรงทางบวกโดยการพูดให้กำลังใจ มีการให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายเพื่อเชื่อมโยงคำตอบต่างๆ ทำให้ผู้เรียนกล้าพูดโดยใช้ภาษานำเสนอข้อมูล เรื่องราวต่างๆ และความคิดเห็นมากขึ้น และในขณะดำเนินการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยสังเกตการทำกิจกรรมของผู้เรียนและมีการให้ผู้เรียนสะท้อนคิดเพื่อนำมาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ นักเรียนมีความสามารถด้านการฟังสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจาก ในขณะที่ฟังนักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดเป็นภาพสร้างความเข้าใจจากเรื่องที่ฟัง มีการใช้ผังกราฟิกช่วยสรุปรายละเอียดและใจความสำคัญของเรื่องที่ฟัง สอดคล้องกับ Brian (1988) ที่กล่าวว่า รูปแบบการเรียนรู้ของมนุษย์ ผู้ที่เรียนรู้ผ่านทางสายตา

(Visual Learner) จะเรียนรู้ได้ดีจากการเรียนจากรูปภาพ แผนผัง แผนภูมิ เหมือนเป็นการดูหนังแล้วจดจำภาพไว้ได้เพื่อนำมาต่อเติมเนื้อหาที่เป็นเรื่องเป็นราว เมื่อผู้เรียนต้องการจดจำเนื้อหาส่วนใดก็สามารถมีวิธีการผูกเรื่องเพื่อจำเรื่องราวนั้นได้ ดังนั้น รูปภาพจึงมีผลต่อการความเข้าใจในการฟัง ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเรื่องที่ฟังได้ดียิ่งขึ้น

3. ผลการศึกษาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการพูดสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 70 และมีคะแนนผลการประเมินเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดเป็นภาพอย่างอิสระ มีการพูดคุยเกี่ยวกับและแก้ไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากการฟังก่อนที่จะให้นักเรียนนำเสนอความเข้าใจจากเรื่องที่ฟัง ผู้วิจัยมีการใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด แสวงหาคำตอบและอภิปรายร่วมกัน ก่อนนำเสนอความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องที่ฟัง ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในการสื่อสารผ่านกิจกรรมการตอบคำถามและกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียนด้วยกันและกับผู้วิจัย ได้ฟังและพิจารณาความคิดเห็นของเพื่อนก่อนการนำเสนอในชั้นเรียน ผู้วิจัยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและฝึกใช้ภาษาในการตอบคำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจจากการฟังก่อนให้ผู้เรียนพูดเป็นการสร้างความคุ้นเคยในเนื้อหาที่ผู้เรียนจะต้องพูดต่อไปรวมทั้งสร้างความคุ้นเคยกับการใช้ภาพเป็นสื่อในแต่ละกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดต่อยอดเพื่อพูดอย่างสร้างสรรค์ได้

4. ผลที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูภาษาอังกฤษที่อยู่ร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีสมรรถนะด้านการสืบค้นจัดการองค์ความรู้ด้านภาษาอังกฤษ สมรรถนะ

ด้านเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับครูเพิ่มมากขึ้น โดยหลังจากที่ได้รับการสอนงาน (Coach) จากผู้วิจัย และการสะท้อนคิดร่วมกันหลังการจัดการเรียนรู้ทุกรายคาบ นักศึกษามีความมั่นใจในองค์ความรู้และเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ โดยสามารถอยู่ร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กระบวนการจากการวิจัยครั้งนี้จึงสะท้อนได้ว่า นอกจากรูปแบบการเรียนรู้ครั้งนี้จะสามารถพัฒนาทักษะการฟังพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนแล้ว กระบวนการวิจัยยังได้ส่งเสริมสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาครูภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

กล่าวได้ว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพ ช่วยส่งเสริมความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษได้ เพราะเนื้อหาที่นำมาใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ เป็นสิ่งใกล้ตัว และใกล้เคียงกับประสบการณ์ของผู้เรียน เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน และมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างเต็มที่ และบรรยากาศในการเรียนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี และยิ่งช่วยกระตุ้นความคิดและจินตนาการของผู้เรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้สอนควรศึกษาการสอนโดยกลวิธีการคิดเป็นภาพเป็นอย่างดีก่อนการนำมาใช้ในการเรียนการสอน เนื่องจากสามารถใช้ได้ในหลายรูปแบบทั้งการมีภาพให้ผู้เรียนและให้ผู้เรียนคิดร่างภาพเองรวมถึงควรปรับให้เข้ากับบริบทและความสามารถของผู้เรียนด้วยเพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ
2. ผู้สอนควรกระตุ้นผู้เรียนด้วยการใช้คำถามปลายเปิดและพยายามให้ผู้เรียนสื่อสารให้มากที่สุด ไม่ควรเน้นไวยากรณ์จนเกินไป
3. ผู้สอนควรจัดบรรยากาศในห้องและการทำงานกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ใช้การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อน ครู ก่อนให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานของตนเอง
4. ควรนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพไปใช้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษด้วย
5. ควรมีการศึกษาหรือพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์จากกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดเป็นภาพด้วย

References

- Arnheim, R. (1970). *Visual Thinking*. Berkeley, CA:University of California Press.
- Carroll, B. J. (1980). *Testing communicative performance : An interim study*. Oxford Pergamon Press.
- DeSantis, Karin & Housen, Abigail. (2009). *A Brief Guide to Developmental Theory and Aesthetic Development*.
- English Language Institute, Office of Basic Education. (2015). *Teaching and learning management manual, new English according to the inter national English language proficiency standard framework, elementay school level*. War Veterans Organization.
- Ennis, R. H. (1985). *A Logical Basis for Measuring Critical Thinking Skill*. Education.

- Hasan, A. (2000). *Learners' perceptions of listening comprehension problems*. 13(2), 137-153.
- Ministry of Education. (2008). *Basic education core curriculum 2008(1)*. Ministry of Education.
- Nation, I. S. P., & Newton, J. (2008). *Teaching ESL/EFL listening and speaking: Routledge*.
- Nunan, D. (1997). Approaches to Teaching Listening in the Language Classroom. *Paper presented at the Korea TESOL Conference*, 1-242.
- Pichai, C. (2012). *Developing mixed-play lessons for enhancing the ability to listen, speak and speak English and motivation of ethnic students* [Master of Education Thesis, Chiang Mai University].
- Sangkom, P. (2006). *Visual literacy activities and practice*. Retrieved May 17, 2020, from www.drsangkom.com. [in Thai]
- Swick. (2002). *The use of pictures to stimulate social learning and language development in pre-school children*. Southern Illinois University, Illinois. [Online] Available : CMU database <http://web.ebscohost.com>.
- Vygotsky, L. (1978). Interaction between learning development. *Mind and society* (pp. 79-91). Cambridge, MA : Harvard University Press.
- Vygotsky, L. (1986). *Thought and language*. Cambridge, MA : MIT Press.
- Yenawine, P. (1997). *Thoughts on visual literacy*. Retrieved May 17, 2020, from <http://vtshome.org/wp-content/uploads/2016/08/12ThoughtsOn-Visual-Literacy.pdf>.
- Yenawine. (2001). *Visual Understanding in Education*. [Online] Available: www.vue.org.
- Yenawine. (2009). *Visual Thinking strategies*. Workshop at Faculty of Education, Chiangmai University, January 27, 2010.
- Zambo, D. M. (2009). Using visual literacy to help adolescents understand how images influence their lives. *Teaching exceptional children*, 41(6), 60-67.

The Relationship between Government Procurement of Procurement Administration Efficiency at Mahasarakham University

Journal of Organizational Innovation & Culture, 13(2). 113-129.

ISSN: 2822-0854 (Print) ISSN: 2822-0862 (Online)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (3 July 2020): Revised (15 September 2020): Accepted (20 October 2020)

Chalermchai Utakarn¹, Kittipol Wisaeng²

¹ Supply Analyst, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

² Assistant Professor, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

* Corresponding author: Chalermchai Utakarn, email: chalermchai.u@acc.msu.ac.th (Chalermchai, U)

Citation

Chalermchai, U., & Kittipol, W., (2020). The Relationship between Government Procurement of Procurement Administration Efficiency at Mahasarakham University. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, 13(2). 113-129.

Abstract

The purposes of this research were to, - 1) Study the opinions of executives concerning government procurement at Mahasarakham University. 2) Examine the relationship between government procurement and procurement administration efficiency at the University. 3) Study the opinions of executives on the procurement administration efficiency at the University 4) Examine the effects of government procurement and procurement administration efficiency at Mahasarakham University. This study used a questionnaire as an instrument for collecting the data from a sample of 92 executives at Mahasarakham University. The statistics used for the analyses were mean, standard deviation, multiple correlations, and multiple regressions analyses. The results showed 1) Executives at Mahasarakham University had perceived overall opinions at a high level for government procurement and at high level for each aspect of procurement; procurement planning, purchasing, and contract administration. 2) Government procurement in terms of purchasing and contract administration was positively related to procurement administration efficiency. 3) The executive at Mahasarakham University perceived the overall opinions at a high level for procurement administration efficiency and high level for each of its aspects; worthiness, transparency, efficiency and effectiveness, and inspection. 4) Government procurement in terms of purchasing and contract administration positively affected the procurement administration efficiency with statistical significance.

Keywords: Government Procurement, Procurement Administration Efficiency, Mahasarakham University

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐกับประสิทธิภาพการดำเนินงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เฉลิมชัย อุทการ^{1*}, กิตติพล วิแสง²

¹ นักวิชาการพัสดุ, คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

* ผู้ประพันธ์หลัก: เฉลิมชัย อุทการ, email: chaleromchai.u@acc.msu.ac.th

อ้างอิง

เฉลิมชัย อุทการ และกิตติพล วิแสง (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐกับประสิทธิภาพการดำเนินงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์การ, ปีที่ 13(2)*. หน้า 113-129.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐกับประสิทธิภาพการดำเนินงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับประสิทธิภาพการดำเนินงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ 4) เพื่อศึกษาผลกระทบของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์หาคู่ และ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาสารคามมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้านการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการจัดหาพัสดุ และด้านการบริหารสัญญาโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้านการจัดหาพัสดุ และด้านการบริหารสัญญา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงานพัสดุโดยรวม 3) ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานพัสดุ ด้านความคุ้มค่า ด้านความโปร่งใส ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล และด้านการตรวจสอบโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 4) การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้านการจัดหาพัสดุ และด้านการบริหารสัญญา มีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานพัสดุโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ, ประสิทธิภาพการดำเนินงานพัสดุ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทนำ

ประเทศไทยมีกระบวนการบริหารพัสดุภาครัฐที่จัดทำเป็นระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติสำหรับกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด โดยอาศัยกฎหมายแม่บทในการบริหารราชการแผ่นดิน คือ กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และออกเป็นระเบียบคณะกรรมการพัสดุ ซึ่งมีการกำหนดมาแล้วตั้งแต่หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา และมีการแก้ไขปรับปรุงหรือยกร่างเป็นฉบับใหม่เรื่อยมาตามลำดับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฉบับปัจจุบันใช้มาตั้งแต่ปี 2535 และมีการแก้ไขเพิ่มเติมบางเรื่องให้รัดกุมและทันสมัยมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้มีการเปลี่ยนแปลงโดยยกเลิกการใช้ระเบียบเดิมและได้ประกาศใช้เป็น Regulations of the Ministry of Finance on Public Procurement and Supplies Administration B.E. 2560.(2017), Government Procurement and Supplies Administration Act, B.E. 2560.(2017) และกฎกระทรวงการคลัง ซึ่งมีแนวคิดเพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุโดยใช้เงินงบประมาณให้ไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าต่อภารกิจของรัฐ และป้องกันปัญหาการทุจริต โดยให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามแนวทางของพระราชบัญญัติและกฎกระทรวง ระเบียบและประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัติ โดยให้ความสำคัญกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานของรัฐ (Nithithanpraphat, 2017)

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Government Procurement) เป็นการซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ รวมถึงระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ โดยเป็นการ

ดำเนินการของหน่วยงานให้ได้มาซึ่งพัสดุ เพื่อสนับสนุนและสนองความต้องการในการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้มีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลาง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนให้มากที่สุดเพื่อความโปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม มีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการใช้งานเป็นสำคัญ ซึ่งก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงิน มีการวางแผนการดำเนินงาน และมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีการส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐประกอบกับมาตรการอื่นๆ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะทำให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อันจะเป็นการสร้าง ความเชื่อมั่นให้กับสาธารณชน และก่อให้เกิดผลดีกับการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีองค์ประกอบหลักอยู่ 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement Planning) ด้านการจัดหาพัสดุ (Purchasing) และด้านการบริหารสัญญา (Contract Administration) (Government Procurement and Supplies Administration Act, B.E. 2560. (2017))

ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ (Procurement Administration) เป็นความสามารถของผู้ปฏิบัติงานและองค์กรในการร่วมมือกันดำเนินงานด้านการบริหารงานพัสดุให้

ดีขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการบริหารงานพัสดุให้มีประสิทธิภาพ (Yatopama & Thaiaree, 2015) โดยประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของหน่วยงาน ทุกแห่ง ทั้งนี้ เพราะพัสดุเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ประหยัด ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันแล้ว การมีความพร้อมด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ จะทำให้องค์กรดำเนินงานได้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น หากองค์กรใดขาดหลักการบริหารงานพัสดุที่ดีแล้ว การทำงานย่อมจะเกิดความซ้ำซ้อน สิ้นเปลือง และจะทำให้องค์กรนั้นด้อยประสิทธิภาพ ประกอบกับงานพัสดุเป็นงานที่สนับสนุนแผนงานโครงการต่างๆ ซึ่งได้วางแผนไว้ โดยให้มีพัสดุพอใช้ตลอดเวลา ทำให้งานและโครงการดำเนินงานไปได้ ส่วนงานด้านอื่นๆ นั้น จะประสบผลสำเร็จไม่ได้หากไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายพัสดุ ซึ่งการวัดประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กร สามารถวัดได้จากด้านความคุ้มค่า (Worthiness) ที่เกิดจากการจัดซื้อจัดจ้างที่ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองความต้องการตามวัตถุประสงค์ในการใช้งานของหน่วยงาน มีราคาของสินค้าหรือบริการที่เหมาะสม ด้านความโปร่งใส (Transparency) ที่เกิดจากการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานที่กระทำโดยการเปิดเผยข้อมูล เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) ที่เกิดจากการดำเนินการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และมีกำหนดเวลาในการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเหมาะสม โดยมีการประเมินและเปิดเผยผลสัมฤทธิ์ของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงาน และด้านการตรวจสอบ (Inspection) ที่เกิดจากการ

จัดเก็บเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ การรวบรวมข้อมูลของการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบ (Regulations of the Ministry of Finance on Public Procurement and Supplies Administration B.E. 2560, 2017)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (Mahasarakham University) เป็นสถาบันการศึกษาของรัฐที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก รวมถึงเป็นสถาบันที่มุ่งมั่นในการส่งเสริม แสวงหาความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยศึกษานิพนธ์วิทยานิพนธ์ที่ เป็นสากลให้เกิดความก้าวหน้าทางสติปัญญา สามารถพัฒนาตนเองให้เทียบพร้อมด้วยวิชาการ จริยธรรมและคุณธรรม ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้มีนโยบายและการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในหมวดนโยบาย หมวดภารกิจหลักและหมวดการบริหารจัดการ โดยเป็นสถาบันที่มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สร้างความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของสังคม มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีสมรรถนะการทำงานที่ดี สร้างความมั่นคงและความสุขในการทำงานและสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตบุคลากรเพื่อขับเคลื่อนภารกิจของสถาบันได้ มีระบบการเงิน การบัญชี การบริหารงานพัสดุและการบริหารงานงบประมาณที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้ (Division of Finance and Facilities, 2019) เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายการบริหารจัดการด้านพัสดุที่ดี กลุ่มการบริหารงานพัสดุได้เล็งเห็นความสำคัญของนโยบายดังกล่าว จึงได้ส่งเสริมให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานทางด้านพัสดุ ได้มีการพัฒนาองค์ความรู้ โดยการจัดการฝึกอบรม การสัมมนา เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุทุกคนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุ เพื่อลดปัญหาในการปฏิบัติงานด้านพัสดุ

จากการเปลี่ยนแปลงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 มาใช้ Regulations of the Ministry of Finance on Public Procurement and Supplies Administration B.E. 2560.(2017) และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 (2560) จึงทำให้การปฏิบัติงานด้านพัสดุต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ และระเบียบ เป็นผลทำให้เกิดปัญหาในการจัดซื้อจัดจ้างในช่วงที่มีการปรับเปลี่ยน โดยหน่วยงานของรัฐต้องมีการวางแผนและจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี การจัดหาพัสดุที่มีวิธีการที่ยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงการบริหารสัญญาที่ต้องควบคุมหรือดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดในสัญญา เพื่อเป็นการรักษาสิทธิ์และประโยชน์ของทางราชการ จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่าการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุหรือไม่ อย่างไร โดยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. เพื่อศึกษาผลกระทบของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สมมติฐานของการวิจัย

1. การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 120 คน (Division of Human Resource Management, 2019) ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 92 คน ที่กำหนดจาก Table Krejcie และ Morgan (Srisaat, 2010) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้าง ตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ต่อเดือนที่ได้รับในปัจจุบัน และหน่วยงานที่สังกัด

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย ลักษณะของหน่วยงาน จำนวนบุคลากรภายในหน่วยงาน งบประมาณที่ได้รับจัดสรรของหน่วยงาน และระยะเวลาการก่อตั้งหน่วยงาน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยครอบคลุมเนื้อหาการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ 3 ด้าน จำนวน 13 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement Planning) จำนวน 4 ข้อ ด้านการจัดหาพัสดุ (Purchasing) จำนวน 5 ข้อ และด้านการบริหารสัญญา (Contract Administration) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยครอบคลุมเนื้อหาประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ 4 ด้าน จำนวน 16 ข้อ ประกอบด้วย ด้านความคุ้มค่า (Worthiness) จำนวน 4 ข้อ ด้านความโปร่งใส (Transparency) จำนวน 4 ข้อ ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) จำนวน 4 ข้อ และด้านการตรวจสอบ (Inspection) จำนวน 4 ข้อ

2.2 วิธีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ และขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเป็นแนวทาง

ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2) จัดทำแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน โดยพิจารณาถึงรายละเอียดที่ครอบคลุมถึงความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของการวิจัยและสมมติฐานของการวิจัย

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อพิจารณาความเหมาะสมความถูกต้องของการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยแนะนำ

4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย พิจารณาอีกครั้ง

6) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

6.1) นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักวิชาการพัสดุในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 30 คน

6.2) การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item - total Correlation ซึ่งการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.5930 - 0.7730 และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.6350 - 0.8850 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่าการทดสอบ

ค่าอำนาจจำแนกมีค่ามากกว่า 0.4 เป็นค่าที่ยอมรับได้และเป็นไปตามเกณฑ์

6.3) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.8980 และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.9240 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่ามากกว่า 0.7 เป็นค่าที่ยอมรับได้และเป็นไปตามเกณฑ์

7) นำผลที่ได้จากการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาทางวิจัยอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวอย่างต่อไป

2.3 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคามในแต่ละด้านเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย ซึ่งได้กำหนดการให้คะแนน

คำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (Srisaat, 2010) ระดับความคิดเห็นมากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน ระดับความคิดเห็นมาก กำหนดให้ 4 คะแนน ระดับความคิดเห็นปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน ระดับความคิดเห็นน้อย กำหนดให้ 2 คะแนน ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

จากนั้นหาค่าคะแนนของแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Srisaat, 2010) ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

2) การทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยการใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Enter

ผลการวิจัย

Table 1 Executives' opinions on government procurement operations of Maha Sarakham University in terms of procurement planning procurement of supplies and contract management

government procurement	average	standard	level
procurement planning	4.35	0.41	excellent
1. The agency has an annual procurement plan at all times.	4.42	0.62	excellent
2. The agency has a procurement plan by defining the project name. Always set budget limits and expected timeframes for procurement.	4.38	0.55	excellent
3. The agency has a procurement process that can be carried out within the expected period of time to carry out the planned procurement.	4.32	0.55	excellent
4. The agency has efficient procurement. resulting from good and systematic procurement planning.	4.29	0.58	excellent
procurement of supplies	4.31	0.46	excellent
1. The agency has to supply parcels strictly and in accordance with the specified procedures.	4.23	0.63	excellent
2. The agency has solved the problem. and prevention of problems arising from the procurement of parcels by following the practices that have been set up to be followed carefully and carefully.	4.28	0.56	excellent
3. The agency performs tasks such as purchasing, exchanging, renting or outsourcing to obtain the required supplies. It follows the principles that are clear and can be implemented effectively.	4.30	0.61	excellent
4. The agency provides supplies in accordance with its objectives and in accordance with the rules, regulations and regulations.	4.33	0.56	excellent
5. The agency has to supply supplies by providing a review of the parcel procurement results and the parcel procurement plan to be consistent and has always operated according to its objectives.	4.41	0.56	excellent
contract management	4.37	0.44	excellent
1. The agency has chosen to use a contract. That is accurate and concise will make the contract administration effective.	4.39	0.55	excellent
2. The agency controls or operates in accordance with the conditions or stipulated in the contract.	4.37	0.55	excellent
3. The agency has to complete the inspection of the parcel within the specified period when the seller or contractor has delivered the parcel.	4.38	0.59	excellent
4. The agency manages contracts carefully and rigorously in order to maintain the rights and interests of the government.	4.35	0.57	excellent
public procurement as a whole	4.35	0.37	excellent

จาก Table 1 พบว่า ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง เห็นว่าหน่วยงานมีการดำเนินการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี อยู่เสมอมากที่สุด รองลงมา คือ หน่วยงานมีการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างโดยกำหนดชื่อโครงการ การกำหนดวงเงินงบประมาณและระยะเวลาที่คาดว่าจะดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง อยู่เสมอ ด้านการจัดการพัสดุ เห็นว่าหน่วยงานมีการจัดหาพัสดุ โดยจัดให้มีการสอบทานผล

การจัดการพัสดุกับแผนการจัดหาพัสดุว่ามีความถูกต้องตรงกัน และได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์อยู่เสมอมากที่สุด รองลงมา คือ หน่วยงานมีการจัดหาพัสดุให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับมากที่สุด และด้านการบริหารสัญญา เห็นว่าหน่วยงานมีการเลือกใช้แบบสัญญาที่มีความถูกต้องและรัดกุมจะทำให้การบริหารสัญญามีประสิทธิภาพมากที่สุด รองลงมา คือ หน่วยงานมีการตรวจรับพัสดุให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดเมื่อผู้ขาย/ผู้รับจ้างได้ดำเนินการส่งมอบพัสดุ

Table 2 Opinion of the administrators regarding the efficiency of parcel management of Mahasarakham University in terms of value transparency efficiency and effectiveness and inspection

parcel management efficiency	mean	standard	level
value	4.34	0.50	excellent
1. The agency has strictly procurement of parcels according to the properties or characteristics of the parcels according to the needs of users.	4.34	0.58	excellent
2. The agency has a procurement of supplies in addition to from the desired properties or features In terms of price, value, and standard of parcels, it is an important element that must be paid attention.	4.33	0.61	excellent
3. The agency has a procurement process that complies with relevant regulations. and attach great importance to the warranty or after-sales service provided by professional sellers/contractors.	4.44	0.54	excellent
4. Organizations are using parcels in a cost-effective and efficient manner. The person responsible for the parcel has been assigned a systematic plan to maintain the parcel.	4.26	0.61	excellent
transparency	4.31	0.44	excellent
1. The agency has good practice guidelines regarding procurement of supplies. It will help the agency's procurement image to be credible.	4.45	0.54	excellent
2. The agency has the most effective and efficient procurement of supplies. Information is disclosed correctly and appropriately.	4.36	0.55	excellent
3. The agency has a transparent procurement of supplies. Not conceal or misrepresent the facts in procurement by appointing the procurement committee in accordance with the rules, regulations and regulations.	4.21	0.60	excellent

Table 2 Opinion of the administrators regarding the efficiency of parcel management of Mahasarakham University in terms of value transparency efficiency and effectiveness and inspection (cont.)

parcel management efficiency	mean	standard	level
4. The agency has a system to check the procurement of supplies. or a department responsible for auditing such as an internal audit unit. That will help the procurement to create credibility and good image for the agency.	4.23	0.54	excellent
efficiency and effectiveness	4.28	0.53	excellent
1. The agency has a design process for supplies operations. Always before proceeding with procurement.	4.26	0.59	excellent
2. The agency has used modern techniques and technologies to manage parcels. For accuracy and precision of parcel management.	4.36	0.60	excellent
3. The agency has proper and adequate management of supplies to meet the organization's demand for supplies.	4.21	0.60	excellent
4. The agency has used resources both in terms of cost, labor and time to benefit the management of supplies and efficiency and effectiveness.	4.28	0.56	excellent
inspection side	4.30	0.49	excellent
1. The agency has a systematic operation according to the parcel management process in every step.	4.34	0.58	excellent
2. The agency has a report on the performance of procurement to strictly comply with the rules, regulations and regulations.	4.36	0.57	excellent
3. The agency have prioritized presentation of procurement information. To communicate to those involved. This results in confidence in the information and can be used for effective decision-making.	4.31	0.60	excellent
4. The agency has a systematic storage of procurement documents for the sake of inspection.	4.20	0.73	excellent
Overall parcel management efficiency	4.31	0.43	excellent

จาก Table 2 พบว่า ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านความคุ้มค่าเห็นว่าหน่วยงานมีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่เป็นไปตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง และให้ความสำคัญกับการรับประกันหรือบริการหลังการขายที่ได้รับจากผู้ขาย/ผู้รับจ้างอย่างมีอัตราที่สูงสุด รองลงมา คือ หน่วยงานมีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุตามคุณสมบัติหรือลักษณะของพัสดุตามความ

ต้องการของผู้ใช้งานอย่างเคร่งครัด ด้านความโปร่งใส เห็นว่าหน่วยงานมีแนวทางการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ จะช่วยให้ภาพลักษณ์การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด รองลงมา คือ หน่วยงานมีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพสูงสุด มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องและเหมาะสม ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล เห็นว่าหน่วยงานมีการใช้เทคนิคและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการ

งานพัสดุ เพื่อความถูกต้องและแม่นยำของการบริหารจัดการงานพัสดุมากที่สุด รองลงมา คือ หน่วยงานมีการใช้ทรัพยากร ทั้งทางด้านต้นทุน แรงงาน และระยะเวลา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารจัดการงานพัสดุ และเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และด้านการตรวจสอบ เห็นว่า

หน่วยงานมีการรายงานผลการปฏิบัติงานด้านการพัสดุให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับอย่างเคร่งครัดมากที่สุด รองลงมา คือ หน่วยงานมีการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารจัดการพัสดุในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

Table 3 Correlation analysis of public procurement and overall procurement efficiency of Mahasarakham University

variable	administrative efficiency overall parcel work	government, procurement, procurement planning	government, procurement, procurement of supplies	government, procurement contract, management	Variance inflation factor
median	4.31	4.35	4.31	4.37	
Standard deviation	0.43	0.41	0.46	0.44	
Government procurement: Administration efficiency	-	0.345*	0.684*	0.669*	
Government procurement: Planning for procurement		-	0.515*	0.462*	1.396
Government procurement: Supply management			-	0.714*	2.236
Government procurement: Contract management				-	2.090

* Significant level 0.01

จาก Table 3 พบว่า การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.345 ด้านการจัดหาพัสดุ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.684 และด้านการบริหารสัญญา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.669 และตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเกิดปัญหา

Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทดสอบปัญหา Multicollinearity โดยใช้ค่าทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ ปรากฏว่า ค่าทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ มีค่าตั้งแต่ 1.396 - 2.236 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (Black, 2006)

Table 4 The relationship between regression coefficients and the overall procurement management efficiency of Mahasarakham University

Government Procurement	overall procurement management efficiency		t	p-value
	Regression coefficients	Standard Error		
Constant	1.188	0.375	3.166	0.002
Procurement Planning	0.062	0.089	0.697	0.488
Supply management	0.415	0.101	4.098	< 0.0001
Contract management	0.367	0.101	3.622	< 0.0001

F = 34.078 p < 0.0001 Adj R² = 0.733

จาก Table 4 พบว่า การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้านการจัดหาพัสดุ (PUR) และด้านการบริหารสัญญา (COA) มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม (PAE) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม (PAE) ได้ดังนี้ $PAE = 1.188 + 0.415PUR + 0.367COA$

อภิปรายผล

ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการจัดหาพัสดุ และด้านการบริหารสัญญา เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้มีการดำเนินการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีอยู่เสมอ โดยมีการกำหนดชื่อโครงการ การกำหนดวงเงินงบประมาณ และระยะเวลาที่คาดว่าจะดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและให้ความสำคัญต่อกระบวนการจัดหาพัสดุอย่างเคร่งครัด รวมถึงมีการจัดหาพัสดุให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามกฎระเบียบ และข้อบังคับ นอกจากนี้ในการบริหารสัญญาได้มีการเลือกใช้แบบสัญญาที่มีความถูกต้อง เนื้อหาที่รัดกุมเพื่อให้การบริหารสัญญา

เกิดประสิทธิภาพ และเป็นการรักษาสิทธิ์และประโยชน์ของทางราชการ จึงทำให้ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐโดยรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของInthapong (2017) พบว่า สภาพการบริหาร งานพัสดุของสถานศึกษาโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้ปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุของสถานศึกษา มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและหลักเกณฑ์ต่างๆ เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติงานและต้องปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด เพราะถ้าหากปฏิบัติหน้าที่ผิดพลาดอาจจะได้รับโทษทั้งทางวินัยและทางอาญา และสถานศึกษา มีการดำเนินการตรวจสอบภายในเป็นประจำทุกปี และได้รายงานผลการตรวจสอบภายในให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุของสถานศึกษาได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของการปฏิบัติหน้าที่งานพัสดุ นอกจากนี้สถานศึกษาได้จัดให้มีการประชุม อบรมเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของChaiyarat (2016) พบว่า สถานศึกษามีการจัดซื้อจัดจ้างโดยปฏิบัติตามระเบียบครบทุกขั้นตอน มีการปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดหาพัสดุได้ถูกต้อง มีความชัดเจนในการมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่พัสดุรับผิดชอบ มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพัสดุประจำปี มีการลงบัญชีหรือทะเบียนพัสดุได้ครบถ้วนถูกต้อง

ตามระเบียบการจัดซื้อพัสดุตามความจำเป็นที่ต้องใช้ และการตรวจพัสดุประจำปีมีความเหมาะสม มีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการบำรุงรักษา การจัดเก็บพัสดุให้มีความเหมาะสม สะดวกต่อการเบิกจ่าย มีเครื่องใช้สำนักงานที่มีความทันสมัย ใช้งานได้สะดวก รวมถึงมีการกำหนดราคาพัสดุที่จะจำหน่ายที่มีความเหมาะสม มีการส่งเงินที่ได้จากการขายพัสดุ และการลงจ่ายพัสดุดูออกจากบัญชีเมื่อจำหน่ายพัสดุเสร็จสิ้นแล้ว

ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความคุ้มค่า ด้านความโปร่งใส ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล และด้านการตรวจสอบ เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้ให้ความสำคัญกับการบริการงานพัสดุ โดยดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามคุณสมบัติหรือลักษณะของพัสดุตรงตามความต้องการของผู้ใช้งาน มีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่มีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องและเหมาะสม ไม่ปกปิดหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงในการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงมีการบริหารจัดการพัสดุอย่างเหมาะสม มีจำนวนพัสดุเพียงพอต่อความต้องการใช้งาน และมีการจัดเก็บเอกสารของการจัดซื้อจัดจ้างอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบ จึงทำให้ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lawong (2018) พบว่า ผู้บริหารงานพัสดุสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ไม่ว่าจะเป็นความถูกต้อง ความคุ้มค่า ความโปร่งใส หรือทางด้านความรวดเร็วในการให้บริการ เป็นสิ่งสำคัญที่จะนำหน่วยงานให้ประสบความสำเร็จในการบริหารงานพัสดุ ซึ่งงานพัสดุ

มีความเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง การเก็บรักษา การควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุ ซึ่งขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการเหล่านี้ย่อมต้องอาศัยความโปร่งใส และความรวดเร็วในการให้บริการ ดังนั้นหากผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานพัสดุให้มีความถูกต้อง ความคุ้มค่า ความโปร่งใส และความรวดเร็วในการให้บริการ ย่อมทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานพัสดุ สอดคล้องกับงานวิจัยของThongkhumsuk (2016) พบว่า สภาพของการบริหารงานพัสดุของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีหน่วยงานและการตรวจสอบภายในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี เมื่อผู้ตรวจสอบภายในตรวจพบปัญหาจะส่งข้อสังเกตจากผู้ตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบแจ้งให้สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข นอกจากนั้นแล้ว ยังได้มีการจัดการประชุมอบรมบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานพัสดุ พร้อมทั้งเชิญวิทยากรมาให้ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นปัจจุบันแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานพัสดุ จึงทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานพัสดุที่อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของPratum (2018) พบว่า การบริหารงานพัสดุของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากก่อนที่จะมีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุของสถานศึกษา เจ้าหน้าที่พัสดุของสถานศึกษาจะมีการวางแผนการจัดหาพัสดุ ศึกษาการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง มีการกำหนดโครงการจัดหาที่ตรงตามความต้องการ กำหนดแนวปฏิบัติและการใช้ทรัพยากร รวมถึงกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงานอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานพัสดุของสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้านการจัดหาพัสดุ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม เนื่องจากการจัดหาพัสดุ เป็นกระบวนการดำเนิน

งานเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุที่ต้องการใช้ในหน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานมีการจัดหาพัสดุที่มีความเหมาะสม ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับจะทำให้การปฏิบัติงานด้านพัสดุที่มีประสิทธิภาพ ได้พัสดุตรงตามความต้องการใช้งานและไม่ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานพัสดุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tiamlerd *et al.* (2019) พบว่า กลยุทธ์การบริหารพัสดุ ด้านการจัดหาพัสดุ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน เนื่องจากการจัดหาพัสดุเป็นกระบวนการสำคัญที่หน่วยงานจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการจัดหาพัสดุหน่วยงานต้องมีการคำนึงถึงความเหมาะสมของพัสดุต่อการปฏิบัติงาน ตรงตามความต้องการใช้พัสดุ และมีความทันเวลาต่อการใช้งาน ซึ่งจะส่งผลให้ประสิทธิภาพการดำเนินงานและประสิทธิภาพในการใช้พัสดุสอดคล้องกับงานวิจัยของ Neimsa *et al.* (2556) พบว่า การบริหารพัสดุเชิงกลยุทธ์ ด้านการจัดหาพัสดุ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน เนื่องจากการจัดหาพัสดุเป็นกระบวนการสำคัญของสถานศึกษา จะต้องดำเนินการ โดยการจัดหาพัสดุจะต้องมีการคำนึงถึงความเหมาะสมของการใช้งาน ตรงตามความต้องการต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งสถานศึกษาใดมีกระบวนการจัดหาพัสดุที่ดีเยี่ยมจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน มีผลการดำเนินงานเป็นที่พึงพอใจต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับแนวคิดของ Amarinnukroh (2004) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดหาพัสดุเป็นหน้าที่ประการหนึ่งของการบริหารพัสดุซึ่งปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างให้ความสำคัญต่อการจัดหาพัสดุ มีการพิจารณาถึงบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดหา วิธีการจัดหา ผู้ทำหน้าที่จัดหาพัสดุ ต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน ส่วนวิธีการจัดหาควรมีลักษณะที่ง่ายต่อการปฏิบัติ สามารถเข้าใจได้ มีความ

ยืดหยุ่นพอสมควร และก่อให้เกิดความประหยัด การจัดหาที่ดีทำให้ได้พัสดุที่มีคุณสมบัติตามความต้องการ จำนวนที่ถูกต้อง ราคาที่เหมาะสม และทันกับความต้องการ

การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้านการบริหารสัญญา มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุโดยรวม เนื่องจากการบริหารสัญญามีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุเป็นอย่างมาก จะทำให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย ได้พัสดุที่มีคุณภาพ และทันต่อการใช้งาน ซึ่งการบริหารสัญญาเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่จะต้องทำหน้าที่บริหารสัญญาให้เป็นไปตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่ได้จัดทำไว้ระหว่างหน่วยงานกับผู้ขายหรือผู้รับจ้าง ดังนั้น หากหน่วยงาน มีการบริหารสัญญาที่ดีเยี่ยม จะส่งผลให้การบริหารงานพัสดุเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติไว้ว่า ในการดำเนินการตามสัญญาหรือข้อตกลง ให้หน่วยงานแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ เพื่อรับผิดชอบการบริหารสัญญาหรือข้อตกลง ซึ่งผู้รับผิดชอบในการบริหารสัญญาหรือข้อตกลงจะต้องดำเนินการตรวจรับพัสดุให้ถูกต้อง ครบถ้วนตามหลักฐานที่ตกลงกันไว้ เพื่อเป็นประโยชน์ของทางราชการ สอดคล้องกับแนวคิดของ Bunyasamit (2016) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสัญญาจะมีอุปสรรคน้อยลงหรือสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ง่าย หากมีการยกร่างสัญญาสำหรับงานซื้องานจ้าง หรืองานพัสดุอื่นๆ ไว้อย่างรอบคอบ ถูกต้อง และครบถ้วน ซึ่งการยกร่างสัญญาที่ดี จะมีความสำคัญต่อการบริหารสัญญาของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดในสัญญา จึงทำให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานได้เป็นไปตามเป้าหมาย และเป็นการรักษาสิทธิและประโยชน์ของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้านการจัดหาพัสดุ และด้านการบริหารสัญญา มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้านการจัดหาพัสดุ และด้านการบริหารสัญญาได้มีบทบาทและความสำคัญต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุในมหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญกับการจัดหาพัสดุ โดยมุ่งเน้นการจัดหาพัสดุให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การใช้งานและเป็นไปตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ รวมถึงมีการสอบถามผลการจัดหาพัสดุกับแผนการจัดหาพัสดุ ว่ามีความถูกต้องตรงกันหรือไม่ นอกจากนี้ในด้านการบริหารสัญญาจะต้องมีการเลือกใช้แบบสัญญาที่มีความถูกต้อง และรัดกุม เพื่อจะทำให้การบริหารสัญญามีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดที่กำหนดไว้ในสัญญา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบจากปัจจัยอื่นที่ไม่ใช่การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ เช่น การวางแผนการปฏิบัติงานเชิงรุก เพื่อศึกษาว่าการวางแผนการปฏิบัติงานเชิงรุกจะมีความสัมพันธ์หรือผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุหรือไม่ อย่างไร

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปนอกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ควร

ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่นบ้าง เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth-Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดที่ตรงประเด็นและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์มากขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาตัวแปรตามหรือปัจจัย อื่นๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เช่น ผลการดำเนินงาน เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐกับผลการดำเนินงาน จะมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพล วิแสง อาจารย์ ดร.อนุพงษ์ สุขประเสริฐ และนางสาววิรัชชนันท์ เครือวรรณ ที่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนมอบความรู้ และให้คำแนะนำแนวทางด้านต่างๆ จนงานวิจัย สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร ของ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาในการใช้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้สนับสนุนทุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

References

- Amarinukroh, W. (2004). *Supplies Management*. Ramkhamhaeng University.
- Black, K. (2006). *Business statistics for contemporary decision making*. 4th ed. USA: John Wiley & Son.
- Bunyasamit, K. (2016). *Contract management and case studies of the attorney general's office*. The Commodity Management Association of Thailand.
- Chaiyarat, N. (2016). *Teacher's opinion on the administration of supplies at Wat Khlong Chan School: Affiliated with office Pathum Thani Primary Educational Service Area 2*. Master of Education Thesis Phranakhon Rajabhat University.
- Division of Human Resource Management. (2019). *Personal search*. www.pd.msu.ac.th/pd4/hr-สถิติบุคคลากร.
- Division of Finance and Facilities. (2019). *Administrative policy*. http://fin.msu.ac.th/th/?page=news_form.php&news_type.
- Government Procurement and Supplies Administration Act, B.E. 2560. (2017). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 134. Chapter 24.
- Inthapong, N. (2017). *Development guidelines for the administration of educational parcel under Kamphaeng Phet Educational Service Area Office 1 in Prankratai district, Kamphaeng Phet province*. Master of Education Thesis, Kamphaeng Phet Rajabhat University.
- Lawong, W. (2018). *Relationships between the development of government procurement systems with electronic systems and the efficiency of parcel management of educational institutions under the Office of Vocational Education Commission*. Master of Accounting Thesis, Mahasarakham University.
- Neimsa, W., Ponikornkij, N., & Ratanapraphatum. (2013). Effect of strategic materials management on operating efficiency of the office vocational education commission. *Journal of Accountancy and Management*, 5(3), 82-92.
- Nitithanpraphat, P. (2017). *Parcel management*. <http://www.parathikarn.police.go.th/web/kob29/langkarnpassadu.pdf>.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). McGraw-Hill.
- Office of the Secretariat of the House of Representatives. (2017). *The essence of the Procurement and Procurement Act Government Supplies Administration 2017*. Secretariat of the House of Representatives.
- Pratum, K. (2018). *Factors affecting the efficiency of Supplies Management in Schools under the Nakhon Ratchasima Provincial Administrative Organization*. Master of Education Thesis, Nakhon Ratchasima Rajabhat University.
- Regulations of the Ministry of Finance on Public Procurement and Supplies Administration B.E. 2560. (2017). *Royal Thai Government Gazette*. Volume 134. Special Section 210.
- Srisaat, B. (2010). *Preliminary research*. Suwiriyan.

- Thongkhumsuk, T. (2016). *A study of relationship between administrative factors and the school supply and equipment administration under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1*. Master of Education Degree in Educational Administration, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.
- Tiamlerd, W., Pataraarchachai, V., & Sananuamengthaisong, M. (2019). Effects of Materials Management Strategy on Operational Efficiency of Higher Education Institutions in Thailand. *Journal of Accountancy and Management*, 11(2), 64-73.
- Yatopama, B., & Thaiaree, P. (2015). Efficient parcel service of the office Ministry of Natural Resources and Environment. *Journal of the Graduate School, University of Dhurakij Pundit*, 4(3), 1010-1017.

The Relationship between Work Motivation and Organizational Commitment of Supporting Staff in Mahasarakham University

Journal of Organizational Innovation & Culture, 13(2). 130-140.

ISSN: 2822-0854 (Print) ISSN: 2822-0862 (Online)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Received (15 July 2020): Revised (17 August 2020): Accepted (22 September 2020)

Rukchat Dangtepho^{1*}, Narisara Dangtepho²

¹ Media officers, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

² Accountancy and finance Officers, Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

* Corresponding author: Rukchat Dangtepho, email: rakchart120722@gmail.com (Dangtepho, R)

Citation

Dangtepho, R., & Dangtepho, N. (2020). The Relationship between Work Motivation and Organizational Commitment of Supporting Staff in Mahasarakham University. *Journal of Organizational Innovation & Culture*, 13(2). 130-140.

Abstract

The purposes of this research were. - 1) Examine the relationship between work motivation and organizational commitment of supporting staff in Mahasarakham University and 2) Examine the effects of work motivation and organizational commitment of supporting staff in Mahasarakham University. This study uses a questionnaire as an instrument for collecting the data 248 Supporting staff at the University. The statistics used were mean, standard deviation, multiple correlations, and multiple regressions analyses. The results of this study indicated that. - 1) Work motivation in terms of achievement, recognition, the work itself, responsibility, and advancement had a positive relationship with organizational commitment with the correlation coefficients as 0.575, 0.673, 0.693, 0.744, and 0.832. 2) Work motivation in terms of advancement, responsibility, recognition, and work itself positively affects the organizational commitment and is significant at the 0.05 level. The value of predictive power was 74.50% ($R^2 = 0.745$) as shown by predictive equation from raw scores $Y^{\wedge} = 0.173 + 0.528ADV + 0.262RES + 0.129REC + 0.132WOI$ and while the predictive equation in form of standard scores was $Z^{\wedge}y = 0.529ADV + 0.200RES + 0.117REC + 0.111WOI$

Keywords: Work motivation, organizational commitment, supporting staff

ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รัชชาติ แดงเทพโพธิ์¹, นริศรา แดงเทพโพธิ์²

¹ นักวิชาการโสตทัศนูปกรณ์ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² นักวิชาการเงินและบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

^{*} ผู้ประพันธ์หลัก: รัชชาติ แดงเทพโพธิ์, email: rakchart120722@gmail.com

อ้างอิง

รัชชาติ แดงเทพโพธิ์, นริศรา แดงเทพโพธิ์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารนวัตกรรมและวัฒนธรรมองค์กร, ปีที่ 13(2)*. หน้า 1130-140.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม และ 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของแรงจูงใจในการทำงานที่มีต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 248 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) แรงจูงใจในการทำงาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์กรโดยรวม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.575, 0.673, 0.693, 0.744, 0.832 ตามลำดับ และ 2) แรงจูงใจในการทำงาน ด้านความก้าวหน้า ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และด้านลักษณะของงาน มีผลกระทบเชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์กรโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 74.50 ($R^2 = 0.745$) ดังสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้ $Y^A = 0.173 + 0.528ADV + 0.262RES + 0.129REC + 0.132WOI$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z^A y = 0.529ADV + 0.200RES + 0.117REC + 0.111WOI$

คำสำคัญ: แรงจูงใจในการทำงาน, ความผูกพันต่อองค์กร, พนักงานสายสนับสนุน

บทนำ

สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันการดำเนินธุรกิจทุกประเภทต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง นวัตกรรมใหม่ๆ ของวิทยาการและเทคโนโลยี ตลอดจนการเปิดเสรีทางการค้าในทุกภูมิภาคและการเข้าสู่ประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย จนทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนส่งผลให้องค์กรดังกล่าวจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์และโครงสร้างองค์กร เพื่อให้องค์กรของตนสามารถแข่งขันกับคู่แข่งและสามารถอยู่รอดเติบโตต่อไปในอนาคต (Sriekboonrod &

Suthichaimethee, 2018) การที่องค์กรจะยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางการแข่งขันของโลกที่ไร้พรมแดน ปัจจัยที่สำคัญในการนำองค์กรให้ประสบความสำเร็จ คือ ทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นในการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร ซึ่งเป็นวิธีที่องค์กรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ เนื่องจากบุคลากรในองค์กรเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากบุคลากรในองค์กรมีคุณภาพชีวิตใน การทำงานที่ดี และมีแรงจูงใจในการทำงานที่ดียอมทำให้บุคลากรในองค์กรทุ่มเทร่างกายแรงใจให้แก่การปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (Ratiratchanon, 2016)

แรงจูงใจในการทำงาน (Work Motivation) เป็นแรงผลักดันที่มีผลต่อจิตใจและส่งผลให้พนักงานแสดงพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการของตนเอง อีกทั้งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร (Thaweerak, 2017) ซึ่งการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับพนักงานในองค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง เพราะพนักงานทุกคนทำงานตามแรงจูงใจ ไม่ว่าจะเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากภายในตัวพนักงานที่ทำให้เกิดความต้องการหรือปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดแรงกระตุ้นจูงใจให้ทำงาน ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องให้ความสนใจและเข้าใจแรงจูงใจใน การทำงานของพนักงาน ซึ่งพนักงานแต่ละคน ก็ย่อมมีความต้องการที่แตกต่างกันตามปัจจัยส่วนพนักงาน ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ความต้องการแรงจูงใจแตกต่างกันก็คือ ช่วงวัย ปัจจัยดังกล่าวทำให้พนักงานมีความคิดทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ที่แตกต่างกันด้วยดังนั้นในการสร้างแรงจูงใจก็ควรสร้างให้สอดคล้อง เหมาะสมกับความต้องการของพนักงานเพื่อให้สามารถจูงใจ และดึงศักยภาพของพนักงานแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่อย่างไรก็ตามในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับพนักงานในองค์กร

ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆ อีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเป้าหมายขององค์กรวัฒนธรรมองค์กร ทัศนคติขององค์กร และที่สำคัญจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรม (Thanomkaew, Suttapong & Leeben, 2016) องค์กรประกอบของแรงจูงใจในการทำงาน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังต่อไปนี้ ด้านความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) ด้านลักษณะของงาน (Work itself) ด้านความรับผิดชอบ (Responsibility) และด้านความก้าวหน้า (Advancement) (Herzberg, 1959)

ความผูกพันต่อองค์กร (organizational commitment) เป็นสภาวะทางจิตใจของพนักงานที่มีต่อองค์กร โดยมีความรู้สึกผูกพันต่อองค์กร รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กรและพร้อมที่จะทุ่มเทอุทิศตนเพื่อปฏิบัติงานให้กับองค์กร มีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกภายในองค์กร มีความยึดมั่นปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะยังคงเป็นสมาชิกขององค์กรต่อไป ซึ่งจะแสดงออกมาในลักษณะการแสดงตนอย่างยอมรับต่อเป้าหมาย วัตถุประสงค์ค่านิยมขององค์กรมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร พร้อมปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กรให้เกิดความสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร (Ekpanich, 2019) ซึ่งความผูกพันต่อองค์กรเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นที่ยอมรับว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการธำรงรักษาพนักงานรวมถึงช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพของพนักงาน แต่ยังมีปัจจัยในองค์กรอีกหลายประการที่มีผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กร เช่น ผู้จัดการและภาวะของผู้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันโครงการความผูกพันของพนักงานต่อองค์กร เพราะเป็นผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกับพนักงาน Phimaphansri, P. (2017) องค์กรประกอบของความผูกพันต่อองค์กร ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังต่อไปนี้ ความผูกพันด้านจิตใจ (Affective commitment) ความผูกพันด้านการคงอยู่ (Continuance

commitment) และความผูกพันด้านมาตรฐาน
สังคม (Normative commitment) (Allen & Meyer,
1990)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (Mahasarakham
University) เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีหน้า
ที่ในการผลิตพัฒนาบุคลากรระดับวิชาชีพให้กับ
ประเทศชาติและมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษาการเรียนรู้ให้กับประชากร
ของประเทศ จึงได้จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร
ของมหาวิทยาลัยขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่
ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ และเพื่อให้การ
พัฒนาบุคลากรได้ปรากฏอยู่ในนโยบายระดับ
มหาวิทยาลัย สำหรับใช้เป็นกรอบทิศทางให้
มหาวิทยาลัย คณะ และหน่วยงานได้นำแนวทาง
ดังกล่าวไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ตามพันธกิจ การ
พัฒนาบุคลากรเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา
องค์กร เนื่องจากปัจจัยด้านบุคลากรหรืออัตรา
กำลังเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการชี้ขาดความ
สำเร็จในการทำงานทุกองค์กร โดยเฉพาะอย่าง
ยิ่งสถาบันอุดมศึกษาที่มีเป้าหมายในการพัฒนา
องค์ความรู้และสร้างบุคลากรระดับวิชาชีพออกไป
ปฏิบัติงานในสังคม การพัฒนาบุคลากร หรือการ
พัฒนาทรัพยากรพนักงาน จึงเป็นปัจจัยสำคัญ
ที่จะเข้าไปขับเคลื่อนการดำเนินการตามภารกิจ
หลักของสถาบันให้เป็นที่ไปตามยุทธศาสตร์การ
พัฒนามหาวิทยาลัย ดังนั้น การพัฒนาบุคลากร
ในองค์กรจึงเปรียบเสมือนการพัฒนาองค์ประกอบ
หรือปัจจัยสำคัญให้ครบถ้วนสมบูรณ์กับองค์กร
เพื่อก้าวไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เน้นความ
สำคัญและมีเป้าหมายในการสร้างองค์ความรู้และ
พัฒนาภูมิปัญญาให้กับสังคม (Mahasarakham
University, 2019)

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัย
จึงศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ
ในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของ
พนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบว่า

แรงจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความ
ผูกพันต่อองค์กรของพนักงานสายสนับสนุน
ในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม หรือไม่ อย่างไร
โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงาน
สายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
แรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กร
ของพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของแรงจูงใจ
ในการทำงานที่มีต่อความผูกพันต่อองค์กร
ของพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

สมมุติฐานของการวิจัย

1. แรงจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์
เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน
สายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. แรงจูงใจในการทำงานมีผลกระทบ
เชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน
สายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงาน
สายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน
698 คน (Mahasarakham University, 2019)
ตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงาน
สายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน
248 คน โดยใช้ Table Krejcie และ Morgan
(Srisaard, 2010) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง
แบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่ง
จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด และเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)
โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 7 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ต่อเดือนที่ได้รับในปัจจุบัน และหน่วยงานที่สังกัด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 20 ข้อ โดยการสร้างแบบสอบถามให้มีรายละเอียดที่ครอบคลุมตามกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) ใช้เทคนิค Item - total Correlation ด้านความสำเร็จในการทำงาน จำนวน 4 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.5540 - 0.6980 ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ จำนวน 4 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.7100 - 0.7630 ด้านลักษณะของงาน จำนวน 4 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.6800 - 0.7190 ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 4 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.6380 - 0.6470 และด้านความก้าวหน้า จำนวน 4 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.7140 - 0.7670 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่าการทดสอบค่าอำนาจจำแนกมีค่ามากกว่า 0.4 เป็นค่าที่ยอมรับได้และเป็นไปตามเกณฑ์ และผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) แรงจูงใจในการทำงาน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.9230 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่ามากกว่า

0.7 เป็นค่าที่ยอมรับได้และเป็นไปตามเกณฑ์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 11 ข้อ โดยการสร้างแบบสอบถามให้มีรายละเอียดที่ครอบคลุมตามกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และสมมติฐานของการวิจัยแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) ใช้เทคนิค Item - total Correlation ความผูกพันด้านจิตใจ จำนวน 3 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.5920 - 0.6560 ความผูกพันด้านการคงอยู่ จำนวน 4 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.6190 - 0.7616 และความผูกพันด้านมาตรฐานสังคม จำนวน 4 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.6110 - 0.7920 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่าการทดสอบค่าอำนาจจำแนกมีค่ามากกว่า 0.4 เป็นค่าที่ยอมรับได้และเป็นไปตามเกณฑ์ และผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ความผูกพันต่อองค์กร มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.9110 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่ามากกว่า 0.7 เป็นค่าที่ยอมรับได้และเป็นไปตามเกณฑ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยใช้วิธี Stepwise

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย	WOI แทน แรงจูงใจในการทำงาน
ORC แทน ความผูกพันต่อองค์กร	ด้านลักษณะของงาน
โดยรวม	RES แทน แรงจูงใจในการทำงาน
ACH แทน แรงจูงใจในการทำงาน	ด้านความรับผิดชอบ
ด้านความสำเร็จในการทำงาน	ADV แทน แรงจูงใจในการทำงาน
REC แทน แรงจูงใจในการทำงาน	ด้านความก้าวหน้า
ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ	VIFs แทน ค่าทดสอบความสัมพันธ์
	ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระ

ผลการวิจัย

Table 1 Correlation analysis of work motivation and organizational commitment of support staff in Mahasarakham University

Variable	ORC	ACH	REC	WOI	RES	ADV	VIFs
\bar{X}	3.78	4.04	3.86	3.91	3.86	3.66	
S.D.	0.75	0.55	0.68	0.63	0.57	0.75	
ORC	-	0.575**	0.673**	0.693**	0.744*	0.832*	
ACH		-	0.680*	0.607*	0.594*	0.547*	2.095
REC			-	0.668*	0.631*	0.671*	2.600
WOI				-	0.698*	0.688*	2.552
RES					-	0.741*	2.748
ADV						-	2.771

* statistically significant at 0.01 ** statistically significant at 0.05

จาก Table 1 พบว่า แรงจูงใจในการทำงาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์กร โดยรวม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.575, 0.673, 0.693, 0.744, 0.832 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 และ

พบว่าตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัย จึงได้ทดสอบปัญหา Multicollinearity โดยใช้ VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ของตัวแปรอิสระแรงจูงใจในการทำงาน มีค่าตั้งแต่ 2.095 - 2.771 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (Black, 2006)

Table 2 Relationship test of regression coefficient and overall organizational commitment of support staff in Mahasarakham University

motivation to work	Overall organization relation			t	p-value
	regression coefficient	standard score	Standard Error of Mean		
Constant	0.173		0.178	0.974	0.311
Job advancement (ADV)	0.528	0.529	0.064	9.820*	< 0.0001
Responsibility (RES)	0.262	0.200	0.057	3.788*	< 0.0001
Respectation (REC)	0.129	0.117	0.061	2.457**	0.015
Work identification (WOI)	0.132	0.111	0.070	2.179**	0.030
achievement (ACH)	0.058	0.041	0.067	0.866	0.386

F = 177.618 p < 0.0001 R² = 0.745 SEE = 0.381

* statistically significant 0.01 ** statistically significant 0.05

จาก Table 2 พบว่า แรงจูงใจในการทำงาน ด้านความก้าวหน้า ด้านความรับผิดชอบ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และด้านลักษณะของงาน มีผลกระทบเชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์กรโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ ความผูกพันต่อองค์กรโดยรวม ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Y^A = 0.173 + 0.528ADV + 0.262RES + 0.129REC + 0.132WOI$ และ $Z^A y = 0.529ADV + 0.200RES + 0.117REC + 0.111WOI$

อภิปรายผล

แรงจูงใจในการทำงาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์กรโดยรวม เนื่องจากการสร้างแรงจูงใจในการทำงานถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้พนักงานสายสนับสนุนได้มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน และเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้พนักงานได้ทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ

และช่วยให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กรอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสองปัจจัยของเฟรเดริก เฮิร์ซเบิร์ก ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจในการทำงานต้องมีปัจจัยจูงใจหรือปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยภายในหรือความต้องการภายในของบุคลากรที่มีอิทธิพลในการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เป็นกลุ่มปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานด้วยความพึงพอใจ ประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบและ ด้านความก้าวหน้า หากผู้ปฏิบัติงานได้รับการกระตุ้นจากปัจจัยดังกล่าวแล้วย่อมทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีทัศนคติทางบวกและเกิดแรงจูงใจในการทำงาน (Kalayanamit, 2016) สอดคล้องกับบทความของ Pimpisan & Chotikawetkul (2016) กล่าวว่า ปัจจัยจูงใจเป็นความต้องการของบุคลากรแต่ละที่แตกต่างกันออกไปและในการจูงใจนั้นบุคลากรมีความต้องการในด้านต่างๆ เช่น การเป็นที่ยอมรับนับถือ โดยเมื่อบุคลากรได้รับแรงจูงใจในสิ่งที่ต้องการแล้ว

จึงทำให้เกิดความพึงพอใจและมีความสุขในการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อความผูกพันและความภักดีต่อองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kotthong *et al.* (2018) พบว่า แรงจูงใจในการทำงาน ด้านลักษณะงาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความผูกพันต่อองค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรได้รับมอบหมายงานตรงตามความรู้ความสามารถ มีการแบ่งงานที่ชัดเจน รวมถึงการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ความรู้ความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้เป็นที่ปรึกษาที่มีคุณภาพ เมื่อบุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานก็จะส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัย Kulsarunporn & Mahamud (2019) พบว่า ปัจจัยจูงใจ ด้านความรับผิดชอบที่ได้รับ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร และมีความสัมพันธ์ระดับสูงมากทิศทางเดียวกัน เนื่องจากการที่พนักงานได้รับความไว้วางใจในการทำงานจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน รวมถึงการมีโอกาสดังกล่าวได้รับการอบรมและพัฒนาทักษะ จึงทำให้พนักงานมีความรู้สึกพึงพอใจที่ได้ปฏิบัติงานในสายงานที่ทำอยู่ และก่อให้เกิดความผูกพันในองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Krajangsaeng & Jadesadalug (2017) พบว่า การที่องค์กรให้การสนับสนุนด้านต่างๆ ในการทำงาน ให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมความก้าวหน้าในการทำงาน ตลอดจนให้ความสนใจและดูแลความเป็นอยู่ของพนักงาน การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรจะทำให้พนักงานมีความผูกพันกับองค์กรผูกพันกับงานที่ทำและมีความเป็นอยู่ที่ดี

แรงจูงใจในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้า มีผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กรโดยรวม เนื่องจากแรงจูงใจจะเป็นภาพสะท้อนสำคัญของความพึงพอใจในการทำงานและทำให้พนักงานแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปแบบต่างๆ ทั้งใน

เชิงบวกและเชิงลบ เมื่อพนักงานได้รับแรงจูงใจตามความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ย่อมจะแสดงพฤติกรรมในเชิงบวก โดยมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานและเกิดความผูกพันต่อองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของ Maslow ที่กล่าวว่า แรงจูงใจในการทำงานเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและสมควรได้รับนอกเหนือจากเงินเดือนค่าจ้างที่ได้รับตามปกติตามปกติโดยธรรมชาติของมนุษย์เมื่อได้รับการตอบสนองก็ทำให้เกิดความพึงพอใจ และแสดงพฤติกรรมในทางบวก ถ้าได้รับแรงจูงใจในการทำงานที่ดีและเหมาะสมก็จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ มีความผูกพันต่อองค์กรและเต็มใจที่จะทำงานกับองค์กรต่อไป (Awan, 2014) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Changsan, Homsettee, Sucaromana & Jarupeng (2019) พบว่า แรงจูงใจในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร เนื่องจากบุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานสูง ความผูกพันต่อองค์กรก็สูงขึ้นด้วย ซึ่งองค์กรที่เป็นหน่วยงานรัฐบาลที่มีความมั่นคงในหน้าที่การงานมีค่าตอบแทนที่ดี มีสวัสดิการที่ดี มีการเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน โดยเฉพาะบุคลากรที่มีความขยันทำงานดี มีวินัย มีพฤติกรรมที่ดี มีความตั้งใจในการทำงาน ทำให้หัวหน้ารับรู้ได้ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น เมื่อมีหน้าที่การงานดีขึ้นมีความมั่นคง บุคลากรก็จะรู้สึกรักและผูกพันกับองค์กร เพราะองค์กรเห็นคุณค่าในตัวของบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khempet & Chamchong (2018) พบว่า นโยบายการบริหารด้านความก้าวหน้ามีส่วนสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อความผูกพันขององค์กร เพราะนโยบายเป็นสิ่งที่บอกทิศทางของการเปลี่ยนแปลงองค์กร และเป็นเครื่องที่ชี้แนะและกำหนดแนวทางปฏิบัติจากปัจจุบันสู่นาคตและระบุถึงเป้าหมายปลายทางของงานและแนวทางปฏิบัติขององค์กร จึงทำให้

บุคลากรมีการพัฒนางานเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ เพราะพนักงานสายสนับสนุนที่ทำงานอยู่ในมหาวิทยาลัยมีความผูกพันต่อองค์กรและมีภูมิสำเนาอยู่โดยรอบมหาวิทยาลัย จึงสามารถปฏิบัติงานให้กับองค์กรได้อย่างเต็มที่และเต็มความสามารถ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจในการทำงาน ด้านความสำเร็จในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความผูกพันต่อองค์กรโดยรวม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจในการทำงานมีส่วนสำคัญทำให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อองค์กร ดังนั้น ผู้บริหารองค์กรต้องตระหนักถึงการสร้างแรงจูงใจเพื่อช่วยเพิ่มพลังบวกในการทำงานให้กับพนักงาน เพราะแรงจูงใจเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของพนักงาน หากผู้บริหารองค์กรได้มีนโยบายหรือกลยุทธ์ในการส่งเสริมให้พนักงานเกิดแรงจูงใจในการทำงานในระดับสูง ย่อมทำให้ช่วยเพิ่มความพยายามในการทำงานของพนักงาน เพิ่มขีดความสามารถ ความอดทน และมีความกระตือรือร้นที่จะทำงานนั้นๆ ให้สำเร็จ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบจากปัจจัยอื่นที่มีใช้แรงจูงใจในการทำงานที่มีต่อความผูกพันต่อองค์กร เช่น สภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อศึกษาว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานจะมีความสัมพันธ์หรือผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กรหรือไม่

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปนอกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว

ควรใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่นบ้าง เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth-Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดที่ตรงประเด็นและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด

2.3 ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างจากพนักงานสายสนับสนุน เป็นกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ เพื่อให้องค์กรได้ทราบถึงบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีแรงจูงใจในการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรเป็นอย่างไร

2.4 ควรมีการศึกษาตัวแปรตามหรือปัจจัยอื่นๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อแรงจูงใจในการทำงาน เช่น ประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับประสิทธิภาพการทำงาน จะมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพล วิแสง อาจารย์ ดร.อนุพงษ์ สุขประเสริฐ และนางสาววิรัชชนันท์ เครือวรรณ ที่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนมอบความรู้และให้คำแนะนำแนวทางด้านต่างๆ จนงานวิจัยสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณพนักงานสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาในการใช้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ได้สนับสนุนทุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

References

- Allen, N. J., & Meyer, J. P. (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance and normative commitment to the organization. *Journal of Occupational Psychology*, 63, pp. 1-18.
- Awan, W. (2014). *Motivation for working with organizational commitment of government officials of the National Assembly. Performance level Secretariat of the House of Representatives*. Thesis for Master of Public Administration, Krirk University.
- Black, K. (2006). *Business statistics for contemporary decision making* (4th ed). John Wiley & Son.
- Changsan, T., Homsettee, R., Sucaromana, U., & Jarupeng, M. (2019). Psychological environment effect on organizational commitment: A case study of government officials at the Ministry of Labour. *Pathumthani University Academic Journal*, 11(2), 164-175.
- Ekpanich, L. (2019). *Good organization membership behavior and organizational engagement that affect operational efficiency of service personnel Naresuan University*. Master's Thesis, Phibunsongkhram Rajabhat University.
- Herzberg, W. H. (1959). *The motivation to work*. McGraw-Hill.
- Kalayanamit, K. (2016). Motivation, 2 factors, power for success. *Valayalongkorn Review Journal*, 6(3), 175-183.
- Khempet, N., & Chamchong, P. (2018). Motivations of generation Y administrative officers: A case study of Mahasarakham University. *Journal of Politics and Governance*, 8(1), 35-58.
- Kotthong, P., Anannawee, P., & Sompongtham, C. (2018). Working with the organizational commitment of teachers in demonstration schools in Bangkok under state universities. *Journal of Periscope Education*, 5(1), 15-27.
- Krajangsaeng, K., & Jadesadalug, V. (2017). The influence of the motivation to work and organization support that affect the quality of performance through organization commitment of the personnel Nakornthon Hospital. *Academic Journal of Thonburi University*, 11(26), 116-129.
- Kulsarunporn, K., & Mahamud, T. (2019). Motivation to Work with Employee Engagement Anila Gem Company International Limited. *Rajabhat Rambhai Barni Research Journal*, 13(2), 102-110.
- Mahasarakham University. (2019). *General information*. <http://www.web.msu.ac.th/msucont.php?mn=mhistory>.
- Mahasarakham University. (2019). *Search for personnel*. [www.pd.msu.ac.th/pd4/hr-Statistical personnel](http://www.pd.msu.ac.th/pd4/hr-Statistical-personnel).
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). McGraw-Hill.

- Phimaphansri, P. (2017). The Effects of Leadership on Organizational Engagement. *SDU Research Journal Humanities and Social Science*, 13(3), 1-14.
- Pimpisan, S., & Chotikawetkul, S. (2016). Quality of Work Life Affecting Engagement and Personnel loyalty to the organization Support lines in higher education institutions. *Dhammathas Academic Journal*, 15(3), 129-138.
- Ratiratchanon, S. (2016). Quality of work life and achievement motivation affecting productivity work of employees of the bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. *RMUTI JOURNAL Humanities and Social Sciences*, 3(1), 67 - 79.
- Sriekboonrod, W., & Suthichaimethee, P. (2018). Leadership, corporate culture Engagement to the organization and worker characteristics that affect the efficiency of the organization in Anyathanee Industrial Estate. *Journal of Local Administration*, 11(1), 78-94.
- Srisaard, B. (2010). *Preliminary research* (8th edition). Suwiryasan.
- Thanomkaew, S., Suttapong, K., & Leeben, Y. (2016). Motivation Strategies in Each Age. of employees in the organization. *Journal of Modern Management*, 14(1), 11-16.
- Thaweerak, T. (2017). *The influence of quality of work life motivation to work and satisfaction in working towards good organizational membership behavior of a commercial bank employee*. Master's Thesis, Ramkhamhaeng University.

วารสาร Organizational Innovation & Culture มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีนโยบายในการส่งเสริม เผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่า ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ โดยครอบคลุมวิทยาการด้านวิจัยสถาบัน โดยมีขอบเขตเนื้อหา ครอบคลุมวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รูปแบบผลงานที่วารสารจะรับพิจารณา มี 2 ประเภท คือ บทความทั่วไป และบทความวิจัย กำหนดออกเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) และฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม)

บทความและบทความวิจัยที่จะนำมาตีพิมพ์ใน Journal of Organizational Innovation & Culture นี้ จะต้องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ (Peer review) ก่อน ซึ่งจะมีผู้พิจารณา 3 คน (Double Blind) เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล และนำไปอ้างอิงได้ ผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์จะต้องมีสาระ งานทบทวนความรู้เดิมและเสนอความรู้ใหม่ที่ทันสมัย รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน ผลงานไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่ได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารใดๆ การเตรียมต้นฉบับที่จะมาลงตีพิมพ์ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำดังนี้

การเตรียมต้นฉบับสำหรับบทความและบทความวิจัย

1. ภาษา เป็นภาษาไทยหรืออังกฤษก็ได้ ถ้าเป็นภาษาไทย ให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์หรือการเขียนทับศัพท์ให้ยึดหลักของราชบัณฑิตยสถาน พยายามหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น ศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปนไทย ให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมดยกเว้นชื่อเฉพาะซึ่งต้องขึ้นต้นด้วยตัวอักษรใหญ่ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะส่งต้นฉบับ

2. ขนาดของต้นฉบับ พิมพ์หน้าเดี่ยวบนกระดาษสัน ขนาด เอ 4 (216 x 279 มม.) ควรเว้นระยะห่างจากขอบกระดาษด้านบนและซ้ายมีอย่างน้อย 40 มม. (1.5 นิ้ว) ด้านล่างและขวามีอย่างน้อย 25 มม. (1 นิ้ว) พิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word ด้วยรูปแบบอักษร Browallia New

3. จำนวนหน้า บทความและบทความวิจัย ไม่ควรเกิน 12 หน้า

4. การส่งบทความและรูปแบบการเขียน สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ skjournal.msu.ac.th

การเรียงลำดับเนื้อหา

1. บทความวิจัย

1.1 **ชื่อเรื่อง (title)** ควรสั้น กระชับรัด และสื่อเป้าหมายหลักของการศึกษา วิจัยไม่ใช่คำย่อ ความยาวไม่ควร เกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษโดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

1.2 **ชื่อผู้นิพนธ์และที่อยู่** ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานหรือสถาบัน ที่อยู่ และ E-mail ของผู้นิพนธ์ เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

1.3 **บทคัดย่อ (abstract)** ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เป็นเนื้อความย่อที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษาผลงานและการวิจารณ์ อย่างต่อเนื่องกัน **ไม่ควรเกิน 350 คำ** หรือ 15 บรรทัด ไม่ควรมีคำย่อ และให้บทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนภาษาอังกฤษ

1.4 **คำสำคัญหรือคำหลัก (keywords)** ให้ระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใส่ไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา

1.5 **บทนำ (introduction)** เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมาและเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ให้ข้อมูลทางวิชาการพร้อมทั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องอย่างคร่าวๆ และมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการวิจัยนั้นด้วย

1.6 **วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการศึกษา** ให้ระบุรายละเอียดวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งที่น่าสนใจ จำนวนลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา อธิบายวิธีการศึกษา หรือแผนการทดลองทางสถิติ การสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1.7 **ผลการศึกษา (results)** แจ้งผลที่พบตามลำดับหัวข้อของการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจนได้ใจความ ถ้าผลไม่ซับซ้อนไม่มีตัวเลขมาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขมากตัวแปรมาก ควรใช้Table แผนภูมิแทน ไม่ควรมีเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิ ควรแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบ และสรุปเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

1.8 **วิจารณ์และสรุปผล (discussion and conclusion)** ชี้แจงว่าผลการศึกษาดตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือแตกต่างไปจากผลงานที่มีผู้รายงานไว้ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และมีพื้นฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ หรือทิ้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

1.9 **Table รูป รูปภาพ และแผนภูมิ** ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น และต้องมีคำอธิบายสั้นๆ แต่สื่อความหมาย ได้สาระครบถ้วน ในกรณีที่เป็นTable

คำอธิบาย ต้องอยู่ด้านบน ในกรณีที่เป็นรูปภาพ หรือแผนภูมิ คำอธิบาย อยู่ด้านล่าง โดยใช้ข้อความภาษาอังกฤษทั้งหมด

1.10 กิตติกรรมประกาศ ระบุสั้นๆ ว่าได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย และ ความช่วยเหลือจากองค์กรใดหรือใครบ้าง

1.11 เอกสารอ้างอิง (references) สำหรับการพิมพ์เอกสารอ้างอิง ทั้งเอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษโดยมีหลักการทั่วไป คือ เอกสารอ้างอิงต้องเป็นที่ถูกตีพิมพ์และได้รับการยอมรับทางวิชาการ ไม่ควรเป็น บทคัดย่อ และไม่ใช้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล (APA 8.0)

2. บทความทั่วไป

2.1 ชื่อเรื่อง

2.2 ผู้แต่ง

2.3 บทคัดย่อ

2.4 คำสำคัญ

2.5 บทนำ

2.6 เนื้อหา

2.7 บทสรุป

2.8 เอกสารอ้างอิง

3. บทวิจารณ์หนังสือ

3.1 ข้อมูลทางบรรณานุกรม

3.2 ชื่อผู้วิจารณ์

3.3 บทวิจารณ์

รูปแบบการอ้างอิง

เอกสารอ้างอิงให้เขียนตามรูปแบบ "Publication Manual of the American Psychological Association" (8th Edition)

1. หนังสือ (ในรูปแบบรูปเล่ม)

ชื่อ-สกุล. (ปีพิมพ์). *ชื่อเรื่อง* (พิมพ์ครั้งที่). สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง:

วิธาน ฐานะวุฒม์. (2547). *หัวใจใหม่-ชีวิตใหม่*. ปิติศึกษา.

2. บทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อ-สกุล. (ปีพิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อวารสาร*, *เลขของปีที่*(เลขของฉบับที่), เลขหน้า. /<https://doi.org/เลขdoi>

ตัวอย่าง:

มานะ สินธุวงษานนท์. (2549). ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารครุศาสตร์*, 18(2), 115-116.

3. รายงานการประชุมเชิงวิชาการ (Proceeding)

ชื่อ-สกุล. (ปี). *ชื่อบทความ*. ใน *ชื่อบรรณาธิการ* (บ.ก.), *ชื่อหัวข้อการประชุม*. *ชื่อการประชุม* (น. เลขหน้า). ฐานข้อมูล.

ตัวอย่าง:

พัชราภา ดันติชูเวช. (2553). การศึกษาทั่วไปกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ ศึกษาโดยเปรียบเทียบกับประเทศไทย. ใน ศิริชัย กาญจนวาสี (บ.ก.), *การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาไทย. การประชุมวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัยระดับชาติ* (น. 97-102). คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

4. หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ชื่อ-สกุล. (ปี/วัน/เดือน). *ชื่อคอลัมน์*. *ชื่อหนังสือพิมพ์*, เลขหน้า.

ตัวอย่าง:

พงษ์พรรณ บุญเลิศ. (2561, 15 สิงหาคม). เดลินิวส์ว่าไรดี: 'สื่อพิพิธภัณฑ' เชื่อมยุคสมัย เข้าถึงด้วย 'มิติใหม่' อินเทอร์เน็ต. *เดลินิวส์*, 4.

5. หนังสือ (ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์)

ชื่อ-สกุล. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). URL

ตัวอย่าง:

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ ต่ำกว่า 3-5 ปี. http://drive.google.com/file/d/1HiTwiRh1Er73hVYIMh1cYWzQiaNI_Vc/view

Reference are written in "Publication Manual of the American Psychological Association" (8th Edition)

1. Book

Mertens, D.M. (2014). *Research and evaluation in education and psychology: Integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods* (4th ed.). SAGE.

2. Academic Journal

Herbst-Damm, K.L., & Kulik, J.A. (2005). Volunteer support, marital status, and the survival times of terminally ill patients. *Health Psychology, 24*, 225-229. <https://doi.org/10.1037/0278-6133.24.2.225>

3. Conference Proceeding

Katz, I., Gabayan, K., & Aghajan, H. (2007). A multi-touch surface using multiple cameras. In J. Blanc-Talon, W. Philips, D. Popescu, & P. Scheunders (Eds.), *Lecture notes in computer science: Vol. 4678. Advanced concepts for intelligent vision systems* (pp. 97-108). Springer-Verlag. https://doi.org/10.1007/978-3-540-74607-2_9

4. Newspaper/Online Newspaper

Brody, J.E. (2007, December 11). Mental reserves keep brain agile. *The New York Times*. <http://www.nytimes.com>

5. E-book

Dahlberg, G., & Moss, P. (2005). *Ethics and politics in early childhood education*. <https://epdf.tips/ethics-and-politics-in-early-childhood-education-contesting-early-childhood.html>

รูปแบบการเขียนบทความ

**ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ (Browallia New 18 pt. หน้า)
กึ่งกลางหน้ากระดาษ**

Journal of Organizational Innovation & Culture, xx(x). xx-xx.

ISSN: xxxx-xxxx (Online) ISSN: xxxx-xxxx (Print)

<https://skjournal.msu.ac.th>

Accept Submission (xx/xx/xx) : Revisions Required (xx/xx/xx) : Accept Review (xx/xx/xx)

ชื่อผู้พิมพ์ภาษาอังกฤษ¹,²,³ (Browallia New 16 pt. บาง)

เชิงอรรถรายละเอียดผู้พิมพ์ภาษาอังกฤษ (Browallia New 12 pt. บาง)

* Corresponding author: (ชื่อผู้ประพันธ์หลัก) (Browallia New 12 pt. บาง)

Citation (Browallia New 14 pt. หน้า)

นามสกุลผู้พิมพ์, ชื่อผู้พิมพ์ (ใช้แค่ตัวอักษรแรก) (xxxx). ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ. ชื่อวารสารภาษาอังกฤษ (ตัวเอน), xx-(x), x-xx. (Browallia New 12 pt. บาง)

Abstract (Browallia New 14 pt. หน้า)

เนื้อเรื่อง (Browallia New 14 pt. บาง) (จำนวนคำไม่เกิน 350 คำ)
.....
.....
.....

Keywords: (หัวข้อ Browallia New 14 pt. หน้า)

เนื้อเรื่อง (Browallia New 14 pt. บาง) ระบุไม่เกิน 5 คำ
.....

ชื่อเรื่องภาษาไทย (Browallia New 18 pt. หน้า) ชิดซ้าย

ชื่อผู้พิมพ์ภาษาไทย 1, 2, 3 (Browallia New 16 pt. บาง)

เชิงอรรถรายละเอียดผู้พิมพ์ภาษาอังกฤษ (Browallia New 12 pt. บาง)

* ผู้ประพันธ์หลัก : (ชื่อผู้ประพันธ์หลัก) (Browallia New 12 pt. บาง)

อ้างอิง (Browallia New 14 pt. หน้า)

ชื่อผู้พิมพ์ นามสกุลผู้พิมพ์, (xxxx). ชื่อเรื่องภาษาไทย. ชื่อวารสารภาษาไทย (ตัวเอน), xx-(x), x-xx. (Browallia New 12 pt. บาง)

บทคัดย่อ (Browallia New 14 pt. หน้า)

เนื้อเรื่อง (Browallia New 14 pt. บาง)
.....
.....

คำสำคัญ: (หัวข้อ Browallia New 14 pt. หน้า)

เนื้อเรื่อง (Browallia New 14 pt. บาง) ระบุไม่เกิน 5 คำ
.....

บทนำ (Introduction) (Browallia New 16 pt. หน้า)

(เนื้อเรื่อง Browallia New 14 pt. ปกติ)
.....
.....
.....

วัสดุอุปกรณ์และวิธีการศึกษา (Materials and Methods) (Browallia New 16 pt. หน้า)

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

วิธีวิจัย และการวางแผนการทดลองทางสถิติ

การเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

(เนื้อเรื่อง Browallia New 14 pt. ปกติ)

ผลการศึกษา (Results) (Browalia New 16 pt. หน้า)

(เนื้อเรื่อง Browalia New 14 pt. ปกติ)

.....

.....

.....

วิจารณ์และสรุปผล (Discussion and Conclusion) (Browalia New 16 pt. หน้า)

(เนื้อเรื่อง Browalia New 14 pt. ปกติ)

.....

.....

.....

References (Browalia New 16 pt. หน้า)

(เนื้อเรื่อง Browalia New 14 pt. ปกติ)

.....

* หมายเหตุ

1. เนื้อหาดังแต่ บทนำ ถึง กิตติกรรมประกาศ ให้แบ่ง 2 คอลัมน์
2. เอกสารอ้างอิง ให้แปลเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด และแทรกในเนื้อหา
3. คำอธิบายภาพ และตารางให้แปลเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด